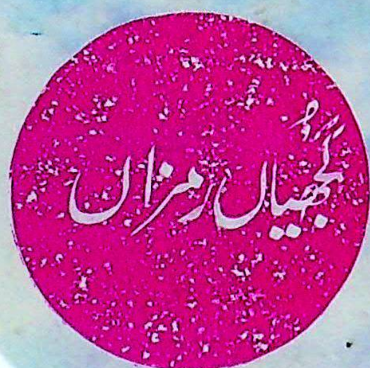

درگاہ حضرت لاروی بابا جی صاحب

بجناب ظفر اقبال خان صاحب

ناں :- سیّد رحمت شاہ

قلمی ناں :- مجرؔوح ملنگامی

پتہ :- موضع ملنگام ۔ بانڈی پورہ کشمیر

سال اشاعت :- ۲۰۰۰ء

تعداد :- پنج سَو ۵۰۰

قیمت :- ۲۵۰/ روپے

سرورق :- درگاہِ عالیہ حضرت نانگا باجیؒ صاحب ۔ سید آباد ۔ ملنگام ۔ بانڈی پورہ

فوٹو :- غلام محی الدین وانی

کتابت :- محمد یوسف مسگر ۔

کتاب ملنے دا پتہ

۱:- سیّد اقبال ملنگامی

پہاڑی سیکشن کلچرل اکادمی لال منڈی سرینگر

۲:- کتاب گھر

مولانا آزاد روڈ سرینگر

۳:- مجروح ملنگامی

موضع وڈاکخانہ ملنگام ۔ بانڈی پورہ کشمیر

۴:- سید مظفر حسین شاہ ساکنہ بریلوی ، کالاکوٹ

فہرست

اپنی گل

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نحمدہٗ ونستعینہٗ ونصلی علی رسولہ الکریم

کُنْتُمْ خَیْرَ اُمَّۃٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ
بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْھَوْنَ عَنِ الْمُنْکَرِ ط (القران)

ترجمہ۔ ساریاں اُمتاں بچوں تُسیں اِک بہتر اُمت ظاہر کیتی ہو
جیہڑی لوکاں کو نیکی دی طرف راغب کردی ہور بُرائی تھیں روکدی ہے۔

وَبَلِّغُوْا اِلَی النَّاسِ وَلَوْ کَانَ حَدِیْثًا۔ (الحدیث)

ترجمہ۔ تساں کول بھلائی دی اک ہی گل کیاں نہ ہووے دوجیاں
تک پہچاو۔

قارئین حضرات قران ہور حدیث دی روشنی بچ ایہہ گل روزِ روشن
دی طراں عیاں ہے کہ انسان کو اک دوجے دی بھلائی ہور نیکی دے
بچ بڑھ چڑھ کے حصہ کِنا چاہیدا ہے۔ ہور بُرائی تے اِک دوجے
دی اصلاح کرنے دا فرض عائد ہوندا ہے۔ اَج دے اس جدید
دور بچ جس کو سائینسی دور وی آکھیا جُلدا ہے۔ جِتھے سائینس

سُن اپنے نت نویں کمالات ہور عجوبات نال انسانی ذہن مُنتشر
کیتا دا اے، اُتھے انسان اپنی مذہبی ہور اخلاقی قدراں تھیں محروم
ہوندا جا رہیا ہے۔ ایسے حال وچ انسانی ذہن کو اپنی اصلیت دی
طرف متوجہ کرنے دی سخت ضرورت ہے۔

انہاں گلاں کو مدِ نظر رکھدیاں ہویاں میں قلم چانا اپنا
فرض سمجھیا تہ قرآن ہور حدیث تھیں علاوہ چند بزرگانِ دین
دے واقعات قلم بند کیتے جنہاں بزرگاں نے خوف الٰہی ہور تقویٰ
وچ اپنیاں مثالاں قائم کیتیاں دیاں ہین۔ ہور جنہاں دے کارنامے
آئندہ نسل واسطے سنگِ میل دی حیثیت رکھدے ہین۔ خاص کر
دینی معاملات وچ انسان دے روحانی جذبات کو دین دی طرف متوجہ
کرنے دی اک معمولی کوشش کیتی گئی ہے۔ روزمرہ دی زندگی
وچ پیش آنے والے معاملات اُتے خاص کر روشنی پاہی گئی ہے
تاکہ انسان دا ذہن اس تیز رفتار زندگی دے نال نال اپنی روحانیت
کو وی سنوار سکے ہور ایمان دیاں تقاضیاں اُتے صحیح اُتر سکے
عبادت ریاضت ہور سخاوت تھیں علاوہ تقویٰ ہور پرہیزگاری
ماں باپ دے حقوق نیکی ہور بھلائی دی جزا ہور بُرائی دی سزا
تھیں وی آگاہ کیتا گیا ہے۔ کتاب دا ناں ''گُھپیاں رمزاں''
رکھیا ہے جیہڑا کتاب دے اندر شامل مواد دا پورا پورا احاطہ کردا ہے۔

اُمید ہے کہ قارئین حضرات کو کتاب پسند آسی ہور سائل دے حق پچ دعائے خیر و مغفرت فرماسن۔ اللہ تبارک و تعالےٰ اساں تماماں کو دینِ حق دے رستے تے چلنے دی توفیق عطا فرماوے ہور خاتمہ بالایمان نصیب ہووے۔ آمین۔

ہیں اُنھاں سب حضراتاں دا دل دیاں گہرائیاں نال شکریہ ادا کردا جنہاں مکو ایہہ کتاب چھاپنے دی تحریک تہ نالے اوہ حضرات جیہڑے قدم قدم تے مڑی حوصلہ افزائی کردے رہے ہور جنہاں قلمے، سخنے، دامے، درمے مڑی ہتھ بٹائی کیتی اُنھاں پچ :- جناب محمد اقبال ملنگامی صاحب

جناب سید جماعت علی شاہینؔ صاحب

جناب سید مظفر حسین شاہ صاحب

جناب فاروق انوارؔ مرزا صاحب

جناب محمد یوسف مسگر صاحب

جناب محمد نواب خانصاحب

انجمن سادات، ملنگام (سید آباد)

مجروحؔ ملنگامی

ڈاکٹر جہانگیر دانش
پروفیسر ڈگری کالج پلوامہ

پیش لفظ

اوّل تے کجھ شوق نہ کِسے کون قصہ اَج سُندا
جو سُندا سو اُتلا قصہ کوئی نہ رمزاں پُندا

مجروحؔ ملنگامی داناں پہاڑی ادب پچ نواں ہنیہ بلکہ اگر ایہہ آکھیا جلے کہ اوہ نویں ادب دے پرانے شاعر ہین غلط نہ ہوسی۔ اِس دی تصدیق اُندے کلام تھیں وی ہوندی ہے۔ کہ اُنہاں سُن احترام روائت دی بنیاد تے جدت دی بڑی خوبصورت عمارت تعمیر کیتی دی ہے۔

مجروحؔ ملنگامی دی شاعری پچ کشمیر دی مٹھی مٹھی خوشبو بسی دی ہے اِس پچ جتھا ہکطرف فکر و نظر دی بالیدگی موجود ہے، اُتھی دوئی طرف تازگی و توانائی دی دِکھنے پچ ایندی ہے۔ مجروحؔ صاحب ہک حساس شاعر ہین۔ اُنہاں سُن شاعری دی مختلف اصناف پچ اپنے دل دا درد کاغذ تے ڈھلیا دا ہے۔ جتھا تک "گجھیاں رمزاں" دا تعلق ہے، شاعر سُن مجموعے دا آغاز حمد باری تعالیٰ نال کیتا دا ہے ہور نعت رسول دے علاوہ خلفائے راشدینؓ، صحابہ کرامؓ، حضرت حسنینؓ، حضرت خالد بن ولیدؓ، حضرت غوث الاعظمؒ، حضرت

ابراہیم ادہمؒ حضرت ابو حفصؒ، حضرت ابو علی شفیقؒ حضرت نانگا باجیؒ ہور کئی دوجے اولیاء کرام دی شان وچ عقیدت دا نذرانہ پیش کیتا دا ہے۔

نعتیہ کلام دا ایہہ رنگ دکھ کا پتہ چلدا ہے کہ شاعر اس نازک ہور حساس موضوعِ شعر تھیں بخوبی واقف ہے۔

لا اشنائی بلبل تائیں پھیرے وچ گلزاراں
شمع اتے سڑدے دکھے ہور پتنگ ہزاراں
مزمل لقبِ خدا تھیں مایا دلیل صفت سنائی
مدثر تے یٰسین دی سورۃ شان اسی وچ آئی

نعتیہ کلام دے بعد تفسیر سورہ فاتحہ دا اخلاصؐ، منظوم نسب نامہ حضرت نانگا باجیؒ مناقب حضرت غوث الاعظم حضرت حسنینؓ ہور اولیاء کرام دی شان وچ گلھائے عقیدت "ماں دی خدمت"، ہور "کل من علیہا فان" عنوانات دے تحت دو نظماں، حکایات ہور تبلیغی قصے شامل ہین۔

اللہ تعالیٰ دا فرمان ہے،

اِنَّ السَّاعَةَ اٰتِیَۃٌ اَکَادُ اُخْفِیْھَا لِتُجْزٰی کُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعٰی ٥ طٰہٰ ۔ ١

(فیصلے دی گھڑی جس کو اسیں چھپینے دا ارادہ رکھدے ہاں اپنے

والی ہے تاکہ ہر نفس کو اُسدی سعی دے مطابق بدلہ ملے ۔

کُل من علیھا فان '' مجروحؔ ملنگای دی ہک عمدہ نظم ہے اس

بچ اوہ تسخیر کائنات دا عزم کردے ہین ۔ مگر نال ای نالی اوہ نقطہ آغاز

دا بھی احساس رکھدے ہین ۔ اوہ آکھدے ہین کہ جیہڑے لوک بلندی تے

گیتے دے خواہشمند ہین اُنہاں کو پستی دا وی خیال رکھنا چاہیدا ۔ اُنہاں

دا خیال ہے کہ انسان کو اپنی جڑاں تھیں رشتہ ہرگز نہیہ تروڑنا چاہیدا

بلکہ اُندی جڑاں اندے وجود دا سرچشمہ ہوندیاں ہین ۔ نظم علامتی ہے

ہور پڑھنے والے تے ڈوہنگا اثر چھوڑ دی ہے ۔ مجروحؔ دی نظم '' ماں

دی خدمت '' وی اچھی نظم ہے ۔ غرض ایہہ کتاب پند و نصائح دا

خزانہ ہے ۔

مجروحؔ ملنگامی فنِ شاعری دی پوری واقفیت رکھدے

ہین اِنہاں کو عروض و قواعد ہور زبان و بیان تے کامل دسترس ہے

مجروح ملنگامی روائتی شاعری دے علمبردار ہین ۔ اِنہاں دی شاعری

تے '' سی حرفی '' دا زبردست اثر ہے ــــ اِندے کلام بچ زبان و بیان

دی سادگی ہور صفائی نظماں بچ اسلامی رنگ اندی خصوصیات ہین ۔ اوہ

دل دی گل کو عام طور تے روائتی علامتاں ہور اشاریاں بچ بیان کردے

ہین ۔ اوہ حضرت نانگا باجیؒ تھیں زبردست متاثر ہین ہور اکثر ترکِ

دنیا ہور دنیا بیزاری دا اظہار کردے ہین ۔ مجروح ملنگامی دا ذہنی

رجحان ہمیشہ فطرت ہور اُسدے اظہار دی طرف رہندا ہے ۔ مجروحؔ

ملنگامی دا شمار پہاڑی دے صف اوّل دے شاعراں وچ ہوندا ہے۔

مجروح ملنگامی ماضی ہور حال ہی دا شاعر نہیں اگرچہ اسدی شاعری دا سفر تاریخ ہور تہذیب دے طلسم خانیاں تھیں شروع ہوندا ہے۔ اُسدے اظہار دا انداز اُسکو اپنے دالے گل واسطے وی ہک سوالیہ نشان بنا چھوڑدا ہے۔

اس مختصر جائزے وچ مجروح ملنگامی دی شاعری دے مختلف پہلواں تے تفصیلی گل نہیں ہو سکدی۔ البتہ ایہہ وثوق نال آکھیا جل سکدا ہے کہ مجروح ملنگامی ہک صاحب اسلوب شاعر ہین۔ اِندے فکر ہور احساس دا سرچشمہ اُندی تہرتی دی اعلیٰ تمدنی، تہذیبی ہور علمی روائتاں ہین۔ اِنہاں تصوف ہور اصول تصوف کو کمال سادگی نال علامتاں دے طور استعمال کیتا ہور انہاں کو آفاقی بنا چھوڑیا۔ ایہی عمل اُندی شاعری دی پہچان ہے۔

مجروح دے الفاظ شعری ترکیباں، علامتاں استعارے اِس درجہ نویں ہین کہ قاری ہور ناقد دُواں واسطے آزمائش دا حکم رکھدے ہین۔ اس رائے دی تصدیق واسطے کجھیاں رمزاں حاضر ہے۔ پہلی ای نظر وچ تُساں کو اندازہ ہو گیسی کہ فکری سطح تے اُندے شعراں سُن ہک نواں معنیاں دا جہان ترتیب دِتا ہے جیہڑا البصارت توں زیادہ بصیرت تے مبنی ہے۔ نادر بحراں وچ آکھی گئی دیاں نظماں ہور مناقب ہور اِنہاں وچ الفاظ دا جمیالیاتی ہور تخلیقی استعمال فن شعر نے مجروح دی

ماہرانہ گرفت دا پتہ دیندا ہے۔

کشمیر وچ مسلماناں دے دور دا آغاز صوفیائے کرام اہی دی ذات نال ہویا۔ اسدے بعد خاص و عام، شاہ و رعیت سبھی ان اندی بے غرض ہور پاک نفس درویشاں ہور مردانِ خدا نال اپنی عقیدت و محبت اظہار کیتا۔ ہور کشمیر دے گوشے گوشے وچ خانقاہاں تے روحانی مرکزاں دا جال پچھ گیا۔ لوکاں کو اِنہاں بزرگاں ہور اُندی خانقاہاں نال جیہڑی والہانہ عقیدت ہور قلبی تعلق آسا ہور اُندی طرف رجوع دی جیہڑی کیفیت آسی اُسدا معمولی جیہا اندازہ "گجھیاں رمزاں" تھیں ہوندا ہے۔

"گجھیاں رمزاں" دے مطالعے تھیں پتہ چلدا کہ مجروح ملنگامی عشق دے سمندر وچ تاریاں مار رہیا ہور اِسدے سینے وچ عشق دی اگ لگی دی ہے۔ ماہڑی پُر خلوص دعا ہے کہ ایہہ اگ کدے دی ٹھنڈی نہ ہوئے ہور جد تک ایہہ اگ اُندے سینے وچ موجود رہسی تہ پہاڑی ادب نعتیہ کلام نال مالا مال ہوندا رہسی۔

"گجھیاں رمزاں" مجروح ملنگامی دی پہلی شعری کتاب ہے۔ لیکن کتاب دے مطالعے تھیں پتہ لگدا کہ ایہہ کسے پختہ مشق شاعر دا شعری کمال ہے۔ اہل اللہ دے حالات ہور کرامات دا اس قدر خوبصورت ہور پُر تاثیر بیان اپنی مثال آپ ہے۔ بالخصوص مجروح ملنگامی حضرت نانگا باجیؒ دی ذاتِ بابرکت ہور کرامات و کمالات

تھیں زبردست متاثر نظر آرہے ہین ۔ حضرت نانگا باجیؒ پہاڑی قوم دا فخر ہور اولیائے کشمیر دا تاج ہین۔ مجروحؔ سن حضرت نانگا باجیؒ ہوراں دی کرامات کو منظوم پیرلئے نچ پیش کرکا پہاڑی قوم تے احسان کیتا دا ہے۔

مجروحؔ ہک قادر الکلام شاعر ہین ۔اوہ غزل ہور نظم دی اصناف تے کامل قدرت رکھدے ہین۔ نظم نگاری کو اندی طبیعت نال خاص نسبت ہے ۔انہاں سن خوبصورت ہور پُر اثر نظماں لکھیاں دیاں ہین ۔انہاں کو پہاڑی زبان تے مکمل عبور حاصل ہے۔ اوہ بنداں دی ترتیب و تقسیم نچ جدت کاری نال کم کہندے ہین ۔

مجروحؔ اپنے مقاصد دی ادائیگی واسطے نویاں ترکیباں گھڑ کہندے ہین ہور ہک توانائی وقار ہور سنجیدگی دا احساس دبالدے ہین ۔لیکن جتھا جتھا خیالات دی سنجیدگی شعریت تے غالب آگئی دی ہے اتھا شعر تاثیر تھیں محروم ہوگیا دا ہے ہور محض کلام منظوم بن کارہ گیادا ہے ۔بعض جائیاں عربی ترکیباں ہور ثقیل الفاظ دی بھرمار دا احساس دی ہوندا ہے ۔ لیکن جتھا اُنہاں سادہ الفاظ نچ احساس و فکر کو پرونے دی کوشش کیتی ہے۔ اُتھا اُنہاں دا کلام دل نچ اُتر گیندا ہور فنِ کمال تے نظر ایندا ہے۔

مجروحؔ ملنگانی عشق دے رستے تے ٹُرپینے دے بعد خطرات کو خاطر نچ نہیہ آندے ،بلکہ اپنی سخت جانی دا اظہار کردے ہین

مجروح ملنگامی دی شاعری کو کسی وی ذاویے یا طریقے نال دیکھئے اُسدا ہر شعر کافی دیر تک تُساں کو مُتاثر کردا رہسی۔ مجروح دی شاعری داخلیت ہور خارجیت دوئیاں پہلوان دا احاطہ کردی ہے ہور اُندی کامیاب ترجمانی دی ہے۔

مجروح ملنگامی نظم دا اِک مکمل شاعر ہے۔ اِسدی نظم دا صوتی حُسن ہور معنوی محاسن، لفظاں دے مناسب استعمال ہور بہتر ہور خوبصورت مضامین دے ابلاغ و ترسیل تے منحصر ہے۔

مجروح دی شاعری بچ عشق دی حرارت آنچ ہور گرمی اندی شاعری دے رنگ کو خوبصورت، دِلکش ہور جاذب نظر بنیندی ہے۔

مجروح، اُمید ہے خوب تھیں خوب تر دی تلاش بچ اپنے آپ کو دُہرائے دی کوشش نہ کرسی۔ ہور ایہہ دی توقع ہے کہ پہاڑی شاعری بچ اُندا ایہہ مجموعہ "گھیاں رمزاں" بڑی وقعت دی نظر نال دکھیا گیسی۔

میں محسوس کرداں ہور بہر حال توقع رکھداں کہ "گھیاں رمزاں" ادب دے شیدائی ہور پُرخلوص قارئین داسطے یک تحفہ ہوسی۔

خدا کرے زور قلم ہور زیادہ۔

جہانگیر دانش

گُجھیاں رمزاں ناشاعر

مجروح ملنگامی ماہڑے بہُوں قریبی دوست وی ہین تہ اپنی عالی نسبی نے لحاظ نال ہک قابلِ احترام شخصیت وی۔ میں پچھلے ڈیڈھ دہاکے تھیں اُنہاں نی شاعری ای ہنیہ بلکہ اُنہاں نی زندگی نے اکثر مرحلیاں نا وی شاہد ہاں۔

کلچرل اکادمی نے پہاڑی شعبے نال وابستگی نی وجہ سنگ ماہڑا براہِ راست تعلق اکثر پہاڑی شاعراں نال جُڑیا تہ مجروح ہور وی اُنہاں بچوں ہک ہین، اُنہاں نی بیشتر شاعری ماہڑی نظراں تھیں گزری ہے۔ میں شروع تھیں ہی جہناں پہاڑی شاعراں کی پسند کیتا تہ اکثر شوق نال پڑھیا ہے مجروح اُنہاں شاعراں نی فہرست وچ ساریاں تھیں مُہرے ہین۔

مجروح جسراں آپے سادہ لوح، سنجیدہ، خوش طبع تہ

بہیم ہین اُسے طراں اُنہاں نا کلام وی سادہ، تمام فہم تہ پُر کشش ہے
تصوف تہ روحانیت اُنہاں نی میراث ہے تہ ''گُجھیاں رمزاں'' بچ وی
روحانیت تہ تصوف نا ہک بے پناہ سمندر ٹھاٹھاں مارنا نظری
اَونا ہے۔ مجروح نی شاعری بچ سنجیدہ قارئین نی توجہ اپنے
وا ہر موڑنے نی بھر پور صلاحیت ہے پہانویں جے زیرِ نظر مجموعے
بچ تمام مشمولات روایات اپر مبنی ہین۔ مگراس نال اُس قاری واسطے
جیہڑا اُنہاں نی خوبصورت غزل یا دلچسپ گیتاں نا شیدائی ہے مجروح
نی شاعری نا ہک ہور پہلو اُبھری تہ باندے اَونا ہے۔ مجروح ہک
نہائت ہی پُر گو شاعر ہین تہ واقعات نگاری بچ اُنہاں خوب اپنے
جوہر دیسے ہین۔ پہاڑی زبان نے نویں غزل گو شاعراں بچ مجروح نی
ہک امتیازی حیثیت ہے۔ کیاں جے زندگی نے مسئلیاں بچ اُنہاں نے
رویاں بچ جدت وی ہے تہ اوہ تازہ دم وی ہین۔ اوہ ہمیشاں اپنے تجربے
مشاہدے تہ احساس بچ بدلنے بچ پوری طراں کامیاب رہے ہین۔
''گجھیاں رمزاں'' کی پڑھنے تھیں بعد ایہہ اندازہ کرنا مشکل نہیہ
ہونا جے واقعات نگاری بچ اہناں نا مقابلہ بڑا مشکل ہے۔ فطری
مناظر کی جسراں اوہ خوبصورت پیرائے بچ لفظاں نے قالب بچ
ڈھالنیں اَج نے شعراء نی صف بچ ایہہ اُنہاں نا ہی کمال ہے۔
زیرِ نظر مجموعے کی پڑھنے تھیں بعد ہک ہور چیز واضح ہونی ہے

جے اوہ محض ہک شاعر ہی نہیہ بلکہ قران وحدیث نال اُنہاں کی ڈوہنگا شغف ہے جسراں اُنہاں بعض قرانی آیتاں کی منظوم صورت نچ پیش کری تہ انہاں نی منظوم تفسیر لکھی ہے۔ اُس نال انہاں نی قرآن فہمی نے ادراک نا وی بخوبی اندازہ ہوئی جاناہے۔ حدیثاں تہ صحابہ کرام ہور بزرگانِ دین نے متعلق اُنہاں جیہڑے واقعات اس مجموعے نچ شامل کیتے ہین اُنہاں نال اُنہاں کسے حد تک پہر پہوُر انصاف کیتاہے۔

حضرت قبلہ نانگا باجیؒ نی زندگی نے کجھ واقعات تہ اکثر کرامات کی اُنہاں سُن نظم نے خوبصورت لبادے نچ کامیابی نال پیش کیتاہے۔

ایہہ مجموعہ جتھے پہاڑی شاعری نچ ہک سنگِ میل نی حیثیت رکھناہے اُتھے ہی ایہہ حضرت قبلہ نانگا باجیؒ نے عقیدتمنداں واسطے سرمۂ بصیرت وی ہاہے۔

پہاڑی شاعری کی ایہہ نواں گلدستہ مبارک ہووے

چھانہ پورہ، سرینگر　　　　فاروق انوار مرزا

۲۳، اکتوبر ۲۰۰۰ء

عزت مآب مجروح صاحب

السلام علیکم!

"گھُیاں رمزاں" نا مسودہ نظر تھیں گزریا۔ انتہائی خوبصورت مجموعہ ہے۔ ماہڑے خیال بچ پہاڑی زبان وادب نے گلشن بچ ہک خوشنما گُلدستے نا اضافہ قابلِ دید ہی ہنیہ قابلِ تقلید وی ہے۔ قصہ یوسف زلیخا تہ عارفِ کھڑی حضرت میاں محمد بخشؒ نی لازوال تہ شہرہ آفاق تصنیف سیف الملوک تھیں پچھے ہک ہور سنگِ میل "گھُیاں رمزاں" ہے۔

"گھُیاں رمزاں" نی ہک خاصیت ایہہ وی ہے کہ ایہہ مجموعہ تُساں سُن ہک عظیم روحانی شخصیت حضرت سید غلام رسول شاہ صاحب المعروف نانگا باجیؒ نے ناں منسوب کیتا ہے تہ اِس بچ حضرت قبلہ نیاں کرامتاں تہ کمالات منظوم صورت بچ پیش کیتے ہین۔ اِس بچ شک ہنیہ جے حضرت قبلہ نانگا باجیؒ تُساں نے جدِ امجد ہین تہ تُساں عقیدتمنداناں انداز بچ ایہہ تخلقات منظرِ عام تے آندیاں ہین لیکن بحیثیت ادیب وی ایہہ ہک عظیم کارنامہ انجام دِتا ہے جیہڑا پہاڑی زبان و ادب نی تاریخ بچ ہک سنہری باب نے طور اُپر یاد کیتا جاسی گا۔ اللہ تعالیٰ تُساں کو اجرِ عظیم تھیں نوازے تہ خدا کرے زورِ قلم ہور زیادہ۔

والسلام

خیر اندیش

سید جماعت علی شاہین، ولی وارڈ۔ گاندربل سرینگر

حمد

آکھاں حمد خداوند تائیں جو مالک ہر سر دا
اُسدے حکموں باہجھ نہ ہرگز ذرہ حرکت کردا
کُن فَیَکُونَ پیدا کیتی جس خلقت بدھ شماراں
جِن اِنسان ملائیک ہر شے دنیا باغ بہاراں
ہے رحیم کریم خداوند دائم صِفت سدھایا
خالق سب مخلوق دا آپے نہ جمیا نہ جایا
ہم سر کوئی نہ ثانی اُس دا واحد ذات کہاوے
جس دا کوئی شریک نہ دوجا لاشریک سدھاوے
دیہنہ چن تارے روشن کیتے خالق اپنے نوروں
زمین اسمان پہاڑاں تائیں بخشی صفت حضوروں
خلقت گوناں گون بنائی آدم، جن، ملائیک
مِٹی کو جس قدرت بخشی اوہ صفتاں دے لائق

ٹھنڈے پانی مٹی وچوں آپے کڈھ لگاندا
کوئی نہ اُس کو دیہن والا کردا جو دل آندا
جنگل جاڑ پہاڑ بنا کے قدرت کردا ظاہر
باغاں دے وچ مٹھے میوے لائے شماروں باہر
مٹھے میوے بخشے اُس نے ہر بوٹے ہر ٹالوں
جیہڑا کھاوے شکر لیاوے اُسدے فضلاں نالوں
رنگا رنگ پھُل کھلائے نیلے پیلے ساوے
کجھ رتے کجھ سرخ گلابی، خوشبو نال سہاوے
لا اشنائی بلبل تائیں پھیرے وچ گلزاراں
شمع اُتے سڑ دے ڈِٹھے بہور پتنگ ہزاراں
ہر رازوں ہر بھیتوں واقف ہر سوچوں تہ خیالوں
گل نہ اُس تھیں اوہلے کوئی واقف ہر ہر حالوں
راز دِلاں دے سارے جانے محرم ہر اک گل تھیں
شاہ رگ کولوں نیڑے بندہ واقف ہر ہر پل تھیں
جیا جون ہزاراں خلقت اوہ پالنہار سدھاوے
پتھر دے وچ کیڑے تائیں آپے رزق پہچاوے
واہ واہ ذات نیاری اُس دی قدرت دِس دا باندے
نافرماناں تائیں دیندا سکھ آرام دِلاندے

پردہ پاندا عیباں اُتے واہ ستار کہاندا
بادشاہاں کو در در پھیرے جاں اَزمائش باندا
ڈوبے عُلماواں دے بیڑے قہرا ندر جے آوے
گداگراں کو شاہ بنیاندا جے اوہ فضل کماوے
ہر اِک شئے بنائی اُس نے وِچ زمین اَسماناں
مٹی کو اُس قدرت بخشی بولے نال زباناں
مالک روز ازل دا آپے جو چاہوے سو کردا
اُس دے حکم اگے سب عاجز اُچا دم نہ بھردا
روز قیامت جاں رب لاسی دفتر کھول حشر دا
مجروح اُس تیہاڑے کولوں کیوں نہیں تو ڈردا

نعت

بھیج درود نبی سرورؐ تے نال محبت دل دی
رکھ اُمید نبیؐ دے در توں ہر مُراد ہے مِل دی
مِلدا رتبہ مومن تائیں جاں درود گزارے
یُصَلُّوْنَ رب فرماندے وِچ قرآن سِپارے
کثرت نال درود جو پڑھدا شامِل حال نمازاں
رب دا قرب مِلے اُس تائیں من دا اُسدیاں نازاں
رحمت کُل عالم دا بن کے آیا وِچ جہاناں
نبیاں دا سرکردہ ہویا اوہ محبوب ربّا نا
اَللہ دا محبوب نبیؐ ہے اُچیاں شاناں والا
تاج شفاعت مِلیا اُسکو اوہ دِلدار نرالا
جسدی صفت خدا خود کردا واہ واہ صِفتاں والا
نال حلیمی ہے جِس کیتا دُنیا وِچ اُجالا

مزمل لقب خدا تھیں ملیا واللیل صفت سُنائی
مدثر تے یٰسین دی سورت شان اُسی پنج آئی
شمس الضحیٰ ہے صفت اُسے دی بدرالدجیٰ کہاوے
نورالہدیٰ محمد عربی شفیع اُمم سدھاوے
سیدالمرسلین پیارا مسکیناں دا والی
عاشقاں تائیں راحت بخشے باہندا خیر سوالی
اوہ محبوب پیارا رب دا واہ خصلت کریمی
ہر اپنے بیگانے تائیں مِلدا نال حلیمی
یتیماں نال محبت رکھدا شاد کرے دلگیراں
عرش معلیٰ بیٹھن والا ظاہر حال فقیراں
کردا مدد ضعیفاں تائیں مسکیناں گل لاندا
دردمنداں دے درد ونڈاندا روندے دِل ہساندا
ہر ویلے سر سجدے رکھ کے جاں جاں کرن دعائیں
یارب میرے اُمتیاں کو اگ دے پنج نہ پائیں
مشرک تنگ کرن جس ویلے دین اذیت بھاری
منگدے خیر اُنہاندے تائیں فضل کریں رب باری
یارب بخش ہدایت اُنہاں تُرڑا رستہ جانن
دے نظر اُنہاں کو ایسی حق کو اوہ پہچانن

صدقے اُس حلیمی اُتوں صدقے سو سو واری
جیہڑی گمراہاں دے تائیں کرے ہدایت جاری
روز قیامت دوزخ اندر جے کوئی اُمتی جاسی
شفاعت کر کے پاک نبیؐ تاں بیڑا بنے لاسی
یا رب پاک نبیؐ دے صدقے مڑیاں بخش خطائیاں
ہتھ پیر مڑے جو پہلے یا سہواً جو آئیاں
نکے بڑے گناہ سب مڑے جو جو میں تھیں ہووے
سنت فرض یا واجب جیہڑے فوت سرے تھیں ہووے
توں ہی بخشنہار کہاویں شاد کریں دل گیراں
اپنے پاک نبیؐ دے صدقے بخشیں سب تقصیراں
مجروح عاجز بندہ تیرا پھسیا پنج سزائیں
تنگ دستی بیماری کولوں یا رب بخش شفائیں

تفسیر سورہ فاتحہ

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ○

دے امان شیطان دے کولوں دُور رکھیں وسواسوں
بچ حفاظت تیری رہواں ہر حالوں ہر پاسوں
پھٹکے نہ ابلیس کدے وی ہر کم دے لشکاروں
اسمِ الٰہی شامل رہوے ہر کموں ہر کاروں

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

شروع کراں میں ہر کم تائیں ناں خدا دا لے کے
ہوندا ہر اک کم سولاّ اِس اسم دے لیکھے
ہے رحمٰن رحیم خداوند ہر صفتوں ہر شانوں
دیہنہ چن کو جس طاقت بخشی روشن کرن جہانوں
کردا فضل خداوند ہے تے اپنی قدرت پاروں
گنتی وچ نہ آون جیہڑے کرم کرے دربا روں

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

حمد ثنا خداوند تائیں پالنہار کہاوے
خالق سب مخلوقاں تائیں آپے رزق پہچاوے
جیا جون جو پیدا کیتی بدھ شمار حسابوں
سبھاں کو اوہ ہکو پالے باہندا خیر جنابوں
اُسدے کم اوہ آپے جانے واقف نہ کوئی بھیتوں
رنگ ورنگ نعمتاں بخشے ارض وسما دے کھیتوں

الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

نہائیت رحم کماون والا مخلوقاں دا سائیں
بخشے رزق حسابوں باہر نافرماناں تائیں
ہر دل اندر لبھدا آپے سُن دا کُل فریاداں
جیہڑا اُس در جا کھلووے جھٹ ملن امداداں
سڑدے دِل شاد اوہ کردا اُجڑے دِل لسا اندا
اوہ رحمٰن رحیم پیارا روندے دِل ہسا ندا

مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ

روز قیامت اندر مولیٰ آپے مالک ہوسی
جس دن ماپے، پہین پہرا بھی نہ کوئی کم آوسی
نہ ٹبّر نہ بچی بچہ، نہ کوئی رِشتہ داری
نہ کوئی دوست جھتے ہتھ دیسی لُگی جان بچاری
رب قہار اگے اُس وینے ہتھ پیر دین گواہیاں
کُل خطائیاں ظاہر ہوسن جو جو جِس کمائیاں

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ

توں عبادت لائق یارب تُرڑے در فریاداں
تُرڑے اگے سر جھکا کے منگدے ہاں امداداں
سجدہ کرن سب تُرڑے اگے تو معبود کہاویں
جیہڑا ہتھ تُرڑے تھیں منگے فضلوں خیر پہچاویں
منگدا جو امداد تُرڑے تھیں نیّت دِل تھیں کر کے
تُرڑے در تھیں مِلدا اُسکو لیندا جھولیاں بہر کے

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ۙ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

یارب اساں کو رستہ دہیں سِدھا راہ جو آیا
جس راہ اُتے مومناں چل کے فضل اِنعام ہے پایا
جیہڑا راہ فضیلت والا منزلے کول پہچاوے
اوہی برکت والا رستہ ہتھ مڑے بھی آوے
جس رستے کو نعمت بخشی یارب اپنے نوروں
طالب اُس رستے دا میں بھی ہووے فضل حضوروں

غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّيْنَ

اوکھا راہ عذاباں والا غضب تُرا جس ہویا
جس سُن اُس تے پیر ٹکایا اوہ جیندے جی مویا
جس رستے تے آپ نہ راضی اوہ رستہ کد سوکھا
یارب میں تے فضل کماویں میں نہ کھانواں تھوکھا
جس رستے تے چل کے خلقت نافرمان کہاندی
اُس رستے دی ہیبت کولوں جان مڑی گھبراندی
نہ اوہ رستہ دہیں یارب نہ مڑے مونہہ لادیں
راہ پھلیاں دے رستے کولوں فضلاں نال بچاویں

اٰمِیُنَ ؓ

کر دعا قبول تو ربّاؔ ّپنج اپنے درباراں
پہلی خطائیاں مڑے اندر وافر بدھ شماراں
در تیڑے میں کھل نہ سکدا عاجز حال سدائیاں
مڑے عیباں داہر نہ دیکھیں بخشیں کُل خطائیاں

شانِ نزول تے ترجمہ سورۃ اِخلاص

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۚ ﴿۱﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۚ ﴿۲﴾ لَمْ يَلِدْ ۙ۬ وَلَمْ يُوْلَدْ ۙ ﴿۳﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿۴﴾

کافر لوک ہمیشہ کر دے تنگ نبیؐ سرور کو
حجت لاندے نہ شرماندے اللہ دے دلبر کو
کُفاراں ہکدن رل کے ایہہ صلاح پکائی
محمدؐ کولوں جُل کے پُچھاں رل مِل سارے بھائی
سیھاں گل مکمل کیتی بہہ کے ہکی جائی
بج دربار دے حاضر ہوئے دیوانے سودائی
کردا طنز نبیؐ دے اُتے اِک کافر دیوانہ
تو جس رب دا دعویٰ کیتا اُس دا دس ٹھکانہ
کِتھوں آیا کس دا جایا اتنی گل سمجھاویں
اسیں بھی ایمان لیاواں پکی خبر سُناویں
سُن کے گل کفاراں والی پاک نبیؐ دے دل تے

لگی اوہکھی چوٹ ڈوہنگری غور کیتا اِس گل تے
محبوباں دے دل دے اُتے جاں کوئی صدمہ آندا
عاشق کولوں رہن نہ ہوندا دِل اُسدا کھٹ جاندا
عشق دی ہے ریت پرانی خوش رکھے دلبر کو
محبوباں دی خوشی اگے عاشق وارن گھر کو
پاک نبیؐ آزردہ ہوئے خیال دِلے وِچ آیا
اوسے ویلے جبریئلؑ فرشتے آ پیغام سُنایا
کردا حکم خداوند سائیں اپنے دلبر تائیں
اے محبوبا اِنہاں لوکاں صاف اک گل سُنائیں
خالق کُل مخلوقاں دا رب اوہ غفار کہاوے
وحدہٗ لاشریک ہمیشہ اُسدی ذات سدا وے
ہر عیبوں ہے پاک اوہ مولا کردا جو دل آیا
سب بڑیائی اُسے جوگی نہ جمیا نہ جایا
نہ کوئی اُسدا ہمسر دوجا اوہ طاقت رحمانی
عبادت لائق ذات اُسے دی کوئی نہ اُسدا ثانی
اوہی جماندا اوہی مکاندا جو چاہوے سو کردا
کُجھاں کو اوہ تخت بٹھاندا تاج سِرے تے دھردا
کُجھاں کو فقیر بنا کے گل وِچ کاسے باہندا

کُجھاں کو آزمائش باہ کے دردر خاک چھاندا
اُسدے ہتھے قدرت ساری اُسدی سب بڑیائی
جس نے دیہنہ چن تاریاں تائیں بخشی ہے روشنائی
کُفاراں دے مُنہ تے لگی اوہ تھپیڑ ربانی
دل محبوب دا راضی رکھیا واہ قدرت سبحانی

قصیدہ درشان غوث الاعظمؒ

وچ بغداد ممبر دے اُتے سوہنا مرد نورانی
لوکاں کو مخاطب کر کے کردا صفت سُبحانی
کردا حمد خداوندے دی ممبر اُتے چڑھ کے
غور نال سی خلقت سُن دی بولے میراںؓ گڑ کے
حمد تھیں بعد شروع فر کیتی صفت نبیؐ سرور دی
بچپن تھیں جوانی تکر اللہ دے دلبر دی
سیرت پاک بیان سی کردا اوہ محبوب الٰہی
اُچی شان نبیؐ سرور دی گن گن سب سُنائی
شان بیان کیتی جد میراںؓ اک تھیں اک لاثانی
اک عیسائی اُٹھ کھلوتا مجلس وچ صمدانی
کیتا پیش سوال اُس اپنا غوث پیارے تائیں
دل مڑے کو ہووے تسلی بول جواب سُنائیں

کیہی تُساں ہے صفت اُچیری پاک نبیؐ سرور دی
مڑا نبیؑ بھی شاناں والا گل دسیں دلبر دی
حضرت عیسیٰؑ کو رب بخشی طاقت بدھ شماراں
مُردے اُنہاں زندے کیتے سُنیا کئی ہزاراں
مڑے نبیؐ دی شان اُچیری مُردے اُس جلائے
اپنے نبیؐ دے بھی دسو مُردے اُس زندے کرائے
سُن کے گل عیسائیؑ والی اوہ محبوب سُبحانیؒ
آیا جوش جلالے اندر شہنشاہ گیلانیؒ
مُنہ اپنے تھیں اُس فرمایا سُن اوہ یار عیسائی
عیسیٰؑ نبی دے رُتبے اَگے اساں سیس نوائی
پر گل سُن تحمل کر کے میں جو آکھ سُناواں
ہے پرم اُچیاں شاناں والا محمدؐ جیدا ناں نواں
پُچھیں گل نبیؐ مڑے دی اوہ محبوب ربّانا
اُس دی طاقت یا بڑیائی کے سمجھیں نادانا
اُس کو رب سُن طاقت بخشی دواں جہاناں اندر
اوہی مالک حوض کوثر دا اوہی شافع محشر
عرش اُتے جا بیٹھن والا اوہ محبوب نرالا
نبیاں دا سرکردہ ہویا، تاج شفاعت والا

اُس دی صِفت بیان کرن دی جرأت کس کو آئی
مُردے زندہ کرنے والی توں جو گل ہلائی
میں عاجز ناکارہ بندہ سائل ہاں اس در دا
کیہڑا مردہ زندہ لوڑیں مینوں بولیں مردا
آیا غوثؒ جلالے اندر میرے توں لہہ آیا
نال کہن اوہ عیسائی تائیں قبرستان سدھایا
قبرستان وچ جُل کھلوتا واہ واہ شیر ربانی
کیہڑا مردہ زندہ لوڑیں دہیں توں کجھ نشانی
عیسائی اشارہ کردا آپ قبر دے تائیں
میراں شاہؒ جھٹ جُل کھلوتا اُس قبر دی جائیں
کہن لگا جلالے اندر، سُن توں اوہ نادانا
اِک سو سال ہوئے اس تائیں قبرے وچ ٹھکانا
اُس دا کم سی راگ بجانا میراسی قوم سدیاوے
جے توآکھیں تاں ایہہ مُردہ بین بجاندا آوے
کردا حُکم اُس مُردے تائیں نال اِذن ربانا
بین بجاندا آ دنیا تے دیکھے چال زمانہ
پھٹی قبر سرہانے طرفوں لوکاں شور مچایا
مُردہ دنیا تھیں بےخبرا، بین بجاندا آیا

بول اُٹھیا عیسائی جلدی بے شک سب بڑیائی
پاک محمدؐ اُتے لیقی، حد شمار نہ کائی
دیکھ کرامت غوث اعظمؒ دی ہویا حیران عیسائی
کلمہ پڑھ مسلمان ہویا نیک گھڑی جد آئی
سب تعریف خداوند تائیں اوہ وہاب کہاندا
ولیاں دے ہتھ طاقت دیکے، کے کے کم کراندا
محبوباں دی ہر اک گل کو آپے کردا پوری
دل محبوب دا راضی رکھدا، باہندا اخیر حضوری
ولی اللہ دے مئے عشق دی بہر بہر پیالے چکھن
سُتھے لیکھ سِدھے کر رکھن، جاں قلمے ہتھ رکھن
مڑے دل بھی آس اُس دَر دی نِت بیٹھا کُر لاواں
ہووے نظر کرم دی جیکر میں بھی بخشیا جاواں
ساقی پُر کر مئے پیالہ مستی چاہڑ وصل دی
راضی ہووے یار پیارا، رکھاں شوق اِس گل دی
خالی کاسہ کہن میں بیٹھاں مت کوئی ویلا آوے
مجمرہ وچ دے اس کاسے اندر مئے فضل دی باہوے

دربیان آزمائش سیدنا غوث الاعظمؓ

وچ بغداد مستی اندر سچا مرد لاثانی
چلہ کرن بیٹھا ہویا واہ محبوب سبحانی
چالی روز گزارے جس دم چلہ پورا کیتا
ملی رات وصل دی میرانؓ مئے عشق دا پیتا
رات تیہاڑ مستی اندر کردا ذکر اذکاراں
رب دے طرفوں میرانؓ تائیں ہوے فیض ہزاراں
اک راتی حضرت میرانؓ ڈِٹھا عجب تماشا
وچ مستی نور اک کھلیا لوہ لگی ہر پاسا
ہویا نور اُجاگر جدوں رونق لگی چوفیری
کنداں لوہے روشن ہوئے گئی رات ہنیری
اُس نورے دے وچوں جیاں آیا اک آوازہ
محی الدینؓ تیری خاطر ہُن کھلا ہے دروازہ

تُسڑے عمل قبول رب کیتے جو جو تدھ کمائے
ہوئیاں معاف نمازاں تکو تُسڑے شان بدھائے
اَج تھیں پچھے معاف ہین تکو ورد اذکار تمامی
تو مڑا ہین تُسڑا ہوئیاں چھُٹی ڈور غلامی
چھٹ اِک رہیا سوچاں کردا کامل مرد سپاہی
کیہڑا کم میں ایسا کیتا ہویا فضل الٰہی
ہووے عمل قبول جے مڑے خالق دے دربارے
معاف نماز ہوئی تاں تکو کیہڑے عمل گزارے
اے رب معاف نماز نہ کیتی پاک نبی سرور کو
میراںؓ شاہ قیاساں کردا آکھدا ہے دلبر کو
راتی نبیؐ قیامے اندر رہندے سن کھلوندے
اللہ اگے عرضاں کردے چھٹ کہڑی نہ سوندے
اِک دِن عائیشہ صدیقہؓ ہوراں کہیا ایہہ مطلوبہ
پیراں اُتے سوت دِکھ کے پُچھیا دِہس محبوبہ
افضل کیتا رب تُساں کو ہر فعلوں ہر گلوں
بخشش دے خزانے دِتے آن سلام رب ولوں
نبیاں دا سر کردہ کیتا مولیٰ شان بدھائی
محشر دے تیہاڑے دِتی شفاعت دی برڑیائی

اوہ بھی نت قیامے اندر ساری رات لنگھاندے
پیراں اُتے سوزش ہوندی چھٹ آرام نہ پاندے
سجدے اندر رو رو تُساں ساری رات لنگھائی
خالق سُن درگاہوں بخشی تُساں کو بڑیائی
پاک نبیؐ فرماندے ہس کے اس وچ شک نہ کائی
مکو عزت تہ بڑیائی بخشی آپ الہٰی !
پر مڑے تے واجب ہویا شُکر بجا لیاواں
خالق دے دروازے اُتے سر سجدے وچ باہواں
اُس کو سجدہ معاف نہ ہویا جس کو سب بڑیائی
مکو معاف نمازاں ہویاں ایہہ کیہڑی گل آئی
ہوندی معاف نماز اگرچہ ہوندی صدیق اکبر کو
اُسکو معاف نماز نہ ہوئی ناہیں فاروق عمرؓ کو
رہیا نمازاں اندر ہر دم ذی النورینؓ کہاوے
شیر جبار علیؓ حیدر بھی رب اگے سیس جھکاوے
فرضاں تھیں علاوہ جیہڑی اوہ نمازاں پڑھدا
ترے ھزار نوافل گن کے علیؓ شیر خدا دا
ہوئی معاف نماز کدے نہ حسنؓ حسینؓ تائیں
سر سجدے دے وچ کٹایا کربل وچ اوتھائیں

کیہڑا کم ایہہ میں کیتا قدرت والا نازاں
خوش ہو کے میں عاجز اتے کردا معاف نمازاں
تن مبارک لرزہ کھادا خوف خدا دا آیا
مُنہ تھیں جد "لاحول" دا کلمہ میراںؒ شاہ فرمایا
مڑ کے نور تھواں جا ہویا گئی اُڈ روشنائی
کہن لگے پھر اے ابلیسا ہووے تیری تباہی
اجیاں تو ازمائش مڑی کردا ایں نادانا
تیرے سر تے لعنت دائم بے دینا شیطانا
بن کے نور مسیتی اندر میرا دِل ٹٹولیں
کریں معاف نمازاں مکو ایڈے بول نہ بولیں
تیرے گل وچ طوق لعنت دا آپ خداوند پایا
در در پھردا ہیں ذلیلا اَج میرے در آیا
مُڑ شیطان عرض کریندا یا صاحب سُلطانا
علم دا سمندر ہیں تو، لگا علم بہانہ
ہس کے تاں فرماون لگے ایہہ ہے فضل الٰہی
سُن شیطان علم میرے دی اِس وچ طاقت ناہی
مشکل ویلا ہر بندے کو آپے بنے لاندا
کُل تعریف اُسے مالک دی اوہ غفار کہاندا

ابلیس اُتھوں ناکام ہو مُڑیا میراںؒ شاہ دے درتوں
جس کم آیا اوہ نہ بنیا پکی سُن خبر توں
ولیاں دے دروانے اُتوں اوہی خالی مُڑدے
جیہڑے بے سامانے ہوندے ہر مشکل وچ گڑدے
جیکر پہانڈا اپلے ہووے پہر پہر دینڈے کاسہ
سخیاں دے دروازے اُتوں نہ مُڑیا کوئی بے آسا

کرامت غوث الاعظمؓ

بچپن دی اِک گل سُناواں میراں شاہ ربّانیؒ
خوش اخلاق تہ نیک خصائل اوہ محبوب سُبحانی
لوہکی عمر دا واقعہ پڑھیا کِتاباں نِچ ایں پھہائی
ہوون لکھ سلام اُس تائیں اُسکو سب بڑیائی
دس سال دی عمر ہیسی شوق دلے نِچ آیا
علم قران پڑھن دے کارن روح ڈاہڈا اتر فایا
شوق علم دا دِل دے اندر نِت پہانبڑ بھڑکاوے
باہجھ علم تھیں حاصل ہئیہ کجھ دل فِکراں ڈُب جاوے
اِک دِن اُٹھ تیاری کیتی دل تھیں نیّت کر کے
طرف بغداد روانہ ہویا طالب عِلم دا تر کے
عرض کردا اماں اگے بخشیں سب خطائیں
دِل نِچ شوق علم دا بُہتا جے بخشے رب سائیں

کریں دعائیں عاجز جوگی اللہ فضل کماوے
مرڑے دل وچ شوق ہے جیہڑا اللہ پلے پاہووے
متھا چم دلاسہ دِتا مُنڑ سینے نال لایا
واہ دلیرا رب دیا شیرا تھن امسڑی دیا جایا
اللہ فضل کماوے تُسڑا مطلب ہووے پورا
تُکو رب بڑیائی بخشے، ملے قرب حضورا
جیہڑی شوق تُسڑے دل اندر علم قرانے والا
میں ہاں نت سوالی بچہ اللہ کرے سہالا
چالی آن دینار اماں سن بُجے دے وچ سیتے
کم دلیں گے رستے اندر رکھے اِسی نپتے
سوہنی ماں فرآکھن لگی سُن مڑا فرمایا
اِک نصیحت کردی ہاں میں مُڑا لعل سنوایا
کوڑی گل کدے نہ کریں سرپھاؤیں لہہ جاوے
سچ تے اللہ راضی رہندا بیڑا بنے لاوے
کوہڑا ایمان دی قینچی ہوندی بھارا ہر گناہوں
جھوٹھے تے پھٹکار ہمیشہ مالک دی درگاہوں
سچ ایمان کو زیادہ کردا ہوندا فضل الٰہی
سچ دی ہوندی جیت ہمیشہ ہر مجلس ہر جائی
فر مُڑ گھٹ سینے نال لایا اکھیاں ہنجواں رو کے

بدھیا کیتا بچے تائیں اماں سُن خوش ہو کے
اَللہ بنت محافظ تیرا آس اسے دے در دی
جیکر فضل کماوے تاں میں دکھاں شکل پُتر دی
ولیاں دا سرکردہ تُریا میراںؒ شاہ قلندر
قافلہ اک بغداد دے والا مِلیا رستے اندر
کر کے سنگ اُس قافلے دے نال ٹُر گیا اوہ راہی
کردا شکر خدا دا بہتا کامل مرد سپاہی
رستے دے وچ اک جگہ جُل اُنہاں ڈیرا لایا
ڈاکو آن پئے اُس جائی مال متاع لُٹایا
جیہاں پہگیاڑ بھیڈاں دے جھکے چیر پھاڑ کے کھاندا
اِسے طراں اوہ ڈاکو ظالم سخت مصیبت باندا
احمد بدوی ناں ڈاکو دا اوہ سردار کہاوے
ظالم دے دِل مہر نہ آوے ڈاہڈا ظلم کماوے
میراںؒ شاہ کو پکڑ اک ڈاکو پُچھدا ہے کر بکھی
دسیں صاف کہ تیرے کول کیہڑی چیز ہے رکھی
میراںؒ شاہ جواب اُس دیندا دینار رکھے ہِن چالی
میرے کول ہے اِتنی دولت باقی ہاں میں خالی
ڈاکو جُل سردار اگے ساری گل سُنائی
چالی ہین دینار اس پلے کہندا ہے نال صفائی

سرداری جذبے نال تاں پُچھیا دسیں سچی نیتے
چالی ہین دینار مڑے کول جُبے دے وچ سیتے
ڈاکو پھاڑ قمیص جے ڈِٹھی وچ دینار بدھائے
گن کے ڈِٹھے چالی پوُرے جو اُس دے ہتھ آئے
ڈاکو دِکھ تعجب کھاندا پُچھیا گل دس مردا
جیہڑی چیز مڑے ہتھ لگے میں واپس نہ کردا
ایہہ دینار چھُپائے ہیں مکو خبر نہ کائی
توکڈھ ہتھ مڑے وچ دِتے لگدا ہیں سودائی
میراںؒ شاہ فرمایا اُسکو سُن اوہ مڑیا میتا
جھوٹھی گل کدے نہ کرساں اماں نال وعدہ کیتا
ماں دی ہے نصیحت مکو کوڑ کدے نہ بولاں
سچی گل کراں ہر ویلے جدوں بھی مُنہ کھولاں
ڈاکو دے دِل غالب ہویا خوف خدا دا بھارا
مڑے کم ہین سارے پُٹھے آخر ملے خسارا
ماں دا حکم ہے یاد اُس رکھیا کردا ہے تدبیراں
میں اَللہ دا باغی بنیا ڈُبیاں وچ تقصیراں
مالک دے حکم اج توڑیں سارے میں ٹھکرائے
کیہڑے مُنہ خداوند اگے حاضر ہوساں مائے

مالک دی نافرمانی کیتی ڈاکو ناں تہرا یا
سارے کم شیطانے والے طوق گلے وچ باہیا
کیتی رقم اُس واپس ساری میراں شاہ دے تائیں
توبہ تائب ہویا ڈاکو یارب فضل کمائیں
ڈاکو آکھے میں شرمندہ میرا نہ کوئی چارا
بن وسیلہ کر کجھ حیلہ میں درداں دا مارا
ڈاکو سُن جد توبہ کیتی فضل ہو یا رب باری
غوثؒ پیارے دے صدقے ڈاکو دی گئی مصیبت ساری
جتنے چیلے چلنے والے سبھیں رل مل آئے سارے
رو رو میراں اگے اُنہاں اپنے حال گزارے
کہن لگے سردارے تائیں سُن اے یار قدیمی
اساں سُن بھی توبہ کیتی مولا کرے کریمی
ڈاکے چوری وچ اساں دا تو سردار کہاویں
توبہ دا بھی رہبر تو ہیں کھلیاں نہ سٹ جاویں
ڈاکو توبہ تائب ہو کے سدھے راہ تے آئے
دکھ کرامت ولی اللہ دی کیہڑا کم کرائے
جس کو چاہوے طاقت بخشے رُتبے آپ بڑھاندا
میراںؒ شاہ اللہ تھیں منگ کے چوراں قطب بناندا

جس کو طاقت بخشے مولےٰ کردا کم سوتےٰ
سدھے راہ اُنہاں کو لاندا جیہڑے لوک کوتےٰ
ولیاں دے دروازے اُتوں بنِ دی قسمت ہاری
ہر مُراد مِلے اُس تائیں فضل کرے رب باری
کامل دا ہتھ پکڑ ہمیشہ جے کجھ پلے پاویں
لِتھے اُتھے دوّاں جہاناں پھِریں موج مناویں

شجرہ نسب حضرت نانگا باجی صاحب

اوّل حمد خداوند تائیں جیہڑا مالک سب دا
ہے رحیم کریم تے قادر نالے خالق سب دا
پانی دے اِک قطرے وچوں کِتنے رنگ بناوے
ہڈی ماس دے ڈھانچے اندر روح اپنے ہتھ پاوے
فِر درود نبیؐ سرور کو اوہ نبیاں دا سر کردہ
شبِ معراج قدم مبارک عرش اُتے تہر دا
امام الانبیاءؐ دا سہرہ جِسدے سر سجایا
اُمت کو بخشاون والا پہاڑ سرے تے چایا
ہردم ہر ویلے ہوون لکھ درود اُس تائیں
صدقے پاک نبیؐ دے یا رب میں تے فضل کمائیں
پاک نبیؐ دی بیٹی زہرہؓ اُچا رُتبہ پایا

پنج تن تے رب راضی ہو کے "سید" لقب فرمایا
پاک نبیؐ سنگ علیؓ فاطمہؓ حسنؓ حسینؓ بھی نالے
کالی کملی اُتری جیہڑی اِسدے ہیٹھ سمہالے
نِچ قران خدا فرماندا پاک نبیؐ دے تائیں
کیتی پاک اولاد ئیں تیری ایہہ گل آکھ سنائیں
اہل بیت دا رتبہ دِکھو نِچ بائیسئیں پارے
سورۃ الاحزاب دے اندر اللہ حکم اُتارے
حضرت علیؓ دے گھر ہوئے دو پھُل نازاں والے
حسنؓ حسینؓ دوئے شہزادے اُچیاں شاناں والے
پاک نبیؐ فرمایا اِک دن اصحاباں دے تائیں
میں حسینؓ، حسینؓ مڑے تھیں فضل کرے رب سائیں
اِک حدیث نبیؐ سرور نے آپے آکھ سُنائی
کرن روائیت ابو ہریرہؓ جس نِچ شک نہ کائی
جس نے حُب حسینؓ دی کیتی حُب کیتی اُس میری
اُسدا بغضی میرا بغضی لگسی اگ ہو چو نیری
امام حسینؓ نے کربل اندر سخت ازمائش چائی
ثابت قدم رہیا آخر تک بھُل نہ کیتی رائی

سورۃ الاحزاب - پارہ ۲۲، آیاۃ - ۳۲

کربل وچ شہید جے کیتے نِکے بڑے تمامی
خود بھی جام شہادت پایا کیتی نہ غلامی
حضرت حسینؓ دی آل وچوں بچیا مرد بہلیرا
زین العابدینؓ ہے ناںواں سا اک مرد دُبڈیرا
کربل دی آزمائش اندر ثابت قدم لٹکایا
اُٹھ اُٹھ کے نوافل پڑھدا جاں مشکل وچ آیا
آل نبیؐ کو یزید پلیتے دِتے دُکھ ہزاراں
درد قطاراں بن بن آندے کردے ماراں ماراں
جس دا ہر دِکھن اوہی دسدا رتُّو دا ترہایا
ظالم دے دِل رحم نہ آوے کردا جو دل آیا
تپی ریت جے کربل اندر سیک جلے اسماناں
دوجا پانی بند کیتا سی، لعیناں شیطاناں
اُتوں تپش سورج والی دوجا تھل کربل دا
ایسی مشکل اگے مجروح شیر خدا دا کھلدا
پانی باہجھ معصوم اصغرؓ دی جیہڑی حالت ہوئی
جس دی اکھاں اگے گزرے قدر پہچانے سوئی
وارو واری اجل پیالہ پیتا سب دلیراں
زندہ کیتا دین اللہ دا واہ امڑی دیاں شیراں

اپنیاں اکھیاں ساری حالت کربلا وچ تکدا
جتنا صبر امام نے کیتا دوجا نہ کر سکدا
جدوں صدمے غالب ہوندے مُڑ مُڑ سجدے کردا
واہ دلیرا رب دیا شیرا مِلیا اجر صبر دا
حضرت زین العابدینؓ سُن جتنی عمر گزاری
اکھیاں تر رہیاں ہر ویلے کردا شُکر غفاری
کِھلیا پھُل اُس باغے اندر وچ خوشبواں والا
حضرت امام باقرؒ جس نے کیتا جگ اُجالا
امام باقرؒ دے گھر ہویا امام جعفر صادق پیدا
جیاں اسمانی تارا چمکے خلقت ہوندی شیدا
حضرت جعفرؒ صادق دے گھر رب نے بوٹا لایا
حضرت امام موسیٰؒ کاظم بہتا رتبہ پایا
موسیٰ کاظم دے باغے وچ سوہنا پھُل فر کِھلیا
حضرت سلطان اسحٰقؒ پیارا آن گلے سنگ مِلیا
حضرت سلطان اسحٰقؒ دے اُتے اللہ ہویا راضی
حضرت سید محمد اوّل پیدا ہویا قاضی
اُندے گھر دیا فِر بلیا لو لگی اسماناں
حضرت سید شاہ عبداللہؒ آیا وچ جہاناں

اُسدے کہر فر پیدا ہویا سیّد محمد عالم
مظلوماں دا سنگی بن کے مار مُکائے ظالم
اُندے کہر فر پیدا ہویا سید ابوالحسن پیارا
قوم قبیلہ خوشیاں کردا، دِکھ آسمانی تارا
اُس باغے وچ فر پھُل کھلیا ہر سو تھماں پایاں
حضرت سید اسحاقؒ ثانی نے عیداں آن رچائیاں
اُندے کہر فر قدم لٹکایا کھلیا پھُل گلابی
حضرت سید عبدالرحمٰن آیا دیس گل شتابی
اس کہر وچ فر لوہ مڑ لگی گئی رات ہنیری
سید علی امیرؒ جے جمیاں شہرت رلی بڈیری
اُندے کہر وچ پیدا ہویا سیّد حُسین مشہدی
ہر شے اللہ دا فر دتی کے پیدی نہ پیدی
اُسدے کہر فر عیداں ہوئیاں لگی لوہ چوطرفی
سیّد محمد احمدؒ آیا جیاں مِٹھے وچ برفی
اسدے کہر فر پیدا ہویا جیاں چن اسمانی
حضرت سید صدرالدین شاہ لگی بہ چمک شاہانی
فر رب اسدے باغے اندر لایا پھُل رنگیلا
حضرت سیّد احمدؒ سابق بنیا آن وسیلہ

چڑھ باپ دی مسند بیٹھا کر کے خوب سمھالا
سلطان رضاالدین شہزادہ اُچیاں شاناں والا
اوہ سلطان تہ عادل ڈاہڈا اکھیاں دی گل سُن دا
مظلوماں کو راضی رکھدا ظالم دا کھوہ کھُن دا
اُس ڈالی تے قدرت والے ہور شگوفہ لایا
ڈیرے کوچ خزاں دے ہوئے بہاراں پھیرا پایا
حضرت سید محمد شاہ آیا لقب غازی دا مِلیا
دوگنی رونق ہوئی چمن وِچ نرگس دا پھُل کھِلیا
اُس باغے وِچ ہور پھُل کھِلیا پھوراں فیرا پایا
سیدولی الدین شاہ ہوراں آن قدم لٹکایا
اوہ سلطان وڈیرا ہویا تھم پچھی ہر پاسے
دردمنداں دے درد ونڈاندا دیندا نت دِلاسے
خوف خدا دا دل وِچ بسیارات تہاڈی رووے
یاد قبر دی سین نہ دیندی سر سجدے وِچ ہووے
آئی بہار اس باغے اندر کھِلیا پھُل نورانی
سیّد وحی الدین صاحب نے آن دِتی سلامی
نیک مزاج تہ سوہنی صورت خصلت نیک شاہاں دی
جس کو اللہ عزت بخشے واہ کے گل اُنہاں دی

صدقے لکھ لکھ واری صدقے میں عاجز گنہارا
دواں جہاناں اندر مکو اُس در داہے سہارا
سید وحی الدینؒ دے گھر بچ اللہ رونق لائی
سید عبدالکریم پیارے صورت آن دکھائی
ناں کریم تہ کم کریمی خُلق اخلاقوں بھریا
خالی نہ موڑے سائل کو دیوے جے کجھ سریا
ہر ویلے سر سجدے تہر کے کردا نت پکاراں
یارب سایئں بخش بندے کو عیب خطا ہزاراں
پاک نبیؐ دے صدقے عاصی تے یارب فضل کمایئں
سِدھے رستے اُتے رکھیں نہ ہتھ پیر پُھلایئں
اُس شاخے تے فِر پھُل کھلیا سوہنی رنگت لائی
سید شاہ علیؒ شیر نے رونق ہور بدھائی
باغے بچ بہاراں آئیاں فِر دے پھوڑ ہزاراں
سڑ دے دل فِر ٹھنڈے ہوئے آکھلیاں گلزاراں
کھِلیا پھُل فِر اسدے بلغے صورت بادشاہانا
سید نصیر الدینؒ شاہ آیا کامل مرد ربانا
زہد عبادت تقوٰے اندر بے مثل کہاوے

قدرت دے رازاں تھیں واقف فیض عام پہچاوے
اُسدے گھر مُڑ آس لگی فر اللہ فضل کمایا
حضرت سید زین العابدینؒ گھر نچ فیرا پایا
اُسدی جھولی اندر جڑیا لعل خداوند سایئں
لکھ سلام پہنچاویں یارب اُس دلبر دے تایئں
سید حسینؒ شاہ نانواں جس دا پائی شان بڈیری
اُس دلبر دے صدقے بخشیں پہل خطا سب میری
سچا سُچا مرد بڈیرا ایں کے حال سُناواں
میں ناکارہ اوگنہارا ناں کہندا شرماواں
ال نبیؐ دا خادم ہاں میں جان ایمان کھماواں
کر کے صفت اُنہاں دی مجروحؔ عیب اپنے بخشاواں
سید حسینؒ دے حجرے اندر دیّا رب جلایا
سید زید الدینؒ ہوراں نے آن سلام سنایا
خلقت رل مل خوشیاں کردی جاں عیدی چن چڑھیا
دشمن ہتھ سرے نچ مارن ہائے نصیبا سڑیا
ولی اللہ دے رب دے پیارے باہندے خیر حضوروں
پھر پھر پیندے وصل پیالے مستی چڑھدی نوروں
اُسدے گھر فر چانن ہوئی لگی لوہ چوفیرے

حضرت سید احمد شاہؒ نے آن لگائے ڈیرے
عارف مرد خدا دا پیارا دنیا وچ سدھایا
ولیاں دا سر کردہ ہویا کھلا فیض پہچایا
احمد شاہؒ دے باغے اندر خوشبو ڈیرا لایا
جدھر جاوے تھاں پاوے واہ امڑی دیا جایا
اُسدی جھولی رہی نہ خالی رب مُراد پہچائی
سید کمال الدینؒ ہوراں نے لوہ دنیا تے لائی
دَسے کئی کمال اُس اپنے ہویا فضل ربانا
جو گل آکھی اوہی پوری واہ صاحب سُلطانا
اس تسبیح وچ رب اِک موتی قدرت نال پرویا
حضرت سید اسمٰعیلؒ شاہ اُسدی جا کھلویا
اسمٰعیلؒ ہویا طاقت وچ وافر بدھ شماراں
میں عاجز ناطاقت بندہ کے گل کھول سناواں
مڑا مطلب اس تسبیح دے موتی گن دسالاں
ال نبیؐ کو یاد کراں میں مت میں بخشیا جاواں
سید اسمٰعیلؒ دی پشتوں سید محمدؒ شاہ ہویا
محمدؒ شاہ دی مسند اُتے حسینؒ شاہ کھلویا
اک تھیں اک بدھ صفتاں والا ہر پھُل اس چمن دا

ہر شہزادہ سید زادہ مالک زمین زمن دا
اِس لڑی وچ قدرت والا ہور اک موتی جُڑدا
سید عنایت شاہؒ ناں رکھ کے بابل خوشیاں کردا
رب عنایت کیتی اُس کو دو جگ دی بادشاہی
جس کو چاہوے رج رج دیوے فضل عظیم الہٰی
سوہنا مرد قلندر ڈاہڈا مَے عشق دی پیوے
پتھر کو وی موم ہے کردا جے رب طاقت دیوے
اچن چیت عنایت شاہ دے لگا اِک لشکارا
حضرت سیّد سید شاہؒ آیا ماں دی اکھ دا تارا
اوہ شہزادہ سیدزادہ ہر صفتوں اُچیرا
بچپن وچ ہیں رب بخشیا اس کو طاقت علم بہتیرا
اُسدے گھر فرزند جنہاں چڑھیاں ہر سُو خوشیاں گیاں
حضرت سید رسولؒ شاہ دیاں آکے تھماں پیاں
سوہنی صورت بخشی رب نے جیاں چن اسمانی
مکھڑا ہر دم لاٹاں مارے اکھ سوہنی مستانی
اُسدے گھر فر پیدا ہویا نازک سیّد زادہ
سیّد محرابؒ علی شاہ ناواں خصلت دا شہزادہ
عالم علم شریعت بہتا مسئلے خوب سُناوے

زُہد عبادت ریاضت اندر خاصا وقت لنگھاوے
ہردم شُکر گزارے رب دا جیہڑا پالن ہارا
راضی رضا توکل اُتے رب دا نِت سہارا
اُس ڈالی تے قدرت والے لایا پھُل ماہتابی
سید مرادؒ شاہ مرد۔ بڈھیرا خوش رُو بدھ حسابی
دہسیاں کُل مُراداں اُسکو پاک خداوند سائیں
میں بھی ہاں اُس در دا سائل یارب فضل کمائیں
سید مرادؒ دی پُشتوں ہویا مقبول شاہ اکابر
واہ واہ صِفتاں لائق ہویا ڈاہڈا مرد بہادر
میں کے شان دہساں دلبر دی اوہ مقبول ربانا
جِسدی صورت سیرت اگے جُھکیا کُل زمانہ
کامل لوک اکھالن جیہڑے واہ واہ شان تہاندی
جیہڑی گل پچھے اڑ بیٹھن منے رب اُنہاں دی
سید مقبولؒ شاہ قلندر ہر سو چانن لایا
زہد عبادت تقویٰ اندر غوثی رُتبہ پایا
جیہڑی گل بھی موہنوں کڈھی رب پوری کر چھوڑی
اپنے در تھیں کوئی بھی پھولی کدے نہ خالی موڑی
گئی رات ہنیری مجروح چڑھیا چن نورانی!

خوشیاں دے دروازے کھلے گئی ہجر دی کانی
ستے بھاگ اساں دے جاگے نیک گھڑی مڑ آئی
ہر پاسے شب قدراں ہویاں انت شمار نہ کائی
اسدے گھر بچ چانن لگی آیا مرد ربانی
مجروح سو سو واری صدقے واہ طاقت سبحانی
کھول کتاباں ساعت ڈٹھی زیروں زبروں تکیا
سید غلام رسولؒ شاہ صاحب ناں مبارک رکھیا
نانگے باجی دے لقب تھیں تھیم دنیا بچ پائی
مرد ربانی ہے لاثانی غوثی مہر ہتھ آئی
غم زداں دے غم بنڈاوے دردمنداں دے حالے
مظلوماں تے شفقت کردے روندیاں تائیں ہسالے
ملنگام بچ ڈیرا لایا لگی لاٹ چوفیری
چمکے دیہنہ جاں وقت دوپہراں گئی رات ہنیری
لنگر بچ محتاجاں تائیں بہیسڑ ہمیشہ رہندی
جیاں پتنگے شمع اُتے خلقت مڑ مڑ ہیندی
جیہڑے ولی خدا دے ہوون واقف ہوون اسرار دوں
ہر پہیتوں ہر گلوں واقف لیندے لطف بہاروں
آکھ کے رب بلاوے جس کو آپ خداوند سائیں

اُسدا رتبہ میں کے دہساں مڑی جرأت ناہیں
محبوباں دی گل قدیمی محرم جس دم ملدا
محرم اگے محرم بن کے حال سُناون دل دا
ولی خدا دا جیہڑے رستے اک واری لنگھ آندا
جالی سال خدا دے غصنوں اوہ رستہ پج جاندا
سخیاں دے دروازے اُتے بہہ ڈی خلقت ساری
خالی ہتھ کدے نہ موڑن فیض کیتا رب جاری
اس چمن دے اندر کھلے نو پھل وار و واری
ترے ترے لعل اک بطن تھیں دکھ قدرت دی کاری
اک تھیں اک پھل چنگیرا باغے اندر کھلیا
بلبل مست پھرے پج باغاں چین آرام جے ملیا
صورت سیرت نیک خصائل نازک طبع شاہانہ
سید زادے سب شہزادے حسن اخلاق یگانہ
اک شہزادہ پہلا جیہڑا صورت اُسدی پیاری
سید حسین شاہ ناواں جس دا فضل کیتا رب باری
دوجا سید زمان شاہ آیا کامل مرد خدائی
حال فقیراں دل امیراں ہر سو چانن لائی
تریجا لعل پیارا سید سرور شاہ جس ناواں

چوتھا سیّد ضامن شاہ ہے ایہہ گل آکھ سُناداں
ضامن شاہ نے بیت اللہ دا حج طواف ہے کیتا
سنگ سید ایوب شاہ بھائی زم زم پانی پیتا
حاجی سید ضامن شاہ کو مسند اُتے بِٹھایا
گدی نشین مقرر کیتا سوہنا مرد سنوایا
پنجواں حاجی سید ایوب شاہ صورت سیرت والا
چھیواں سید میر احمد شاہ اوہ محبوب نرالا
ستواں سیّد ابراہیم شاہ خصلت دل نوازی
اٹھواں سیّد یعقوب شاہ ہے رب جہناں تے راضی
نواں سیّد امیر شاہ آیا میں لکھ حال سناواں
اِک تھیں اِک ہے شاناں والا میں لکھدا شرماواں
یارب اس باغے دے اندر رکھ تاثیر پھلاں دی
جیہڑا اس چمن نج آوے ملے مراد دلاں دی
حضرت نال لگا باجی صاحبؒ اُچیاں شاناں والا
آل اولاد اُنہاں دی جیہڑی لکھ سیاں دا حالا
ترے مالوں تھیں کئی کئی جو اولاد ہے آئی
نال سلیقے درج کراں میں بکھو بکھ اس جائی
بی بی رحمت جان دے بطنوں ترے اولاداں آئیاں
پہلا لڑکا سید حسین شاہ لکھاں نال صفائیاں

عالم علم دا واقف بہتا کل تفسیراں پڑھیاں
تقوے زہد عبادت اندر ہر سو تھاں چیڑھیاں
اُس دے گھر وچ رونق لگی ہویا فضل الٰہی
ترے اولاداں رب نے دتیاں نالے عزت شاہی
پہلا سید زبیر ولی شاہ دوجا نور علی شاہ جانا
تریجا سید اقبال شاہ آیا نیک طبع شاہانہ
عزت شان تہ شوکت اس کو ہوئی عطا الٰہی
اقبال ملنگامی دیکھاں تھیں تھم دنیا وچ آئی
سید زبیر ولی شاہ اُتے اللہ رحم کمایا
ترے پھلاں سنگ اوہ باغیچہ مولیٰ پاک سجایا
پہلے پھل مہر علی سنگ کھلیا اوہ باغیچہ
دوجا سید فاروق شاہ سید حامد تریجا
نور علی شاہ دے گھر وچ ہویا فضل ربانا
سید سلطان شاہ اک بچہ ہے معصوم ایانا
اس تسبیح دے جس موتی دا ہن میں حال سناواں
سید سرور شاہ ہے دوجا اُس موتی دا ناواں
زہد عبادت اندر رہندا ہر ویلے ہر جائی
مشکل ہویا سوکھا ویلا پڑھدا شکر الٰہی

اُس باغے وِچ رب کھلائے ست پُھل رنگ رنگیلے
سیدزادے سب شہزادے خوش اخلاق رسیلے
رنگو رنگ پُھلاں سنگ بھریا رونق وِچ گلزاراں
کدے خزاں نہ آوے مولیٰ رہوِن نِت بہاراں
ترے[۳] مانواں دے بطنوں رب نے ایہہ گلزار سجایا
اک تھیں چار، دو اکے تھیں، اک تھیں اک ہی آیا
بڑی اولاد سرور شاہ دی میں عاجز کہلاواں
مجروح ہے تخلص ماہڑا رحمت شاہ ہے ناںواں
دوجا محمد شاہ تے تریجا زاہد حُسین کہاوے
چوتھا ہے مشتاق حسین شاہ اکو ماء دے جائے
دوجے بطنو پیدا ہوئے مجروح حال سُناوے
اک مظفر شاہ تے دوجا معظم شاہ کہاوے
تریجے بطنوں پیدا ہویا ناں الطاف رکھایا
اس لڑی دا باقی حالا اگے درج کرایا
سید رحمت شاہ دے گھر وِچ قدرت نے فرمائے
چار پُھل گلابی سوہنے دنیا اُتے آئے
پہلا سید یاسر حسین دوجا آصف جانی
تریجا[۲] سید عاقب ہویا چوتھا دانش جانی

سید محمد شاہ دے گھر وچ لگا خوب نظارہ
چار لعل دِتے رب مالک اِک تھیں اک پیارا
پہلا سید سجاد حسین شاہ دوجا سید ناصر
تریجا سید ظہیر تہ چوتھا اشتیاق ہے دلبر
فِر مظفر شاہ دے باغے ترے پھُل کھِلے گلابی
پہلا سید عرفان ہویا، صورت بدھ حِسابی
سید سخاوت دوجا تریجا سید بشارت بھائی
فضلاں نال خداوند سائیں لڑی اگے چلائی
فِر الطاف حسین دے باغے قدرت نے پھُل لایا
سید اعجاز حسین ہے ناں واں سوہنا رنگ سوایا
سید مشتاق حسین دے گھر وچ اللہ رونق لائی
سید احتشام ہے ناں واں اُسدا سوہنی شکل سوائی
تریجا لعل ہے اس تسبیح دا ضامن شاہ پیارا
زہد عبادت تقویٰ اندر کامل مرد نیارا
اُسدے باغے ترے پھُل کھِلے اللہ فضل کمایا
اک بطن تھیں دو شہزادے اک تھیں اک ہی آیا
پہلے بطنوں سید ولائت شاہ دوجا سید کرامت
دوجے بطنوں اللہ دِتا سید شاہ عنایت

سید ولائت شاہ دے گھر ترے دیتے رب بالے
سید شفاعت سید شجاعت سید انعام ہے نا لے
سید عنائت شاہ دے اُتے مولیٰ فضل کمایا
دو پھلاں سنگ اوہ باغیچہ قدرت نال سجایا
سید لطافت شاہ ہے ناں سوہنی صورت والا
دوجا سید سہیل کہاوے خوش مزاج نرالا
بی بی خانم نور دے بطنوں ترے موتی جو آئے
اُندے حالے میں عاجز نے اسراں درج کرائے
پہلا لعل سید زمان شاہ جو دنیا تے آیا
اُس ڈالی تے اک پھُل لگا مولیٰ فضل کمایا
سید مجاہد حسین شاہ ناں ماں دی اکھ دا تارا
اُسدا اگوں اِک ہی لڑکا ظہور حسین شاہ پیارا
آیوں سید زمان شاہ ہوراں پیتا اجل پیالہ
بخشے رب اُنہاں دے تائیں ہووے قبر اُجالا
دوجا موتی اِس تسبیح دا درج کراں اِس جائی
سید میر احمد شاہ ناں نیک طبیعت پائی
اِسدے باغے بہاراں آئیاں لوہ لگی ہر جائی
چھ پھُل کھلے باغے اندر قدرت نال الٰہی

اک بطن تھیں پنج پھلاں سنگ ایہہ گلزار سجایا
اک تھیں اک خداوند دتا سوہنا رنگ سنوایا
اک بطنوں برکت شاہ تہ دوجا منظور شاہ ہویا
تریجا سید احمد، چوتھا حمید شاہ کھلویا
پنجواں سید جاوید شاہ ہے لاڈاں نال اوہ پلیا
مجروح اس باغیچے اندر خوشیاں ڈھیرا ملیا
دوجے بطنوں پیدا ہویا جیہڑا سیدزادہ
سید محسن ناں ہے اُسدا ماپے حُب زیادہ
منظور شاہ دے باغے اندر لگے دو پھل ڈالوں
سید امجد، سید حامد خوش رہندے ہر حالوں
سید احمد شاہ دے ڈیرے لوہ لگی ہر پاسے
سید شاہ فیصل آیا کہن کے خوشیاں ہاسے
تریجا موتی اس تسبیح دا حال اُسدا ہن لکھاں
یارب میں عاجز بندے کو کون دیسی گا سکھاں
سید امیر شاہ ناں اُسدا سوہنی خصلت والا
ہر اک نال حلیمی برتے اوہ محبوب رنزالا
اُس باغے پنج قدرت والے پنج پھل فر کھلائے
پہلا سید ضمیر حسین شاہ دوجا جعفر شاہ سدہائے

تریجا سید ارشاد حُسین چوتھا اعجاز شاہ بھائی
پنجواں سید اشتیاق حسین شاہ قدرت نال الٰہی
سید ضمیر شاہ دے باغے دو پھُل رب نے لائے
اک تنویر حسین تہ دوجا صدام حُسین کہاوے
سید جعفر شاہ دے باغے دو پھُل رب کھِلائے
اک نہال تہ دوجا سائل ناں اُنہاں دے آئے
بی بی زیتون مائی دے بطنوں تریے لعل جو آئے
میں بھی لکھ ادب نال سارے ڈوری بچ سجائے
اِس تسبیح دا پہلا دانہ درج کراں اس جائی
حاجی سید ایوب شاہ ناں نیک طبیعت پائی
اُسدے باغے پنج پھُل کھِلے ہویا فضل الٰہی
اک نے اللہ دے رستے بچ ہے شہادت پائی
باقی چار جیہڑے ہین زندہ اُندے حال سناواں
پہلا سید جاوید حُسین شاہ دوجا طاہر علی ہے ناواں
تریجا سید شاہد حسین شاہ سوہنا پھُل رب لایا
سید زلفقار حسین شاہ چوتھا بھائی ہے آیا
اِس تسبیح دا دوجا موتی سید ابراہیم شاہ ناواں
لِکھ کے حال اُنہاں دے بھائی تُساں تک پہچاواں

کھلے دو پھل باغے اندر خوب لگا لشکارا
پہلا سید زاہد حسین شاہ دوجا نصیر حسین ہے پیارا
اِس تسبیح دا تریجا موتی سوہنا رنگ نورانی
سید یعقوب شاہ ناں ہے جِسدا جیُاں چن آسمانی
پنج لعل دِتے رب اُس کو سوہنی صورت والے
پہلا سید افسر علی شاہ دوجا اصغر علی شاہ نالے
تریجا سید طاہر علی شاہ سوہنا رنگ سنوایا
چوتھا سید مبارک شاہ ہے نیک طبیعت آیا
پنجواں سید لیاقت شاہ ہے خوش مزاج نرالا
یارب میں عاصی دے تائیں کریں آپ سنبھالا
سید افسر شاہ دے گھر وچ اللہ فضل کمایا
اک پھل سید اظہر علی شاہ قدرت تھیں رب لایا
اِتھے تک ہویا ہے پورا شجرہ نسب حضوری
وچ دربار الٰہی اپنے کریں ایہہ منظوری

دُعا

یارب اِس تسبیح دے موتی ہر ویلے ہی چمکن
رہوے حُب علم دی اِنہاں لوکاں تائیں ورتن
لالچ حرص طمع دے کولوں دُور رہون ہر ویلے
اِس باغ خزاں نہ آوے رہن بہاراں میلے
پڑھن قرآن سب تاری بن کے سوہنے نال آوازہ
لُوں لُوں وِچ قرآن ہی لسے روح رہوے نت تازہ
پنجے وقت نمازاں پڑھن خلقت کو پڑھالن
ہر پہلے پچھلے تائیں قرآن حدیث سکھالن
دِل وِچ حُب رہوے اِنہاں کو دین اِسلامے والی
یارب ہرا رکھیں باغے دا ہر پتر ہر ڈالی
دُکھیاں تہ لاچاراں تائیں ہر ویلے کم آون
بیکساں یتیماں تائیں اپنے کول بہاون
خدمت خلق دے جذبے اندر رات تہاڑی دوڑن
مسکیناں درویشاں تائیں خالی ہتھ نہ موڑن
صدا اتفاق رہوے اِنہاں کو بے ادبی نہ آوے

دونواں جہاناں اندر مولیٰ کہاٹا کوئی نہ کھاوے

میں عاجز ناکارہ بندہ پہار اوکھا سر چایا
جتنا علم ماڑے کول آسا، اوہ میں چا ورتایا
نیت نال صفائی دل دی ایہہ شجرہ میں لکھیا
جوڑکے نظم تساں کو دسی جو سنیا دکھایا
آل نبیؐ تسبیح دے دانے سارے ہین پیارے
مڑے ہیڑے فرن ہمیشہ فکراں دے بنجارے
آل نبیؐ دا صدقہ یارب میں عاجز دے تائیں
جو کجھ بھل خطا ہوئی ہے بخشیں یارب سائیں
سنگ ایمان دی دولت رکھیں کھاوں میں نہ ٹھلے
ہووے نصیب شہادت کلمہ وقت نزع دے ویلے
قہر عذاب ہووے جس ویلے میں تے فضل کمائیں
حشر تہماڑے خلقت اگے یارب نہ شرمائیں
دنیا تے جیہڑے دن رکھیں رکھیں نال ارامال
مجروح لکھ درود پہچاویں آل نبیؐ تماماں
آل نبیؐ دے ہر موتی دا صدقہ یارب سائیاں
نانیاں دادیاں تائیں بخشیں نانے بخشیں مائیاں
بہین بھراواں قوم قبیلہ نکیاں بڑیاں تائیں
نکے بڑے گناہ سب بخشیں مولیٰ فضل کمائیں

اطلاع

سرکارؒ دا شجرہ پاک لکھدیاں ہیں شجرہ نسب دی کتاب گنجینۂ محمدیؒ بھیں علاوہ قلمی نسخیاں بھیں وی مدد کہدی ہے۔ اگر کسی اہلبیت حضرات کو اپنا شجرہ دیکھنا مطلوب ہووے اوہ رابطہ قائم کرن کیئ نکہ گنجینۂ محمدیؒ شجرہ اھلبیت دی مکمل کتاب اساں کول موجود ہے۔ اِس شجرۂ نسب وچ صرف حضرت سرکار نانگا باجی صاحبؒ دی اگری لڑی بیان کیتی ہے۔

مجروح ملنگامی

کرامت حضرت نانگا باجیؒ صاحب

کامل مرد خدا دا پیارا چندر مکھ نورانی
قاضی صاحب دسی مکو ساری کھول کہانی
سید قاضی علی شاہ نانواں رہندا اِچ ترگائیں
پرہیزگاری وچ مرد بڈیرا افضل کیتا رب سائیں
ہولے ہولے گل سنائی اُس سُن حضرتؒ والی
قاضی صاحب فرماون لگے، واہ واہ شان نرالی
شوق پیا دل مرے اندر بیعت ہونے والا
کامل مرد ملے جے کوئی کھولے دل دا تالا
ملنگام دے اندر سُنیا ہے کوئی مرد بڈیرا
نانگا باجیؒ دے نالوے تھیں ہے مشہور بہتیرا
اہلِ بیت ذات اُچیری حسبوں نسبوں سُچا
دیندا فیض ہزاراں تائیں شان اپنی وچ اُچا

القصہ میں کھُدا کھُدا ہیچیاں وِچ دربارال
ہر پاسے اِک میلہ ڈِٹھا آندے لوک ہزاراں
میں اپنے دل نیت کیتی کر آئیاں پہلی واری
مُہنوں حال نہ دسّاں اپنا کیہڑا دُکھ بیماری
کامل مرد جے ہویا ایہہ تاں سمجھے سارے حالے
جس درد پہچایاں اِتھے کرسی آپ سمہالے
میں دل وِچ دلیلاں کردا خلقت اپنے حالاں
چلے کوٹھی اندر حضرت سُن دا کُل سوالاں
فرمایا اِک خادم تائیں قاضی کو بُلا ویں
نر گائیں تھیں آیا جیہڑا منڑا سنہا یا لویں
خادم آکے مجلس اندر منڑا ناں بُلایا ا ا
دِکھ کرامت ولی اللہ دی، دل منڑا گھبرایا
جیہڑا منڑے ناں تھیں واقف جانے ساریاں باتاں
اس کول روشن دیہنہ دوپہراں، میں وِچ کالیاں لاتاں
چُل کے اندر حضرت اگے میں سلام بجایا
اپنے مُہنہ مبارک تھیں فرمُہناں ایہہ فرمایا
باہر بیٹھا دل اپنے وِچ توں کے جھگڑے لائے
کامل مرد دیہنہ ٹھونڈیاں لبھدے ایسیں ہاں ادھ رلائے

تُرٹے دِل وِچ شوق جیہڑی ہے، نیت چنگی رکھیں
رب دیسے مراد دِلے دی، اوہ لذت بھی چکھیں
جس دن تو کہرے تھیں ٹُریں دل وِچ رکھ ارادہ
میں اڈیک تُرٹی وِچ بیٹھاں حُب مڑے دِل زیادہ
میں جانا کر حضرت قبلہؒ واقف حال تماماں
دیسے حال دِلے دے اُدھروں کے خاصاں کے عاماں
میں شرماواں مُنہہ چھپاواں اکھیں پانی بگدا
دل دے راز تمامی روشن واقف ہے رگ رگدا
اپنے کیتے تے شرمندہ ہوئیاں میں لاچارا
واہ حکیم دی حکمت ڈاہڈی دسیے روگ آزارا
کہندی بیعت میں اُنہاں تھیں ہتھ وِچ ہتھ مِلا کے
ہر ہر علموں واقف کیتاں مِٹھے بول سُنا کے
سارے بھیت دسیا بے مکو، دسیاں ساریاں رمزاں
دِل تھیں میل زنگار اُتارے، دُور ہوئیاں سب مرضاں
دو دن ہور گزارے اُتھے، دل دا روگ کھٹایا
تربکے روز میں رخصت کہن کے مڑ کہرے دل آیا
دِلبر یاد لوے جس ویلے، اوہ بہار چمن دی
اگ فراق دی چین نہ دیندی رہندی تاہنگ سجن دی

رہندا دِل بت فکراں اندر دلیس ماہیئے دیجاواں
بہہ کے سوہنے دلبر اگے اپنا حال سُناواں
روح اُداس رہندا نت مڑا کوئی گل نہ بھاوے
باہجھ سجن تھیں اِک پل جینا، ڈاہڈی سختی آوے
اُنہاں دِناں مڑے دِل اندر لبسدی سی اک ناری
قوم لوہاراں تھیں اوہ گرڑی صورت پرم پیاری
سنگی اک ماہڑے نال آسا، علی لوہار کہاوے
رہندا ہردم سنگت اندر، دل مڑا پرچاوے
اِک دن مکو آکھن لگا گل سُنیں اِک بھائی
اپنے مُرشد دی کرداہیں ہر ویلے بڑ یائی
اک دن مکو کھڑ اُتھے توں میں بھی جل کے دیکھاں
کِتنا کامل پیر ہے تو ہڑا میں آزماواں پرکھاں
دوجی گل لوہاری والی اوہ بھی آکھ سُناساں
مرشد جے اجازت دِتی مُڑکے جنج چڑھاساں
اساں ایہہ صلاح لکائی اپنے کھر بچ بہہ کے
دوجے روز ہوئیاں اُٹھ راہی ساریاں گلاں لے کے
چار تیہاڑے ٹُردے ٹُردے رستے بچ گزارے
پنجویں روز دوپہراں ویلے جل پہنچے بنجارے

جُل کے عرض سلام گزاری بیچ دربار شاہانے
کر دربار ہویا روح تازہ آئے ہوش ٹھکانے
توُٹ دے ہیٹھ بیٹھدے سن اوہ محبوب الٰہی
چار چوفیری خلقت بیٹھی مجلس خوب سجائی
اساں دُواں کو اگے بُلا کے اپنے کول بٹھایا
حال احوال پچھ کے سارا فر ارشاد سُنایا
ایہہ لوہار پیر تُسڑے کو آیا ہے ازماون
اِتھے کوئی لوہا ناہیں کہ جا بھٹھی بیچ باہون
لوہا ازمانا کم لوہاراں جیہڑا ہتھ بیچ آوے
مرداں کو ازماون جُگا کامل مرد کوئی تھہاوے
عَلی لوہارے گلاں سُنیاں گئیاں بھُل تدبیراں
جثہ پانی پانی ہویا ڈُب گئیاں تقصیراں
جیہڑی گل مرشدے دل اندر لوہاری والی آئی
رمز نال جناباں مکوساری گل سمجھائی
جیہڑی گل زبانوں نکلے واپس ہنیہ اوہ مڑدی
پاٹی دے سنگ پاٹی ٹاکی، اُنالی کدے نہ جڑدی
مڑے دل تسلی ہوئی بائی رمز فقیرا ل
محبت گئی لوہاری والی ڈاہڈے ہتھ تقدیراں

دل تھیں گیا خیال اڈّ سارا عشق محبت والا
جس کو قلم ولی دی موڑے کرے کون اوہ چالا
فِر مجلس وِچ باجی صاحبؒ ہور گلاں فرمائیاں
خلقت بیٹھی سُندی رہئی وانگ مثل تریہائیاں
آکھن لگے مجلس دے وِچ مکو مخاطب کر کے
قاضی گل سُنیں اِک مڑی کن دلے دے تہر کے
اک منزل میں ایسی ڈِٹھی فردا وِچ پہاڑاں
جنگلاں دے وِچ پُہکھا نت گا رہندا وِچ اُجاڑاں
جنگل جوہ دریاواں اُتے جدھر جدھر لیکھاں
دل مڑے وِچ جب بہتیری میں خضرؑ کو دیکھاں
اَج اِک منزل ایسی ڈِٹھی گل دسّاں میں دل دی
خضرؑ مجلس دے وِچ رہندا مکو نہیں فرصت ملدی
اکھٹے بہہ کے مجلس کراں اسیں دو اِک جائی
اوہ وی دکھدا میں وی دکھداں گل نہیں ہوندی کائی
واہ واہ طاقت مرشد والی میں کے آکھ سناواں
اس کو شان خداوند بخشی میں لکھدا شرماواں
القصہ علی لوہار وی بیعت ہو کے مُڑیا
شیراں اگے اوڑک مجروح سوہکھا رہندا گڑیا

نوٹ :-

اِس کِتاب کو لِکھدے لِکھدے ویلا خاصا بیتا
قاضی صاحب ہوراں تاں تک اجل پیالہ پیتا
اِک محسن اِک مردِ خدا دا رخصت ہویا جہانوں
مغفرت کرے خداوند اُس دی اپنی رحمت شانوں

(آمین)

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

راوی سُن اک گل سُنائی مُرشد دی بڑیائی
ولیاں کو رب طاقت بخشی انت شمار نہ کائی
مقدم داوُد قوم بجاڑ ایہہ گل آکھ سُناوے
ہیشہ بکر والی اُسدا، پورے رہائش پاوے
لنگر داکجھ مال مڑے نال باجیؒ صاحب لایا
ہنڈو بکرے تہ کجھ پہیڈاں رکھاں خوب سمہایا
اِک دن اک بندے سُن مکو چِھٹی اِک پہنچائی
مال لنگر دا بیچ کے سارا قیمت آنی پہائی
بیچن کارن مال نیں آندا اجڑ بچوں کڈھ کے
اِک بکرا کمزورا ہہتا، اجڑیاں کو سدھ کے
آکھیا میں ایہہ بکرا کھڑکے چنگی طراں نہلاؤ
پانی رکھڑ گچھے جدوں رنگ اِس کو فِر لاؤ

ماہڑے دِل نیت ایہہ ہوئی بکرا مجھے ہے لِسا
اسدا مُل فہ کھٹ نہ چلے ہے لنگر دا حصہ
اُس بکرے کو رنگ شنگ لا کے کیتا نال اکٹھا
قیمت بیچ ہوئے برابر لگا اِک ہی پُٹھا
رقم ہیں رومالے بدھ کے چھنتے دے بیچ باہئی
کدوں لوہ ہووے میں دوڑاں اوکھی رات لنگھائی
صبح اُٹھ تیاری کیتی رُٹی بدھی پلے
بیچ لمیرا سفر اوکھیرا یار اکیلے چلے
رات گزاری رستے اندر دوجے دن جا پہنچیا
مُرشد دے دربارے اندر حال احوال میں دہسیا
مجلس دے بیچ بیٹھے سن اوہ محبوب ربانی
جیاں رات ہنیری اندر چمکے چن نورانی
حال احوال دہس کے سارا میں اک طرف بیٹھاں
مُنہ اُندے داہر دِکھ نہ سکاں تھرت پھر والاں ہیٹھاں
تھوڑی دیر جیاں جی گُزری مُرشد سُن فرمایا
مقدم مال لنگر دا سارا تُساں بیچ بٹایا
کھول رومال میں پیسے کڈھے بیچ خدمت دے رکھے
ہتھ مبارک اُتے رکھیا، اکھیاں نال نہ تکے

چاء پی کے جد فارغ ہوئے حاضر لوک تمامی
کجھ اجازت کہن کے اُٹھے تہ ٹُر گئے کر سلامی
خاصی دیر پچھے اوہ پیسے ہتھ اپنے وچ چائے
کجھ روپے اُس دتھی وچوں چھک کنی کر آئے
مرشدے داہر مخاطب ہوکے کہن لگے ایہہ قِصہ
جیہڑے نوٹ کنی کیتے سن ایہی ہے توہڑا حصہ
بکرے کو نہوا تُہواکے رنگ جیہڑا تدُھ لایا
اوہ رقم سب تُٹڑی ہوئی سُن مرشد فرمایا
مٹڑا حق جیہڑا ہے بن دا اوہ میں کنی کیتا
باقی چاکے رکھ چھنتے وچ گل نہ کریں میتا
میں حیران تہ سوچاں کردا جنوواں تے رکھی لوئی
کِس کوہ قافے اندر یارب بکرے دی گل ہوئی
دو دن دا ایہہ رستہ لّما دوُر دُراہڈے پینڈا
بکرے دی گل آکے مولیٰ اِتھے کون سنیندا
ھٰذا مِن فَضلِ رَبِّیؔ ماہڑا مرشد پیارا
ہر گل دی خبر ہے رکھدا، سوہنا مرد نیارا
بلنگام دی تہرتی بیٹھا کردا سیر چوفیری
دوُر دُراہڈے دلیساں والی رکھدا خبر پکیری

کوئی گل نہ اِسقیں او ہلے واقف ہے سب رازاں
پہیت دِلاں دے جانے سارے کیا عاماں کیا خاصاں
خوشی نال مڑی اکھیاں ہتھیں اتھروں ڈھلن لگے
کجھ جھولی، داڑھی تے چہڑے، کجھ مٹی تے بگے
ہتھ بنھ کے میں عرض گزاری اے مُرشد شاہا نا
بخشیں بھُل جیہڑی اَج ہوئی ہووے فضل ربانا
مڑی طرفوں ایہہ پیسے بھی اپنے کول رکھاؤ
بھُل کے فِر نہ غلطی کرساں اَج تہ رحم کماؤ
مکو فِر فرماون لگے میں ایہہ کم ہنیہ کرنا
تہوکھا دغا فریب جو کردا آخر اگ وچ سڑنا
قصائی نال دغاتوں کیتا بکرے کو رنگ لایا
مُل بکرے دا زیادہ ہوسی تہوکھا توں کمایا
تہوکھے دی کمائی کے کرنی دنیا چار دناں دی
حشر تہیاڑے کے مُنہ لگسی ہوسی پچھ جہناں دی
سختی تنگی او بکھے ویلے شُکر جیہڑا ہے کردا
اُس شخص تے اُسدم ہوسی کہٹ عذاب حشر دا
دنیا دے ایہہ چار تہیاڑے او کھیاں سوکھیاں لانا
قبر عمر لمیری بہتی، یاد رکھیں ایہہ باتاں

جیہڑا کم بھی کرنا ہووے سو چیں تا نا یانا
جس کم دے وچ اللہ راضی اُسدا کے ٹھکانا
اُس کمے کو ہتھ نہ لاویں جس تھیں کہاٹا کھاویں
حشر تیہاڑے اللہ اگے جاندا نہ شرماویں
جیہڑے لوک توکل والے پلے کجھ نہ رکھدے
صبر نال ہر اک نعمت کہر بیھٹے دے چکھدے

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

راوی ہے اس گل دا جیہڑا اوہ ایہہ آکھ سناوے
بکروالی بیلیشہ اُسدا، ناں لیلن کہا دے
اُس تُسن اک کرامت مکو کھول دہسی زبانی
ییں عاجزوی کوشش کرساں ہووے فضل ربانی
پہلگام تھیں تھوڑی پچھے ہور جگہ اک آئی
ننگے، بل دے آسے پاسے دی ہے گل ایہہ بھائی
بکروال سب ڈیرے اپنے آندے، جاندے لاندے
دو چار دن اُس جائی نچ، ہین قیام کراندے
اک واری ڈیرا لا کے بیٹھا، مندھڑ قبیلہ سارا
دیگر ویلے آن کے کیتا باجیؒ صاحب اُتارا
آسے پاسے لوک جیہڑے سن کھٹے ہوئے سارے

گرم کچہری چار چوفیری لگے خوب نظارے
کہہ نیچ ہنیہ کھواڑی کوئی لکڑیاں کٹھو آناں
بانڈے دے نیچ پھر دا حاجی کے سبیل بناواں
پچھے اک گراں ہے بسدا، حاجی دے دل آیا
اُتھوں جُل کھواڑی آناں ہوسی کم سنوایا
حاجی صاحب گراں دا ہر سڑیا کھواڑی جُل کے آناں
اک گُجر دے کہر جُل بیٹھا، گلاں آکھ سُنانا
مکّو اک کھواڑی دیویں حاجت پیش اک آئی
کہر مڑے نال گا با بائہے آیا گل دہساں اوہ بہائی
گُجر تلخ جواب ہے دیندا حاجت ہنیہ ہوندی پوری
خبر ے کون ملنگ ہے آیا، مکّو کے مجبوری
ملنگ کے گُماسی مڑا، اُٹھ جُل جدھروں آئیں
کھواڑی تہ میں دلیساں ناہیں اینویں وقت گمائیں
گل ڈاہڈی ایہہ اوہکھی لگی حاجی صاحب تائیں
واپس مُڑ کہرے کو آیا، بولیا چالیا ناہیں
مُڑ کے آمجلس نیچ بیٹھا تہ کردا دل تدبیراں
گُجرے گل پچ مندی کیتی ہائے مڑیاں تقصیراں
مجلس اندر حاجی صاحب، گل کوئی نہ کیتی

ع؎ حاجی اسحاق مہندھڑ، تریاٹھ والا۔

دل ہی دل وچ سوچاں کردا جیپ جیاں ہے سیتی
باجی صاحب گلاں کردے مجلس والے سُندے
جیاں سب سمندر وچوں موتی کڈھ کڈھ چُن دے
اجن چیت اُتے گراں وچ لوکاں شور مچایا
کھا گیا رِچھ اک گجرے تائیں کن آواز آیا
بکروال جے دوڑن لگے سُن کے ایہہ گُکارا
باجی صاحب لوکاں تائیں کر دے ہین اشارہ
حاجی نال اُس گجرے جیہڑی ہے گستاخی کیتی
اللہ صاحب بدلہ کہدا، پھسیا اپنی نیتی
اینویں رِچھ نصیحت کارن اُسدے کول گیا ہے
اللہ مالک غیبہ ہی کرسی جو کجھ شور پیا ہے
رِچھ سُن اُسدا کن کڈھ کھڑیا تھوڑا زخمی کیتا
اپنے عمل اگے کو آئے سُن پہائی بد نیتا
شامی سبھاں لوکاں مِل کے اُس گجرے دے تائیں
حضرتؒ اگے آن پہچایا، فضل کرے رب سائیں
آنے نال پیراں تے جھڑیا کردا گریہ زاری
نام اللہ دے بخشو مکو، بھُل ہوئی ہے بھاری
اینویں سوچ ملنگ ہیں کوئی کر بیٹھاں گستاخی

بھئی شامت سر مڑے تے، مکو دیو ہُن معافی
بیعت کہن مرید اوہ بنیا دل تھیں نیت کر کے
حضرتؒ اگے توبہ کیتی، پُچھے کن پکڑ کے
اُسدی نسل اِسو یلے توڑیں ہے مُرید اکھاندی
ملنگامؒ دربارے اندر، اکثر آندی جاندی
اَج بھی اوہ مشہور ہین سارے اِچھ کھادے دے سِتر
سال دے وِچ اِک دو فیرے کردے ہین اوہ اکثر

کرامت حضرت زانگا باجی صاحبؒ

اِک دِن مجلس لا کے بیٹھا سوہنا مرد نورانی
جَیاں چودھویں راتی اندر چمکے چن اسمانی
مجلس اندر بیٹھے دے سن حاضر لوک تمامی
عالم علم دے واقف بہتے کیا خاصے یا عامی
عالم پُچھن سوال حضرت تھیں جنوں گوڑھے ڈاہ کے
دین جواب علماواں تائیں رمز حقیقت باہ کے
سوہنا مرد تخت تے بیٹھا بول جواب سُناوے
موتی لعل خزانے برتن جدوں سخن ہلاوے
دیوے جواب حقیقت والے معرفت دی کھٹ چکھے
پکڑ مہار شریعت والی باہر قدم نہ رکھے
عالم لوک سیانے بن کے کرن سوال کتابی

وحدت دے خزانے وچوں دین جواب شتابی
عالم ڈھونڈ کتاباں وچوں جو جو کرن کلاماں
ہر لفظ ہر زیروں زبروں دین جواب تماماں
مجلس والے بیٹھے سُن دے ڈوہنگے راز خدائی
حقیقت دے خزانے برتن، اوہ شریعت آئی
کامل مرد جو بیٹھا ہووے مجلس خوب سجا کے
وحدت دے خزانے بنڈ دا مئے عشق دی باہ کے
جُلدا کوئی نہ خالی ہرگز ولیاں دے درباروں
دیندے فیض ہزاراں تائیں فضل اللہ دے یاروں
سُکھیا جے کر مجلس اندر کر مزاخاں ہسے
مجلس والے کھڑ کھڑ جلدے گل اُسدی جے رسے
دُکھیا جو کوئی بیٹھا ہووے، مجلس نال اوہ پھسے
باہروں اوہ بھی ہسدا مجروح اندر غماں دے کسے
یا کسے دل کائی لگی یا ہووے روگ ہجر دا
ہووے سٹ درد دی غالب، دوست چدوں کوئی مردا
دُکھیا درد ہلاوے جدوں رو رو آکھاں بھر دا
سُکھیا سنگ مجلس دے مجروح ایویں ہائے کر دا
حضرتؒ بیٹھے کرن کلاماں مجلس خوب لگائی

دین جواب علماواں تائیں کھل دے راز خدائی
تِرڈی اک مجلس دے وچوں ظاہر ہوئی پھائی
ٹیں ٹیں کردی چھالاں بھردی حضرتؒ اگے آئی
چھال مار جھولی وچ بیٹھی بولے کرے پکاراں
حضرتؒ اُس تِرڈی داہر دکھن یارب تُرڑیاں کاراں
تِرڈی بیٹھی ٹیں ٹیں بولے چُپ نہیں اوہ کردی
نہ نسے نہ بھجے کدھرے مول ناہیں اوہ ڈردی
سارے لوک حیران ہو دِکھدے یا صاحب سُلطانا
حضرتؒ اُس تِرڈی دا قصہ سُندے نال تیہانا
مولوی صاحب مجلس وچوں آکھیا حضرتؒ تائیں
تِرڈی کے فریاداں کردی ظاہر گل سُنائیں
اینویں کیویں بولے تِرڈی یا قضیئے دی ماری
کِس مطلب تھیں آئی اِتھے کھول دسو گل ساری
حضرت ہس کے گل سُنائی سارے مجلس والے
ہو حیران ایہہ گلاں سُندے رمز حقیقت نالے
تِرڈی والی گل حضرتؒ سُن ساری کھول سنائی
رو رو آکھے میں دُکھیا دی تُرڑے درتے آئی
جوڑا مر گیا ہے میرا پے گئی لمبی جُدائی

بِچھڑ گیا ہے دل دا جانی ڈونگھی کانی لائی
گیا صبر آرام دلے دا میں روندی کُرلاندی
پھردی ہاں بن جوڑا کیلی تہکے ٹھیلے کھاندی
میں اُجڑی دا کہرتا دیں منگدی ہاں امداداں
مڑے کولوں جوڑا منگدی کردی ہے فریاداں
حضرت جدوں ایہہ گل کیتی مجلس والیاں تائیں
دل وچ شک کردا اوہ مُلّاں چِت لے آندا ناہیں
مولوی دے دل گل نہ بیٹھی سوچ دِلے وچ آئی
ترڈی دی ایہہ گل سُنا کے کردا ہے بڑیائی
آخر مولوی حضرتؒ تائیں آکھی گل سُنا کے
ترڈی کو ہُن بدیا کریو جوڑے نال بیاہ کے
مُلّاں سُن ایہہ گل جے کیتی حضرتؒ رمز پائی
وحدت دے سمندر اندر دِتی جوش اُبالی
آکھن لگے مُلّاں تائیں سُنیں اوہ گل بھایا
اَج بیاہ ترڈی دا ہوسی جے مالک سُن چاہیا
ترڈی کو اَج جوڑا مِل سی دُور ولایت پاروں
رب کرسی اَج آن مِلاسی لاڑا قندہاروں
اُس پردیسی سُن اَج آنا ترڈی نال بیاہنا

ہوسی وصل دواں دے تائیں مِل سی اَج ٹھکانا
ترِڈی بھی اَج عید مناسی جوڑے نال پھر بسی
ایہہ کشمیرن اوہ افغانی دیسی نال بدیسی
مُلّاں دِل وِچ سوچاں کردا ایہہ گل کدے ہیاسی
دُور ولائت پاروں ترِڈا اِکس بہانے آسی
تھوڑی دیر جیاں جی گذری شخص اِک باہروں آیا
کھارا اِک داکھاں نال بھریا حضرت اگے رکھایا
عرض کردا مُلّا حضرتؒ اگے ایہہ داکھاں افغانی
ملک قندھارے تھیں میں آندی وچ دربار نشانی
کرو دعا رب فضل کماوے اُس باغے دے تائیں
جیہڑا کھاوے میوہ اُس دا، بخشے رب شفائیں
اپنے ہتھ مبارک حضرتؒ کھارے دا ڈھکن چایا
کہن کے ناں خدا دا جدوں گچھا اِک اُٹھایا
ترِڈا اِک داکھاں وچ بیٹھا آیا ہے سی توڑوں
ترِڈی وانگ سُدائی ہویا اوہ بھی اپنے جوڑوں
چھال مار کے باہر آیا، جیاں ترِڈا افغانی
مار اُڈاری جھولی بیٹھا، وچ محبوب ربانی
ترِڈا ترِڈی دوئے بیٹھے ہو کے نیڑے نیڑے

جانی سنگ مِلے جد جانی گئے رغماں دے جھیڑے
سبحان اللہ سبحان اللہ مولوی اُٹھ کھلویا
یارب قادر قدرت والا، ملاّں عاجز ہویا
مڑے دل وچ شک جے پیا کیتی میں خطائی
ڈاہڈے دے ہتھ ہوندی ہے تدبیر الٰہی
گنہگار میں عاجز بندہ بھریا عیب قصوراں
اپنے کیتے تے شرمندہ، میں سوچاں تہ پھوراں
بھُل مڑی جے معاف نہ ہوسی میں شرمندہ ہوساں
دُواں جہاناں اندر مولیٰ ٹھِلے کھا ندا رہساں
لوکاں ہتھ کناں کو لائے توبہ توبہ کردے
ولیاں کو رب طاقت بخشی جو چاہوں سو کردے
مجروح کو بھی آس ہے مولیٰ پھیر سجے دے دردی
سوہنے مُرشد دے درباروں بن دی بگڑی ہر دی

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

دِکھ کرامت مرد سچے دی دنگ دماغ ہو جاندا
عمر دیاں بچھڑیاں کو کس رنگ آن مِلاندا
اِک دن حضرت بیٹھے دے سن مجلس خوب لگائی
بِچ دربار دے ظاہر ہوئی ضعیف بُڈھی اِک مائی
بُڈھی دِکھ کے حضرت تائیں آہ پُکارا کردی
روو ے آہاں ڈاہاں مارے چُپ نہ ہرگز کردی
غیر مسلم اوہ ہیسی بڈھی حال رنجور نمانا
درداں مار کیتی سی عاجز بُھلیا کھانا لانا
دوئیے ہتھ سرے بِچ مارے رووے کرے پُکاراں
میں نمانی درد رنجانی آئیاں بِچ درباراں
بیٹھ زمیں تے سر چا مارے ہنجوں بھر بھر رووے
تھوڑ ملے چا مُنہ اپنے تے حالت دوجی ہووے

پٹے بال تہ سینہ کُٹے رو رو کردی عرضاں
یا صاحب سُلطانہ توں ہی جانے ساریاں مرضاں
حضرتؒ کول بِٹھالی بڈھی ہتھ سرے تے پھیرن
دین دلاسہ بڈھی تائیں تھوڑ سرے تھیں کیرن
کیَاں اِتنیٖ رو دیں مائی کھول دسیں گل ساری
کیہڑا دکھ تُہڑا دِل ساڑے کس قضیئے دی ماری
بڈھی رو رو عرضاں کردی اے شاہ دو جہاناں
سال اٹھاراں ہوئے میں تھیں گمیا پُتر نمانا
اِک بچہ ساکھر مٹرے نِج اِک میں اُسدی مائی
ناہیں اُسدا باپ سرے تے نہ کوئی بھین نہ بھائی
کہر تھیں گیا بزارے اندر نہ مُڑ واپس آیا
گزرے سال اٹھاراں مکو میں نہیہ درشن پایا
لگی اگ الغیبوں ایسی سب کجھ ساڑ مکایا
اِک ہی پُھل سا باغے اندر آساں نال لگایا
چور پیا پُھل توڑ لے گیا مکو خبر نہ کوئی
بُلبل وانگ دیوانی پھردی مڑی حالت ہوئی
سٹے دولت مال خزانے زمین مکان جے سارا
یاد اُسے دی کھا گئی دِل کو جس دا مکو سہارا

مٹر اچن بدلاں وچ چھپیا رات ہنیری ہوئی
اکھاں نال تکاں اک واری ہور امید نہ کوئی
دل وچ آس لگی دلبر دی دکھاں مُنہ اک واری
لُٹ گیاں میں باندی باچھے ایہہ دنیا کس کاری
پچھے پچھے پھر دی رہیاں جنگل جوہ پہاڑاں
شہر گراں ںواں اندر ڈھٹا، ڈٹھا وچ پہاڑاں
نہ کدھرے اوہ دلبر ملیا ناہی نظری آیا
ہائے افسوس مٹرا دل جانی کس ہے بند کرایا
اُسدے پچھے جان گمائی اکھیاں دی روشنائی
خبر لگی تساں دی حضرت تاہیں اتھے آئی
سُنی میں مشہوری ڈاہڈی حضرت تساں والی
من سوال میں عاجز دائیں ہاں وانگ سوالی
اک مراد ماہڑے دل اندر حضرت کجھ دکھاؤ
زندہ ہے یا مویا دا فر سچی گل سناؤ
مویا داہے بچہ جے کر دسو مکو ظاہر
جے زندہ ہے آن ملاؤ تسیں اللہ دی خاطر
دکھ کے حالت اُس بڈھی دی دل حضرت دا بہر آیا
زبان مبارک تھیں جناباں ایہہ ارشاد سنایا

دل وچ رکھ تحمل مائی قادر قدرت والا
کرسی مراد دلے دی پوری صاحب حکمت والا
اُٹھ تو اندر جا لنگر وچ رُٹی اک لے آویں
ہتھے اُتے باندے رکھ کے مڑے تک پہچاویں
مائی اُٹھ اندر گئی جلدی رُٹی لے کے آئی
حضرت باجی صاحبؒ ہوراں ایہہ گل آکھ سُنائی
مائی دِکھ پچھاں تو مُڑکے کون ہے مکروں آندا
بُڈھی جد پچھاں مُڑ ڈِٹھا ہوش ہواس اُڈ جاندا
نکلی چیخ بُڈھی دے مُونہوں ای مڑا دل جانی
گل نال لا دِتا اُس لڑکا رو رو حال گُمانی
ماں پُتر جد گل لگ ملے مجلس کو حیرانی
مجروح دِکھ خدا دے پیارے واہ طاقت سُبحانی
ماں پُتر کو جھولی رکھ کے مخاطب ہو کے بہندی
کردی شکر ہزاراں مائی بچے تائیں کہندی
پچھ گل دہس مڑے دل جانی اَج تک کِتھے آسے
مڑا مول خیال نہ کیتا، دِل لگا کس پاسے
بچہ ہو حیران سُناندا اپنی درد کہانی
ساری مجلس سُندی آئی بچے دی روانی
جس تیہاڑے شہر ول گیاں ٹھگ اِک نظری آیا
پیسے دہس پھسایا مکو گلاں نال ٹھگایا!

کہن کے اپنے نال اوہ ظالم راجے دے کہر تائیں
قیمت کہن مٹری اوہ نٹھا بیچ گیا اُس جائیں
مسکو بیچ گیا اوہ ظالم باورچی بنا کے
راجے حکم دِتا تدھ مسکو لنگر مٹرا پکاوے
لنگر بیچ ہیں رہندا ہر دم رُٹی دال پکاندا
نوکراں تھیں راجہ مٹرا پہرہ خوب کراندا
نہ ہیں نس پہجن جُگا ناہیں کجھ تدبیراں
لگی قید باورچی خانے، ڈُبیاں بے تقصیراں
کہہ بار نہ مائی والی رہندی حرص کہنیری
بند ہوئیاں بیچ بندیخانے پہرہ چار چوفیری
دِل بیچ سوچاں غم مٹرے بیچ ماتا مرگئی ہوسی
کس کو درد اساں دا ہوسی کون اساں کو روسی
سب کجھ آخر ہیں پہل بیٹھاں نہ بابل نہ مائی
اوہی مٹرا ڈیرا بنیا جھتے عمر لنگھائی
اَج میں آٹا گُن داہے ساں بِلی جے اِک آئی
چھٹ مارا اوہ مٹرے کوں نس گئی رُٹی چائی
پچھے دوڑ پیاں ہیں اُسدے کر کے زور آوازا
اُس محل تہ اِس کوٹھے دا مِلیا سا دروازہ

مت مہاراجہ رُلی ڈیکھے بلی دے ہتھ تائیں
مسکو مار گماوے ظالم دے کے سخت سزائیں
کدھر گیا اوہ محل راجے دا مسکو ایہہ کے ہویا
اکھیاں نال ایہہ کے ہیں دِکھاں یا سپنے پنچ سویا
سمجھ ہنیہ کجھ آندی مسکو توں ہی دس کجھ ماتا
میں کتھے ساں کتھے آیاں تو ہوسی کجھ جاتا
بڈھی مار کلاوے اُس کو کہندی نال زبانے
بچہ توں لے آندا اِتھے اس صاحب سلطانے
ہیں جے عرض گزاری رو کے صاحب دے دل آئی
کس جہانوں چاکے پُتر نال ملاندا مائی
بڈھی کو جد پُتر ملیا تہ ملی دولت شاہی
سرمنہ ہتھ پُتر دے چُمدی ہور نہ حاجت کائی
بڈھی حضرتؒ دے پیراں چہڑی گئی مصیبت ساری
دواں دی زبانوں ہویا کلمہ حق دا جاری
ماں پُتر نے کلمہ پڑھیا حضرتؒ آپ پڑھایا
دہس کرامت کافراں تائیں مسلمان بتایا

ہک واقعہ تہ کرامت نانگا باجی صاحب

راوی سُن اِک گل سُنائی میں عاجز دے تائیں
ولی اللہ دے مست ہمیشہ خوف اُنہاں دِل نائیں
حاجی اسحاق ہے ناتواں اُس دا مہنذھڑ قوم رکھاوے
بکروالی پیشہ اُسدا، اوہی گل سُناوے
سخت اوکھیرا سال اک آیا بچ کشمیر علاقے
بچ ہی ظالم قحط پیا سا ماواں بچے کھادے
اِک دن رُل کے میں وی بیٹھاں بچ دربار شہاندے
حضرتؒ کول بیٹھا کے مکو ایہہ گل آکھ سناندے
لنگر دے بچ غلہ نائیں توں کجھ کریں دلیری
چاول لوڑہ لے آویں کدھروں دیکھیں چار چوفیری
پیسے کجھ مسڑے ہتھ دِتے حکم کیتا میں تائیں
غلہ کہن کے آویں سنگیا خالی ہتھ نہ آویں

مرشد مڑی ازمائش کر دے ہور ہنیہ گل کائی
یارب میں تے فضل کماویں اوہکھی کہڑی ہے آئی
نال دِتا اِک کہوڑا مکو سنج ساماں پہیڑا کے
جُلدے جُلدے کپوا ڑے پنج شامی پہچیاں جا کے
ہوئی مراد مڑی فِر پوری غلہ لیا اک کہر تھیں
پُہکھ تریہہ سُن عاجز کیتاں تنگ پیاں سفر تھیں
غلہ کہن کے واپس مُڑیاں راتی ٹُردا رہیاں
اُسی رستے واپس مُڑیاں جس رستے میں گیاں
مرشد دا حکم جو ہووے پورا کرنا پیندا
اپنا پیر جے راضی رہوے تاں راضی رب رہندا
رستے دے پنج میں تے گزُرے اوکھے حال سفر دے
ٹُرنے دی ہمت نہ رہی کئی خیال گزردے
القصہ دوپہری ویلے پہچیاں وٹلب آ کے
اِک تہ پُہکھ لگی پَرح زیادہ دو جا ٹُہپ تڑا کے
ضعف ہویا بدن دے اندر گل مڑے دل آئی
میں لنگر دی خدمت اندر مڑی خبر نہ کائی
میں رہ جُلساں رستے اندر کہوڑا اتھوں جاسی
عید مناسی اوہ کوئی جس کو ایہہ نعمت ہتھ آسی

لاش مڑی کو گوراں کھاسن ہسی سب لوکائی
پیر مڑے سُن ایہہ مڑے نال چنگی گل بنائی
تنگ آ کے میں جان اپنی تھیں ایہی رہڑے کردا
کھوڑے دے پچھے میں دوڑاں جھڑ دا اُٹھدا مردا
رستے وچ چڑھائی اگے ہمت ہنیں کے کرساں
کہڑ پہنچنا تہ مشکل ہویا رستے دے وچ مرساں
اِنہاں فکراں اندر ڈُبیا میں جے قدم اُٹھایا
اچن چیت سوار اِک اگوں مکو نظری آیا
کھوڑے اُتے بیٹھا داہے، ہے کوئی مرد نورانی
مُنہ دے اُسدی لاٹ نہ جھلاں واہ صورت لاثانی
اِک ہتھ وچ کٹورا تھمیا ٹھنڈے پانی والا
دوجے ہتھ وچ رُٹی چائی کر کے خوب سمبھالہ
رُٹی وچ رومالے بدھی جاں مڑے کول آیا
رُٹی چھنا اگے کر کے مڑے ہتھ تھمایا
مڑے نال کوئی گل نہ کیتی مُڑ گیا اوہ راہی
رج رج کے میں رُٹی کھادی پڑھیا شکر الٰہی
دل وچ سوچاں یارب سچے کون مرد ایہہ آیا
جس مُن میں مسافر اُتے اِتنا رحم کمایا
پیر اپنے دی گل کوئی مکو یاد نہ دل تے آئی

سوچاں کردا ٹُرداجُلدا کون ایہہ مرد سپاہی
کس تن مَیں تے رحم کمایا رستے دے وچ آکے
ٹُرچلیا مُڑ گل نہ کیتی مٹڑی بھکھ مٹا کے
آخر جدوں کہر مَیں پہنچیاں غلہ کیتا حوالے
مُڑ خدمت وچ حاضر ہویاں پیر اپنے دے نالے
لوکاں دی کچہری اندر جیاں جن اسمانی
مکو دِکھ مخاطب ہویا چندر مُکھ لاثانی
سختی تُدھ اُٹھائی بھتی رستے اندر بھائی
بھکھ لگی تکو جس ویلے رُٹی کس پہنچائی
دل مٹڑے تڑاکا بجیا یا صاحب سُلطانا
رُٹی دیون والا مُکو ہے ایہہ مرد ربانا
تھر تھر جُثہ کمن لگا میں عاجز دے تائیں
اپنے کول بٹھایا سدکے فضل کرے رب سائیں
تھوڑی دیر جیاں جے گزری مُڑ مٹڑے در ڈٹھا
کہن لگے رومال اوہ مٹڑا دہیں کتھے تُدھ رکھیا
جلدی کڈھ رومال مَیں جیبوں صاحبؒ دے ہتھ پایا
آکھن لگے میں ہی آساں روٹی کہن کے آیا
نکی جئی اِک گل دی خاطر کیتا تُدھ کُکارا

پہل بیٹھیں اُس مالک تائیں جیہڑا پالن ہارا
ہر ساعت ہر حالے اندر من اُسدی بڑیائی
فضل اُسدے ہین بے حسابے اَنت شمار نہ کائی
جیہڑے لوک توکل والے صبر کرن ہر ویلے
اُسدا شکر بجالے آندے ہین اُسی دے میلے
اوہ جبار قہار کہاوے اُس دی صفت غفاری
کردا رحم مخلوقاں اُتے واہ واہ شان نیاری
ولی اللہ دے اک چھٹے اندر ستّر روپ بٹاندے
اپنے ہر مُریدے تائیں مشکل نِچ کم آندے
یارب فضل کماویں میں تے رہواں نِچ اسیراں
مُرشد دے صدقے نِچ مولیٰ بخشیں ہُل تقصیراں

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

اک کرامت ہور لکھاں میں کر کے خوب تیاری
راوی نے بیان جو کیتی کھول دسساں گل ساری
وچ گجرات گراں اک پیندا سوہنا دیس کہاندا
منڈی بہاؤالدین علاقہ راوی ناں سناندا
اس گراں شخص اک رہندا عزت شہرت جانن
چوہدری رحمت خان دے ناں تھیں اسکو لوک سیانن
اپنی قوم قبیلے اندر بڑا شخص کہاوے
عزت مال خدا وچ بخشی راوی آکھ سناوے
جدھر جاوے عزت پاوے فضل کیتا رب باری
مسکیناں غریباں تائیں ہنر سخاوت جاری
اک گلوں دل سڑدا رہندا کہ اولاد نہ کوئی
کیتے حیلے وچ وسیلے پر اولاد نہ ہوئی

کمی پیر فقیراں دے کول نت اوہ پھیرا لاوے
اللہ رحم کرے جے کدھروں مت مٹھا پھل تھیاوے
حیلے سارے ہوئے لکارے کوئی تدبیر نہ چلی
اس دکھڑے پچھ دکھیا کیتا لنگی عمرا کھلی
زمیں مال تہ دولت اپنی دکھ دکھ دل سڑ دا
گذرے رات نت فکراں اندر درداں دا دن چڑھدا
اک دن راتی روندے روندے سر گی ویلا ہویا
ڈونگی نیندر پئی اس تائیں بیخود ہو کے سویا
تائیں خوابے اندر ڈِٹھا مرد فقیر اک آیا
پچھیا اتنا دکھی کیاں ہیں کس غم ہیں ستایا
خوابے اندر چودھری صاحب ساری گل سنائی
ہر اک چیز ہے وافر کہر پر اولاد نہ کائی
اس درد وں نت سڑدا رہواں عاجز حال نمانا
بچہ رب دیوے جے ہووے بھاویں کھُڈا کانا
عمر جوانی گئی دیوانی ہن بڈھیما آیا
جھولی مڑی رہی نت خالی کجھ پلے نہ پایا
خوابے دے بچ عرض سناوے رورو جھپیاں پاوے
کامل مرد خدا دا پیارا تاں ایہہ حکم سناوے

سوا روپیہ منت منیں نال صدق یقینوں
رب چاہوے تہ بچہ دیسی قدرت والا تینوں
بانڈی پور ملنگام پنج باجی صاحب تائیں
سوا روپیہ منت والا اُس دربار پہچاویں
منت دے پنج دیر کریں نہ ہوگ مراد تاں پوری
اللہ صاحب بچہ دیسی ہوسی جھٹ منظوری
لگی جاگ تہ نیندر کھُلی بیٹھاں سوچاں کردا
یارب کے اشارہ ملیا ڈھنڈیاں ساساں بھردا
خوابے والا ایڈرس سارا ہویا یاد تمامی
کیہٹرا گراں تحصیل کیہڑی ہے نالے اسم گرامی
بیگم اگے قصہ سارا اُس نے کھول سُنایا
سوا روپیہ منت والا حکم انہاں فرمایا
بیگم آکھے جلدی کرتوں لاویں نہ ہُن دیری
مولیٰ چاہوے ہوسی جلدی پوری مراد اَج میری
القصہ سوا روپیہ منت ادا اُس کیتی
ڈاکے اندر پایا انہاں نال صدق دی نیتی
نالے ایڈریس لکھ انہاں نے چٹ جیبے پنج پاہی
وقت ضرورت لوڑ پووے گی مت ایہہ کسے جائی

دل وچ سوچے اللہ جانے ہے کوئی جایا ناہیں
پر پورا ایڈریس ہے دیتا ضلع تحصیل گرائیں
کدے دل تسلی ہووے مُڑ ڈُبے وچ فکراں
اللہ جانے شر دے دے وچ کے پھُل کھلسن ٹکراں
عمر گئی جوانی والی پھل اساں نہ پایا
بڈھے بارے اللہ جانے کے قسمت وچ آیا
کجھ اک مدت پچھے لگی آس اُمید اُس تائیں
دل و دل دعائیاں کردا رب مراد پجائیں
گذرے نوں مہینے جدوں اللہ فضل کمایا
سُکا باغ ہرا مُڑ ہویا پھُل گلابی لایا
چودھری دے گھر بچہ ہویا سوہنی صورت والا
گئی رات ہنیری غم دی کھلیا نور اُجالا
گھر وچ عیداں خوشیاں ہویاں ونڈے مال خزانے
ڈھول نکارے نال نقارے سولے گیتاں گانے
دو مہینے گھر وچ کڈھے نت شکرانے پڑھدا
خوابے والے ایڈریس اُتے اُٹھ تیاری کردا
بیوی بچہ سنگے لے کے کیتی سفر تیاری
انجانے رستے اندر چائی مصیبت بھاری

پچھدے پچھدے اوڑک پہنچے ملنگام دی تھرتی
ساری گل سنائی اُنہاں جو اُنہاں سنگ ورتی
طاؤس خان پٹھان مکو فر ایہہ گل آکھ سناندا
باپ مرڑا اُسی تیہاڑے ملنگام گیا دا
مرڑے باپ لسنگر ہچ ڈٹھا شخص اِک پھرداتھردا
دُوروں ڈٹھی شکل بجے اُسدی واقف جیا لگدا
کول بجے پہنچیا باپ مرڑے دے سیان کہداُس تائیں
پچھن لگا اوہ بھائی دہسیں تو کس راں اس جائیں
چودھری صاحب قصہ اپنا سارا کھول سنایا
خوابے اندر حضرت والا درشن جدوں پایا
فر بچے دا پیدا ہونا کھر ہچ خوشیاں ہوئیاں
فر سفر دے سارے قصے گل مراداں تھویاں
سوا روپیہ منت والا اوہ قصہ وی دہسیا
خوابے والا اوہ چہلکارا دل مرڑے ہچ رسیا
ملنگام پہنچ کے ہیں فر درشن جدوں پائے
خوابے والی صورت ساری نقش برابر کرئے
نہ کوئی جان پہچان بندے کو نہ ہی کجھ تدبیراں
خوابے اندر جل کے حضرت حل کیتیاں تقصیراں

کتنی طاقت بخشی اللہ باجیؒ صاحب تائیں
ظاھر باطن راز دا محرم فضل کیتا رب سائیں
اِک حدیث قدوسی اندر اللہ پاک فرماندا
یَتَقرَّبُ اِلَیَّ عَبدِی بِالنَّوافِل آندا
جیہڑا بندہ کرے عبادت قرب مرا اوہ پاندا
نال نوافل رتبہ بدھدا کول مرے ہو جاندا
اُسدے کن مرے کن ہوندے سُن دا اوہ جس لیکھے
اُسدیاں اکھیاں مریاں اکھیاں جس ول وی اوہ دیکھے
اُسدے ہتھ مرے ہتھ ہوندے جس اُتے ہتھ پا ہووے
اُسدی پکڑ، پکڑ ہے مری اللہ پاک فرماوے
ولی اللہ دے رب دے پیارے جو کم وی ہین کردے
اُس وچ اِذن اللہ دا ہوندا ڈُبے بیڑے تردے
یارب میں عاجز اُتے اپنا فضل کما دیں
باجی صاحبؒ دے دربانان وچ نال شمار کراویں
مری ہے کے طاقت لکھاں صفت تُرے ولی دی
ہر ویلے میں غافل رہندا عیباں جان جلی دی
مرے عیباں دا اہر نہ دیکھیں اپنا فضل کماویں
صدقے اپنے ولی دے کر کے نظر کرم دی پاویں

اگ اندر دی بھانبڑ مارے ہر ویلے دِل روّوے
سڑے جان کرڑے پج درداں کون تسلی دیوے
بس اِک آس لگی ہے دل کو اللہ فضل کماوے
اپنے ولی دا صدقہ کر کے نظر کرم دی پاوے

صفحہ ۵ ۔ ۱؎ طاؤس خان ساکنہ لارگاندربل اپنے والد مرحوم عبدالستار دے نال پیش آئی کرامت بیان کردے ہین۔ مرحوم عبدالستار خان چودھری رحمت خان کو اُندے آبائی سلسلے تھیں جان دے آسے۔

۲؎ ۔ حدیث قدسی ۔ بخاری شریف ۔

کرامت حضرت نانگا باجیؒ صاحب

اِک کرامت ہور لکھاں ہیں باجیؒ صاحب والی
طاؤس خان پٹھانے مکو کر بیان دسالی
امن زمانے وِچ پہلاں دا قصہ کھول سنائے
دو مزمان گجراتوں چل کے کہراسا ندے آئے
کجھ تیہاڑے رہئے اوہ اِتھے سیر کرن ہر پل سے
اوہ گجراتی رشتے اندر سکے اساں دے آسے
اِک دن مڑے والد صاحب ایہہ گل آکھ سنائی
تسیں بیٹھو کھاؤ پیؤ میں جُلنا اِک جائی
اُنہاں دواں پچھیا تائیں کھول دسیں گل ساری
کتنے دن لگسن تُرے کِس دل ہے تیاری
والد مڑا آکھن لگا، ملنگام ہیں جاساں
باجیؒ صاحب مُرشد مڑا، دِکھ اِنہاں کو آساں

کامل مرد خدا دا پیارا اُچیاں شاناں والا
نانگے باجی دے ناں نوں تھیں کیتا جگ اُجالا
تاں گجراتی آکھن لگے اسیں وی سنگ کرساں
زیارت کرساں پیر تُرڑے دی مشکل تھیں جے ترساں
والد مڑا آکھن لگا، اُٹھو فر سنگ کریئے
باجی صاحب دے دربار دوں جھول فیض سنگ بھریئے
القصہ روانہ ہوئے اوہ دو پہائی سنگے
والد مڑے مرشد والے قصے چھیڑے چنگے
عبادت ہور ریاضت اُن دی گل سُنائی ساری
کئی کراماتاں دسیاں نالے تقویٰ پرہیز گاری
اک گجراتی آکھن لگا گل سُنیں اک پہائی
باجی صاحب کو ازماون والی گل اک آئی
مکو اک عادت ہے ڈاہڈی مٹھی چاء پیواں
کھانے کو کجھ نہ بھی تھاوے چاء اُتے میں جیواں
پیر تُرڑا جے کامل ہویا، مکو چاء پلاسی
مڑے دل وچ ایہہ گل آئی جے پوری ہو جاسی
تاں من ساں میں باجی صاحب کامل مرد خدائی
بے مراد ہووے اج پوری جو مڑے دل آئی

گلاں کردے کردے پہنچے اوڑک منزل تائیں
دیکھی خلقت رنگ برنگی بیٹھی دی اُس جائیں
لوک ہزاراں بیٹھے دے سن میلہ جیاں لگے
کر سلام تعظیم اسیں بھی بیٹھے لوکاں اگے
اِتنے بچوں لانگری آیا، چار دانی ہتھ چائی
نالے تر۳ے پیالے لے کے آگیا اوہ بھائی
مجلس دے وچ کھلا ہو کے اُس آواز سُنائی
گجُراتی مہمان کیہڑے، ہین تُساں وچ او بھائی
بول جواب اساں اُس دِتا اسیں گجراتی ہوری
کہن لگا اوہ خود جناباں چاء تُساں ول ٹوری
اپنے حجرے اندر بیٹھا کامل مرد خدادا
لانگریاں کو کول بٹھا کے آپے حکم سُناندا
دو مہمان گجُراتی والے مجلس وچ ہین آئے
نال سنگی ہے لارے والا ترے بیٹھے اِک جائے
دِل اندے وچ خواہش ڈاہڈی مِٹھی چاء جے تھاوے
رج رج کے اج پیواں جیکر بھر پیالہ پاوے
رج کے چار دیو اُنھاں کو ہووَن نال تسلی
دِل دی خواہش پوری ہووے دُور ہووے کھلبلی

گجُراتی جدا یہہ گل سُنی ہوش اُڈے اُس سارے
واہ واہ کامل مرد خدا دا دسے خوب نظارے
کہن لگا گجُراتی دونویں اِس وچ شک نہ کوئی
گل تمامی رستے والی کس طراں پوری ہوئی
باجیؒ صاحب ولی اللہ دا گل دِلے دی جانے
اکھیاں اگے ہر شئے ظاہر جیاں تسبیح دے دانے
کوئی شئے نہ اُس تھیں اوہلے واقف ہر اک گل تھیں
دِل دے راز اُس اگے ظاہر خبر رکھے ہر پل تھیں
اِک حدیث قُدسی اندر پاک نبیؐ فرماندا
زہد عبادت نال ہی بندہ بُہتا رُتبہ پاندا
سمعہُ الّذی یسمعُ بِہٖ حُکم خداوند کردا
بصرَ لہُ الّذی یبصُر بِہٖ دوجا دم نہ بھردا
یَدلہُ الّتی یبطِشُ بِھا واہ فرمان اِلٰہی
اُس اگے ہر گل سوئیّ جیہڑا مرد خدائی

کرامت حضرت نانگا باجی صاحبؒ

اک کرامت ہور دساں میں ظاہر کھول زبانی
باجیؒ صاحب دی میں سُنی بزرگاں تھیں کہانی
اِک راتی جد سُتی خلقت ہوبے حال تمامی
اَدھ جیٔ راتی اُٹھ کے حضرتؒ کردے ہم کلامی
کیتا حکم کہر دیاں تاییٔ فوراً اگ جلاو
کم پیا اِک مڑے تاییٔ جلدی چاء بناو
چاء تیار ہوئی جدوں آن کے حاضر کیتی
باجی صاحبؒ ہوراں نے اِک پیالی پیتی
ہو کے چُپ سارے رَل بیٹھے گل نہ کردا کوئی
باطن راز نہ سمجھے کوئی جانن والا اوئی
چاء پی کے فِر باجی صاحبؒ جلدی اُٹھ کھلوئے
سنگ لیا کشمیری شاہ صاحب ہور جے چیلے ہوئے

جرائت کد کسے کو آوے سخن کرے جے نالے
سارے دل سوچاں وچ ڈُبے سڑدے کر سمہالے
ایسا کیہڑا کم اَج پیا، دل وچ سوچ گزارن
دل دلگیر تے سڑدے چلن ناہیں بول پکارن
یارب کدھر جاون فُرشد رات ہنیری اندر
دل دیاں گلاں کیہڑا جانے دل ڈوہنگے سمندر
کوئیل ناں جگہ اِک آئی نور صبح دا کھلیا
گئی رات ہنیری غم دی درشن دن دا مِلیا
اگے اگے چلن حضرتؒ کرکے تیز رفتاری
چیلے نالے پہچھے دوڑن حکم جیاں سرکاری
بانڈی پورے پہنچے حضرتؒ سورج مُنہ دکھایا
اِتنے وچوں اگوں آندا شخص اِک نظری آیا
چھوٹے موٹے قد دا بندہ رنگ اُسدا سا کالا
میخاں ترے ہتھے وچ رکھیاں کرکے خوب سنبھالہ
آکے کھل گیا اوہ اگے اکھ وچ اکھ ملائی
نخرہ غرور تکبر اُسکو حد شمار نہ کائی
آکھن لگا شخص عجائب باجی صاحبؒ تائیں
اک سوال تُسڑے تھیں پچھاں ظاہر بول سنائیں

ہتھ مڑے وچ میناں جیہڑیاں طاقت بدھ شماراں
مٹی دے وچ ٹھوکاں یا فر پتھر دے وچ ماراں
سن سوال باجی صاحبؒ مراقبے دے وچ ہوئے
متھا تہسر کے عاصے اتے خاصی دیر کھلوئے
سنگی چپ کھلے سب دکھن گل سمجھ نہ آوے
اک دوجے کو کرن اشارے کون ایہہ راز سناوے
مراقبے اندر باجی صاحبؒ خاصا وقت لنگھایا
سر مبارک چایا اُتاں، جاں کوئی ویلا آیا
باجی صاحبؒ سن فرمایا اُس مردود دے تائیں
میناں ہین تڑے کول جیہڑیاں ہتھ مڑے وچ باہیں
میناں اُس حوالے کیتیاں نہ بُرا نہ بھلا
باجی صاحبؒ کو دکھلا رہیا چپ چپیتا کھلا
میناں جدوں اُس کول ہیسن اکھیاں چمکاں مارن
شیراں اگے اوڑک مجروح گدڑ کتے ہارن
گیاں میناں ہتھ اُسدے تھیں جن دے فخرے چایا
اکھاں بجھیاں، تھر تھر کمبے صورت رنگ وٹایا
حضرتؒ چل پئے اگے کو گل کلام نہ کیتی!
دیکھے چپ حضرتؒ کو پچھوں جیہہ جیاں ہے سیتی

غلام رسول پچے دے ڈیرے حضرتؒ چل کے بیٹھے
کہر دے آکے حاضر ہوئے کیا بڑے کیا چھوٹے
جسم مبارک تھر تھر کمبے بے قرار ہو جاوے
اکھیاں لال غضب دے کارن مُنہ شعلہ نظر آوے
غلام رسول سُن ہولے ہولے پُچھیا حضرتؒ تائیں
سمجھ نہیں آیا راز ڈوہنگیرا کھول دسو گل سائیں
باجیؒ صاحب سُن فرمایا دساں گل میں ساری
کیاں اُس مردودے اُتے حالت ایہہ گزاری
علم اپنے وِچ مرد بڈیرا جادوگر ہے نامی
صحرگری بنگالی لکڑی جانے علم تمامی
دل اس دے اِک خواہش ہوئی کشمیرے وچ پھرساں
جتھے ملنگ فقیر کوئی ملسی اُتھی مار مُکاساں
ستر ملنگ بے مارے اُس سُن تاں ایہہ فخرے چایا
پکا رکھ ارادہ دِل وچ، ایہہ مٹرے در آیا
راتی اکھ جیاں بے لگی کجھ اِشارہ ڈِٹھا
مکو مُرشد پاک مٹرے سُن بول سُنایا مِٹھا
وچ کشمیر صحرگر آیا، اپنا زور دساندا
ملنگاں تے درویشاں تائیں نام نِشان مِٹاندا
اَج اوہ مُٹڑ تُسڑے در ٹریا دِل دا رکھ اِرادہ

نخوہ تکبر دِل اُسدے وِچ رکھدا ہے شوق زیادہ
حد تُرنڑی وِچ پہنچے ناہیں اوہ مرد دُو دا اوّلا
حد دے اندر آکے تکو کرسی سخت کولاّ
کہن کے نال خداوند والا اُسدے اگے جاویں
شان غرور تکبر اُسدا مٹی وِچ مِلائیں
مُرشد دا حکم میں سُن کے کیتی اُٹھ تیاری
اِسدے اگے پہنچیاں اِتھے تاں اس بازی ہاری
جدوں اُس سُن میخاں والا قِصہ بول سُنایا
مراقبے اندر مُرشد صاحب ایہہ حکم فرمایا
نام اللہ نبیؐ صاحب دا لیویں، قدرت والا سائیں
دے ایہہ میخاں ہتھ مڑے وِچ حکم کریں اُس تائیں
جو کجھ مُرشد دسیا مکو اوہی کجھ میں کیتا
دِتیاں اُس سُن میخاں مکو رہیا چُپ چپیتا
جیہڑی گل اُس پچھی مکو اِنہاں میخاں والی
اُس کو صحر گری دی عِلمے دِتی خوب اُبالی
جے کر آکھاں مٹی وِچ ٹھوکیں مٹی مثل بدن دی
لگدی وِچ کلیجے سِدھی، تاں وی گل نہ بن دی
جیکر پتھر دا میں آکھاں تاں سِرے وِچ لگدی
دوئے گلاں دے وِچ تھو کھا نیت پھیڑی ٹھگ دی

جدوں سوال ہیں مرشد اگے دواں گلاں دا لایا
نہ ہٹی نہ پتھر دسیں مرشد سُن فرمایا
منگیں میخاں اُسدے کولوں ہوش اُسدے اُڈ جاسن
چُپ ہو کے اوہ میخاں دیسی سارے علم پُہل جاسن
بھالی سال اُس میخاں اُتے خوب کلام لِکائی
ساری طاقت میخاں اندر اُسدے کول نہ کائی
مُڑ کے حضرتؒ واپس آئے تہ آ بیٹھے رَل یاراں
دِکھ کرامت ولی اللہ دی کردے صفت ہزاراں
طاقت دیندا آپے خداوند طاقت کرماں والا
ازمائش رنج پیاریاں تائیں کردا آپ سمہالہ

*

حضرت نانگا باجی صاحبؒ دی کرامت دا واقعہ

راوی سُن اِک گل سُنائی مُرشد صاحب والی
ہوون لکھ سلام اُنہاں تے واہ واہ شان نرالی
راوی اِسدا چودھری یسین نیک مزاج نرالا
نال عقیدت اُس سُنایا قصہ مُرشد والا
ہری سنگھ کشمیرے اندر جس دم راج کریندا
اُس دور دا ہے ایہہ واقعہ راوی آکھ سُنیندا
اکٹھ[1] ناں جگہ اِک آسی اننت ناگے اندر
ٹیلے تلے ٹھنڈے پانی جگہ بڑی ہے سُندر
مہاراجے اُس جائی اندر مچھلی گھر بنوائے
باغ بغیچے رونق والے عالیشان سجائے
گرمیاں دے تہاڑے اُتھے مہاراجہ سی رہندا

۱. موضع مقام

جنت نالوں سوہنے تلے راجہ موج مینڈا
اِک دفعہ ایہہ واقع ہویا سارے محل چوبارے
چھپ کے ساڑ دِتے اوہ راتیں جانے کس ہتھیارے
جدوں خبر مہاراجے سُنی اگ لگی اِس گلوں
اِک دم اگ بگولہ ہویا تیر لگے وِچ سلوں
آیا قہر علاقے اُتے ہر سو چڑھیاں فوجاں
تنگ کیتے مظلوم بچارے ظالم لٹدے موجاں
لوکی جان بچاندے اپنی منت سماجت کرکے
رشوت بڑیاں دین بچارے جان بچاون ڈر کے
کِسے آن کے چغلی کیتی گل سچی ہاں کہندے
ایہہ اگ بکروالاں لائی جیہڑے اِتھے ہین رہندے
فوجی وارد ہوئے آن کے ٹھونڈن تمبو ڈیرے
بے گناہ تے بے تقصیرے آفوجاں سُن کھیرے
کیتے قید ہوئے بچارے کھڑ جیلاں وِچ ڈک کے
گجہ بکروال جو تھائے آن کیتے سب کٹھے
دیون سخت عذاب اُنہاں کو جیاں حکم سرکاری
بے گناہ چکی ہیٹھ پسے بنی مصیبت بھاری
دو بکروال پکڑ کے فوجاں جیلے اندر پائیے
عالم دین لوکڑا دوجا داؤد ناں دہائے

بے گناہ اوہ ہیسن دوئے پھسے قسمت ہارے
مقدم صوبہ ہویا فریادی مرشد دے دربارے
رو رو صوبہ عرضاں کردا اے صاحب سلطانا
بچے بے تقصیرے پھسے رب تھیں منگ بچانا
حضرتؒ سُن فرمایا صوبیہ نہ کر اتنی زاری
ہے اولاد ہور بھی تیری اوہ ہنیہ لگدی پیاری
مقدم روندا ہیراں پیندا کردا مُڑ مُڑ پکاراں
ہے داؤد لوہ اکھیاں دی اُسی نال بہاراں
اینویں بے تقصیرے پھسے ظالم دین سزائیں
تُساں کو ہے طاقت بخشی قدرت والے سائیں
ہس کے تاں فرمایا حضرتؒ نہ کر توں بے صبری
جیکر اللہ مالک چاہیا آن ملن گے فجری
اُدھر اوہ دو تھانے اندر چُپ بیٹھے دے سوچن
رات کٹی پر فجری ویلے پتہ ہنیہ کے کرسن
راجے کہیا سپاہیاں تائیں آکھو اُنہاں دلیراں
مڑے اگے حاضر کرو میں اہناں کو ہیراں
حاضر کیتے اوہ دو گھبرو بیچ دربار شہانے
جذبے نال ایہہ پچھیا راجے کس ساڈے اوہ خانے

قسماں کھاون رو رو آکھن بے تقصیرے پھسے
نہ کجھ پتہ خبر اساں کو ایویں چڑھیاں ہاسے
مہاراجے دِل مہرتاں پائی پاک خداوند سائیں
آکھن لگا تُساں دواں دی شکل دِسدی ناہیں
جُلو مُڑکے گھر اپنے کو دوجی گل نہ کریو
تُسیں بے گُناہ ہو دونویں نہ جھکیو نہ ڈریو
مرشد والی اوہ گل ہوئی اکھیاں اگے پوری
جس کو طاقت بخشے مولیٰ اُس اگے کے دُوری
فجری ویلے دوئے نمانے پہنچے نال شتابی
پیر مُڑے کو اللہ بخشی طاقت بے حسابی
واہ واہ نازاں کرماں والے جیہڑے ولی سدہاندے
اوکھے سوکھے مشکل ویلے بیڑی بنے لاندے
جو گل اپنے مُہنوں آکھن پوری کر دہسالن
دردمنداں دے درد ونڈاون روندیاں کو ہسالن

حضرت نانگا باجی صاحبؒ
مرشد دے دربار وچ

واہ واہ کامل مرد نورانی اُچیاں صفتاں والا
رل بیٹھا اصحاباں دے سنگ اوہ محبوب نرالا
مجلس وچ خلیفے سارے بیٹھے نال حلیمی
لائی رونق مجلس اندر واہ واہ شان عظیمی
باجی صاحبؒ حاضر بیٹھے اُس مجلس دے اندر
سخن چلاوے دل پرچاوے کامل مرد قلندر
کردے سخن مریداں دے سنگ شیر شکر تھیں مٹھے
کھُلدے راز حقیقت والے نہ سُنے نہ ڈِٹھے
کرن کلام رمز حقیقت ٹھونڈ قران سپاروں
ہوندے صاف قلب دے شیشے لیندی میل زنگاروں
دل دے وچ گل ہمل ہوندی جیہڑی رمز بھی آندی
جیاں تہرتی روڑے اندر پانی کو پی جاندی

یا کوئی مِٹھی کھیر پکاوے دُدّھ وافر وِچ پا ہووے
پُھکّھے اگے جے کر رکھیئے چٹ رکاب تھماوے
کرن گلاں مریداں دے سنگ، ٹھنڈ دِلے وِچ پا ہوون
جیاں شمع اُتے پتنگے اُڈ دے ٹھیندے آون
گلاں وچوں گل اِک مرشد مجلس وِچ ہلائی
اساں دے تنور خانے وِچ پڑی ہے اِک آئی
نہ کِسے تھیں ٹُٹے پھبّے مل بیٹھی ہے ڈیرا
ٹُر دے پھِر دے کرڑیاں تائیں کردی تنگ بہتیرا
کجھ تدبیر نہ چلدی اُتھے پتھر سخت ہے ذاتی
لنگھدے پھردے لوکاں تائیں ٹھوکر لگدی راتی
ایہہ اشارہ دے کے مرشد ہور گلاں مُڑ چھیڑن
قدرت دے خزانے وچوں موتی کڈھ بکھیرن
مرشد کامِل مجلس اندر ہور گلاں مُڑ لائیاں
پیڑی والی گل ہِلا کے نویاں رمزاں پائیاں
باجی صاحبؒ دے دل اندر اوہ گل مُڑ مُڑ پھردی
عشق سوکھلا ہٹن نہ دیندا منگدا بازی سر دی
باجیؒ صاحب مجلس وچوں ہولیاں اُٹھ کھلوئے
مجلس والے عشق شراروں مستی دے وِچ ہوئے

حضرتؑ جدوں باہر آئے ہتھ بداں اِک پھڑیا
لے کے ناں فِرر ب سچے دا عاشق پہاڑی چڑھیا
عشق دی ہے ایہہ ریت قدیمی عاشق کو پرچاندا
اگ دے وِچ تھیکلے کدھرے پُھٹّی کھل لواندا
اسمٰعیلؑ چھُری ہیٹھ تھر یا یوسف کھوہ وِچ باہیا
عشق سُن زلیخا ناہیں کیہڑے حال بچایا
جدوں کھیڑے کھس گئے آکے ہیر سیاہ سیالوں
کن سلا کے جوگی بنیا رانجھا عشق دے چالوں
پنوں قید کیتا کھیڑ پہائیاں سسی خبر نہ کوئی
چڑھی عشق آزاے اگے تھل دے وِچ جا موئی
عشق دی گل ڈِٹھی ساری سیف ملوکے والی
کیہڑے کیہڑے رستے اندر جان قفیئے وِچ گالی
عشق سو کھلا ملدا ناہیں مِلدا جاں دِل سڑیا
شاہ منصور عشق دے اگے سوُلی اُتے چڑھیا
عشق حقیقی منزل اوکھی لِکدا نہ لُسکایا
عاشق سُن سِر سجدے اندر کربل وِچ کٹایا
عشق دی گل پچھیں جا کے عاشق جیہڑے اکھاون
جان لیساون چِکی ہیٹھاں تاں دلبر کو پاون

عاشق مرد عشق دے زوراں پہاڑی اُتے چڑھیا
ماسہ ماسہ توڑن لگا، عشق نہ رہندا جریا
پتھر سخت اوکھیرا ڈاہڈا ٹٹنے پج نہ آوے
عشق نال جیہی آ لگی کیہڑا جان چھڑاوے
سو سو سٹاں کھا کے بٹا ریزہ ریزہ جاوے
ہتھ مبارک زخمی ہوئے رت ہتھاں تھیں آوے
جاں سٹ مارن بٹے اُتے رت چھلاٹے دیندی
کجھ مُڑ جُثے اُتے ڈُہلدی کجھ بٹے تے پیندی
سٹاں کھاندا اُٹ دا جاندا بٹا ہولے ہولے
عاشق دا دل راضی رہندا رت اپنی جاں ڈوہلے
تن مبارک رتا ہویا رتو نال اِک واری
جیّاں رس شکنجہ کڈھدا رت ہتھاں تھیں جاری
عاشق مست خیالاں ڈُبیا اُس کو خبر نہ کوئی
ہٹ ہٹ سٹ بٹے کو مارے جیہڑی طاقت ہوئی
ریزہ ریزہ کر کے بٹا آخر بھِن مُکایا
زمین نال برابر کر کے تاں بدان لُکایا
بے لال رتو نال ہوئے اپنا رنگ بٹایا
مرشد دے دل اندر دکھو خیال تدوں ہی آیا

خلیفے اک کو کول بُلا کے کہندے اُسدے تائیں
شاہ صاحب ہنیہ دسدا اِتھے اُسکو ذرا بُلائیں
خلیفے عرض گزاری اگوں کشمیری شاہ صاحب ہوراں
بہن دِتی اوہ پٹڑی جیہڑی آسی وِچ تنوراں
حضرت اُٹھ کے باہر آئے کیتا آن نظارہ
چوورے دا اِک ڈھیر لگا ہے پتھر سا جو سارا
ہتھاں دا ہر نظر جے کیتی رت ہتھاں تھیں چووے
بے ڈرت برتے ہوئے جیاں بکرا کوئی کُہووے
پہاڑی دا نشان ہنیہ دسدا تھل برابر ہویا
مُرشد دا دل راضی کیتا اپنا خون کھڈویا
بے لال رتو نال کیتے، ہتھاں چسم لوایا
آئی موج سمندر دے وِچ مرشد سُن فرمایا
بٹے کو تدھ رنگ چڑھایا قدرت والا یاوے
تیکو ایسا رنگ چڑھاوے حشر تکر نہ جاوے
لنگر تیرا جاری ہووے ہر بھکھا رج کھاوے
تیرے در توں خلقت ساری فیض اُٹھاندی جاوے
کریں راج پتھر تے بہہ کے دنیا جھک جھک آوے
دیگ تیری نہ ٹھنڈی ہووے مولیٰ فضل کماوے

صدقے مرشد سوہنے اُتوں صدقے لکھ لکھ واری
رب تھیں منگ کے جس سوہنے سُن فیض کیتا ہے جاری
مرشد کامل جیکر ہووے پُٹھے لیکھ سُدھارے
مٹی کو بھی سونا کر دا نظر کرم جد مارے
اِک نگاہ مرد دی کر دی سِدھیاں سب تقدیراں
ہووے صدق یقین تے کامل کُھل جاون زنجیراں
میں نکماں عیباں بھریا بھار سرے تھیں بھارا
ٹُٹڑے دردی آس ہے مولیٰ ہور نہیں کجھ چارا
اِک نگاہ کرم جے کرو بیڑا بنے ہووے
شیشہ صاف ہووے زنگاروں میل اندر دی دھووے
ورنہ غفلت اندر مٹڑی عمر گئی لنگھ ساری
اَج بھی جیکر فضل نہ ہووے فِر جینا کس کاری

تربت پاک حضرت نانگا باجی صاحبؒ

تخت مبارک جس اُتے جنابؒ عبادت و آرام فرماندے آسے۔

بیٹھک شریف جتھے لوکاں نال مخاطب ہوندے آسے

بٹھک والا توت جیہڑا اپھل ہو گیا آسا

درگاہِ عالیہ تے شبِ چراغاں داہک منظر

شانِ حسنینؓ وِچ اِک واقعہ

حسنؓ حسینؓ دو شہزادے سوہنی شکلاں والے
دوہے پاک نبیؐ سرور دے علیؓ دے نور اُجالے
حضرت خاتونِؓ جنت دے کہر مولی فضل کمایا
دواں جناں وارو واری چانن کہر وِچ لایا
دوئے لعل پیارے ڈاہڈے اماں بابل تائیں
اُچی شان دواں دے تائیں بخشی ہے رب سائیں
حسنؓ حسینؓ نبیؐ سرور کو لگدے بہت پیارے
ہر ویلے نانے سنگ رہندے دونویں راج دُلارے
پھوہلی دے وِچ چڑھ چڑھ کھیڈن پاک نبیؐ سرور دی
سوہنی صورت سوہنی سیرت چانن وانگ قمر دی
اک دفعہ دا واقعہ دسّاں نِکّی عمر وِچ اگے
رل مِل بیٹھے دویے شاہزادے تختی لکھن لگے

تختی لِکھ مکمل کیتی دواں پاک اِماماں
کِس دی تختی چنگی زیادہ لگے کرن کلاماں
مشقاں پکڑ دوئے شہزادے پچھن زہرا تائیں
کِس دی تختی چنگی لِکھی اماں بول سنائیں
حضرت خاتون سوچن لگی، میں کے آکھ سناواں
کِس دا دل کھٹاواں ربا کِس دا دِل بدھاواں
حسنؓ دی تختی چنگی کراں حسینؓ خفا تاں ہوسی
حسنؓ کو جے راضی رکھاں حسینؓ اِنکا ہے روسی
کِس دا دل لیاوے زہرا لعلاں کو رنج دیوے
مالواں خوش ہوون جس ویلے بچہ ہسدا رہوے
مالواں لکھ لکھ منتاں منن بچیاں خوشی کارن
بچہ سو تنگ کردا ہووے مالواں دِلوں نہ ہارن
جے کوئی ہور بچے کِسے دی مندی خبر سناوے
بچے والی اوہ گل سن کے اپنا دل کھٹاوے
جیکر بچہ سفر تے ہووے سیر سپاٹے کردا
سو سُکھ ہووے اُسکو بھانویں مالواں دا دِل سڑدا
مالواں ٹھنڈیاں چھاواں ہوون مالواں درد ونڈاون
مالواں بھیں نہ جہکن بچے ہر گل آکھ سناون

جیہڑی گل بابل دے اگے کہنے تھیں شرماندا
ماں دی اِک ممتا دے اگے اوہ گل کھول سناندا
مانواں تھیں کوئی بھیت نہ رہندا کھول دسن گل جیہڑی
مانواں وانگ ملاح سیانے نہ لاون بیڑی
مانواں دے دل نازک بہتے اکھیاں نیر بہاون
بچہ بہالوئیں بڈھا ہووے کھٹ سینے نال لاون
نال دلاسے حضرت خاتون کہندی لعلاں تائیں
چل کے اپنے بابل اگے ساری گل سنائیں
شہزادے فِر تختیاں کہِن کے پہنچے حضرتؐ اگے
کہندے بابل دسو کیہڑی تختی چنگی لگے
آلائیاں شہزادیاں دواں بابل دے نال اڑیاں
کیہڑی تختی سوہنی بابل، دسو گِن گِن لڑیاں
حضرت علیؓ تختیاں کہِن کے معصوماں داہر ڈٹھا
ماں انہاں کو دس نہ سکی میں دساں کس لیکھا
حضرت علیؓ لعل بھی چائے مشقاں بھی سنگ لیاں
بیچ دربار نبیؐ سرور دے جاکے حاضر تھیاں
حضرت نے جد غور نال سنیا حسنینؓ دا جھگڑا
چپ ہو کے فر سوچن لگے مسئلہ بنیا تکڑا

ماں باپ جواب نہ دِتا گل مڑے تنگ آئی
دواں دے دل نازک بہتے مشکل بنی اِس جائی
دوئے تین برابر مکو دوئیے دل دے لوٹے
جیہڑے لعل ازمائے ہوون کون گنے کر کھوٹے
اک دی تختی چنگی دساں دوجے دا دل ہارے
حُب محبت اندر دوئے مکو حُج پیارے
دوئے لعل چھوٹی نیچ چائے کیتا لاڈ بتیرا
صورت سیرت اِک دواں دی دوئے اکو بیرا
نبیؐ پاک ایہہ سوچاں کردے گل نہ ہوندی پوری
جبرائیل علیہ السلام آ دِتا ہیچ دربار حضوری
کر سلام تعظیم نبیؐ دی تاں فر عرض سُنادے
کِس گل اندر مشکل ہوئی پاک خدا فرماوے
کِس گلوں دل تنگ ہویا ہے کھول دسو گل ساری
کِس اندیشے اندر دسو اِتنی سوچ گزاری
پاک نبیؐ فرمایا سُن ہاں توں اے ملک اسمانی
حسنؓ حسینؓ دا جھگڑا الگا توں بھی ایہہ گل جانی
مڑے تیں گل بدھ گئی ہے دوئے لعل پیارے
کیہڑے دا دل راضی رکھاں کیہڑا بازی ہارے

مشتقاں دوئیے نے جا تو جلدی دیر نہ ماسہ لاویں
پیج دربار خداوند اگے ساری گل سناویں
اس جھگڑے دا قاضی بن سی آپ خداوند سایئں
کیہڑی تختی زیادہ چنگی حکم کرے اُس تایئں
جبرائیلؑ فرشتہ گیا پیچ دربار الٰہی
حسنینؑاں دے جھگڑے والی ساری گل سُنائی
جبرائیلؑ فرشتے تایئں حکم کیتا رب سایئں
دوئے لعل پیارے ہتے مارپے، نانے تایئں
جتنی حُب نبیؐ دے دل پیچ رکھدا حرص کہنیری
اُس نالوں بھی حُب دُواں دی مڑے کول ہتیری
حسنیناںؑ دے دل توڑن تھیں اوہ گرا تنا جھکدے
اسیں بھی اِس مسئلے اندر ایہہ کجھ ہاں کر سکدے
جنت بچوں سیب لیجا کے دے محمدؐ تایئں
سیب ہوا پیچ اُتا پھینکے ایہہ گل آکھ سنایئں
جس تختی تے سیب آ لگے اُسدی قدر پچھاتی
اوہی تختی چنگی ہوسی، دوجی ناقص جانیں
زمیں اُتے برابر رکھیاں حضرت تختیاں دوئے
سیب پکڑ ہتھاں پیچ اپنے پھینکن اُتے ہوئے

پیچ دربار خداوندا گے سیب ایہہ عرض گزاری
یارب لاج مڑی ہتھ تُسڑے اج میں بازی ہاری
دوئے لعل نبیؐ دے پیارے نازاں کرماں والے
دوئے اکابر دوئے برابر اُچیاں صفتاں والے
دوئے اِک ڈالی دے لوٹے دوئے چن اسمانی
دوئے صورت سیرت اندر بدھو بدھ لا ثانی
دوئے نین علی حیدرؓ دے دوئے جان پدر دی
مالک نے دواں کو بخشی صورت وانگ قمر دی
دوئے تارے زہراؓ دے پیارے صورت رنگ مہتابی
دوئے اِک جھولی پیچ پلے نازک پھُل گلابی
دوئے نور العین نبیؐ دے پرمُح ہی دل دے جانی
دواں تائیں مولے بخشی دو جگ دی سلطانی
دوئے سید پاک کہاندے، دُواں کو برڑا پائی
حسن اخلاق محبت اندر دواں شان بدھائی
دوئے اک لڑی دے موتی اکو شان دواں دی
جن اِنسان ملائک سارے کردے صفت اُنہاندی
دوئے جیاں تارے چمکن دواں تاج شاہاں واں
میں عاجز کے طاقت مڑی اِک کو کہٹ دکھاواں

جیکر اک تختی تے لگاں دوجی رہندی خالی
موئے مڑی طاقت ناہیں اوکھی جند پھسالی
رہسی ناں منافق مڑا مکو کوئی نہ کھاسی
دنیا اُتے مڑے تایئں کد کوئی مُہنہ لاسی
یارب قادر قدرت والا کردا کے سبیلاں
سیب بچارا کرے پکارا ڈُبیا پنج دلیلاں
پاک محمدؐ اپنے ہتھوں جاں ہی سیب اُچھالے
پھٹ کے سیب ہویا دو ٹوٹے امر خدا دے نالے
اک ٹوٹا اِک تختی لگا، دوجا دوجی اُتے
خوشی ہوئی نبیؐ دے دل کو لعل دوئے اَج جتے
عدل جدوں برابر ہویا ہوئے دو دل راضی
اللہ نے بھی جس جھگڑے دا سیب بنایا قاضی
جیہڑے لوک خدا کو پیارے ٹھوکر نہ دل لائی
سبحان اللہ حسنیناںؓ نے کیہڑی طاقت پائی
اُچی شان حسنیناںؓ والی میں کے دس سُناواں
میں عاجز نا طاقت بندہ ٹکراں ٹھلے کھاواں
صدقہ حسنؓ حسینؓ دا یارب میں تے فضل کماویں
میں عاجز کو حشر دیہاڑے یارب نہ شرماویں

اُسدن ہتھ سبھے پیج دیویں عمل مرڑے دی چھٹی
توغفّار جبّار کہاویں میں مٹّی دی مُٹھی
تُترڑے در تھیں عاصیاں تائیں ملدا افضل کنارا
مجروح رکھ اُمید مکمل لا تقنطوٗ سہارا

تکبر

بچ حلیمی راضی رہندا آپ خداوند سائیں
عاجز تہ مسکین جیا ہو کے اُسدے اگے جائیں
جیہڑا اسندہ عاجز ہو کے چلدا فردا رہندا
اوہ مقبول خداوند اگے مشکل بچ ہتھ دیندا
بکرا جدوں جوانی چڑھیا فردا میں میں کردا
مستی نال فرے بچ جنگلاں خوفوں ناہیں ڈردا
میں میں، میں میں دے آوازاں دوجا دم نہ بھردا
میں ہی میں ہاں اس دنیا بچ میں میں کردا فردا
میں دا لفظ تکبر والا اللہ کو نہ بھاوے
میں شیطان سُن کیتا دیکھو میں تھیں رب بچاوے
بکرا جدوں میں میں کردا چڑھیا بچ تھارے

پُھٹا کر قصائی ٹنگدا پھٹا چم اُتارے
ہڈی ماس دی بوٹی بوٹی خلقت لین کھلوندی
پُھٹی کھل لواہی بکرے خودی ہنیہ چنگی ہوندی
کِبر وصف شیطانے والا کِبر کدے نہ پچدا
نت ذلیل کرے انساناں اگی دے نچ رچدا
کِبر خود رُسوائی بہریا کِبر ہولا کردا
کبر ایمانوں خارج کردا کِبر دشمن سر دا
ماس تمامی بکرے والا لوکاں کہر کھڑ کھادا
گوڑا لون مسالہ پا کے بنیا خوب سوادا
چمڑا لے "میراثی" چلیا رکھدا کر سِمہا لے
بُوس لاکے بال بھی لہاڑنے ڈِٹھے ہیں دے چالے
کدے تاء کدے پانی نچ گدے مُرڑ مُرڑ ڈاہوے
کدے لتاں دے "میراثی" کھسے خوب چڑھاوے
لتاں کھسے دے کے جدوں کھل ملائم کیتی!
چاہڑ شکنجے تھپ نچ رکھی اُس ٹھولے دی نیتی
چاہڑی کھل جدوں ٹھولے تے نچ پروئی رسی
تنداں تنیاں خوب چڑھا کے چھکاں دے نچ کسی
ٹھول تیار ہویا جس ویلے ڈنڈا اُس کو لایا

"میں" دی گل مڑ یاد نہ رہیسی توں آوازہ آیا
بکرے سُن اِک میں دے بدلے کتنے قصئے چھولے
کھادے سیک شکنجے کتیا توں ہی توں فِر بولے
کِبر کولوں جان بچاویں توبہ کر نادانا
کِبر مارے سِر دے پہاڑے اوڑک ہے پچھتانا
یارب ہر بشر دے اُتے اپنا فضل کمائیں
کِبر غرور تکبر کولوں رحمت نال بچائیں
مجروح یاد رکھیں ایہہ قصہ کِبرے دی گل ساری
مسکینی پچ اللہ راضی کِبر بڑی بیماری

اِک حدیث قدسی دا ترجمہ

صحیح حدیث بیان ہین کردے عاشق نبی سرور دے
ابو سعید خدریؓ جس دی ہین روایت کردے
حضرتؐ مجلس لا کے بیٹھے تہ اوہناں ارشاد فرمایا
اِک قاتل بنی اسرائیل قوم اندر سی آیا
ننانوے قتل کیتے اُس جدوں ڈریا خوف قہاروں
توبہ دی نیت تھیں ٹُریا اپنے عیباں پاروں
جا کے اُس راہب دے اگے ساری گل سُنائی
توبہ قبول نہ ہوندی تُرٹی جواب دِتا عیسائی
معصوماں دا قتل کر کے پھردا ہیں توبہ کردا
جا مردودا توں کیاں ہنیہ موت کُتے دی مردا
چڑھیا قہر اس گلوں اُسکو جوش دِلے بچ آیا

میں کے عرض گزاری ایپر اس کے جواب سُنایا
خنجر کڈھ میانوں باہر راہب دے سر ماری
سر جُدا بدن تھیں کیتا وار لگا اُس کاری
اُسدے ہتھوں راہب مویا سَو قتل ہوئے پورے
ہویا دِل پشیماں ڈاہڈا ڈریا خوف تنورے
اُتھوں اُٹھ کھلویا جلدی دِل وِچ خوفوں ڈر دا
در در جاندا ہتھ پھیلاندا توبہ توبہ کردا
آخر سکھ دِتی اک شخصے سُن اوہ ماہڑے بھائی
در در فر کے دسیں توبہ کس قبول کرائی
اگے اک گراں وِچ لبسدا کامل مرد نورانی
اُسدے کولوں جاکے پُچھیں توبہ دی نشانی
اوہ تُکو کوئی رستہ دسیں سی سوہنا مرد سپاہی
توبہ قبول ہوسی گی کِتراں وِچ دربار الٰہی
قاتل اپنے عملاں کارن ڈریا بہت نمانا
رو رو حال گمایا اپنا فِردا وانگ دیوانہ
جاں جاں یاد ظلم اُس پیندے جند عاجز ہو جاندی
تاں تاں خوف خدا دے کولوں رت جُسّے سُک جاندی
دِل دا خوف نہ بھٹن دیندا فِردا وانگ سُدائیاں

تھر تھر کمدا خوفوں ڈر دا کر کے یاد خطائیاں
دل تھیں نیت سچی کر کے اس گراں داہر چلیا
جد تک ہوے قبول نہ توبہ بہساں اوہ در ملیا
جیاں ادھے رستے پہنچیا وقت آخیری آیا
چلی جان جدا ہو تن تھیں موت نے پنجہ پایا
جدوں مر گیا اوہ ظالم جان مسافر ہوئی
نہ پہنچیا ولی دے در تے نہ گل کیتی کوئی
دوزخ دے فرشتے جیہڑے اوہ اُسدے کول آئے
کجھ فرشتے جنت والے اوہ بھی آن سدہائے
دوزخ دے فرشتے کہندے ایہہ ہے چیز اساں دی
تسیں مُڑ کھڑے ول چلو ہووے خیر تُساندی
توبہ ہوئی قبول نہ اسدی ایہہ گنہگار کہاوے
دوزخ وچ لیجاواں اس کو جے اساں ہتھ آوے
نوری ملک جیہڑے سن آئے دین جواب اُنہاں ہاں
توبہ دی نیت اس کیتی جان دتی وچ راہاں
ولی اللہ دے در دی نیت کر کے پیر اس چایا
جنت دا حقدار ایہہ بنیا سُن لو ایہہ فرمایا
ایہہ گل جا عرش تے پہنچی وچ دربار الٰہی

کیہڑا روح لیجاوے اِسدی جھگڑا ہے اس جائی
فرشتے کو حکم تدھ کیتا آپ خداوند سائیں
جبرائیلؑ تو جا کے اُتھے جھگڑا آپ مکائیں
جس جگہ بھیں نیّت کر کے چلیا اوہ نمانا
اگے جگہ بھی دیکھیں آپے جھتے سا اُس جانا
رستہ ناپ لیئں دوطرفوں جیہڑا وی گھٹ جاوے
اوہی فریق ہے مالک اُسدا روح اُسدی لیجاوے
پچھلا پینڈا گھٹ جے ہووے دوزخیاں ہتھ پاویں
اگلا پینڈا جے گھٹ گیا جنتیاں کو دے آویں
جبرائیلؑ نے آکے ڈِٹھا اگے پچھے دوئیے
رستے ماپ حساب لگایا دوئیے برابر ہوئے
رب دا حکم ہویا زمیں کو چھک اپنیاں تناباں
اپنے یار دی یاری دیکھاں یا فرا سدیاں عیباں
زمیں سُن تناباں چھکیاں ہویا حکم الٰہی
رستہ گھٹ ہویا اک طرفوں روح نیکاں ہتھ آئی
اپنے یار کو راضی کیتا قدرت والے سائیں
جنت دا پروانہ دِتا کیتی معاف خطائیں
توبہ کرن ولی کول چلیا جان دِتی وچ راہاں

سو قتل رب بخشے اُسکو کرم ہویا درگاہ ال

ولی دے دَر جانے کارن کیسا کرم کمایا

اُسدے عیباں داہر نہ ڈِٹھا واہ غفور خدایا

ولیاں دے دروازے اُتوں کوئی نہ جُلدا خالی

تائیں خیر ملے جے ہووے صاف دِلے دی تھالی

امیر المومنین خلیفہ دوم (سیّدنا عمر فاروقؓ)

اِک دن اِک یہودی اپنے دل صلاح بنائی
کرساں قتل عمرؓ دے تائیں مِلے جیہڑی جائی
اُسکو اپنے دِل وِچ بہتا ایہہ اِک غم بچاوے
کراں قتل عمرؓ کو ہتھاں جے مرڑے ہتھ آوے
غرور تکبر ڈاہڈا اُس کو اپنی طاقت والا
کردا تیز تلوار اوہ اپنی رکھدا کر سنبھالا
اپنے کو بہادر سمجھے تہ مارے نِت ڈکاراں
مرڑا نہ کوئی ثانی دوجا وچ گراں بزاراں
میں اکھلا جس جائی ہیواں لاہڑاں سِر ہزاراں
مرڑے جثے اندر طاقت وافِر بدھ شماراں
کرکے خوب ارادہ چلیا اوہ بدّو دیوانہ

مدینے دے بزارے اندر لایا اُس ٹھکانا
چار چوفیری خبراں رکھدا عمرؓ ہے کس جائی
کراں ارادہ دِل دا پورا مشکل رہ نہ کائی
حضرت عمرؓ جنگل دے وچ سی اِک دن گیا ہویا
خبر لگی اُس مردے تائیں جلدی اُٹھ کھلویا
سنگ تلوار پکڑ کے اپنی جنگل طرف سِدھایا
دوروں سُتا دا اک جائی عمرؓ جے نظری آیا
شیرِ خدا دا ڈوہنگی نیندر سُتا وچ جنگل دے
دِکھ اکھلّا اُسدے دِل وچ کئی خیال بدلدے
اپنے آپ کرے تدبیراں اَج مرے ہتھ چڑھیا
نیندر وچ سُتا مستانہ مُکسی گل اَج اَڑیا ا
سارا فتنہ ہے اِسی دا ہُن سارا اِہمُل جاسی
بازے ہتھ کبوتر لگا کیہڑا ہُن مُکاسی
سُتا مستی نال جنگل وچ خبر نہ اُس کو کوئی
مرڑے سر تے دشمن مرڑا کس دم آن کھلوسی
کراں وار میں اسدے اُتے سر اِسدا کٹ دیواں
پوری ہوگ مراد دِلے دی خوشیاں نِت منیواں
نہ کوئی اسدا سنگی اِتھے جیہڑا آن بچاوے

جس دِن موت سپیے دی آندی رستے وِچ بہہ جاوے
ایہہ تدبیراں کر مردودے خنجر تے ہتھ بایا
اجن چیتی جنگل بچوں شیراں مُنہ دِکھایا
شیر دُو مریلے نِکلے جنگل دے بِشکاروں
آن چڑھے مردودے اُتے کردے ماروں ماروں
جان اپنی دے خوفے کارن لان لگا تُہائیاں
ہاڑے کردا اُٹھدا بہہ جھڑدا پھس گیا وِچ پھائیاں
حضرت عمرؓ کُوکارا سُن کے نیند تھیں اُٹھ جاگے
بدّو کو بچاون کارن طرف شیراں دے بھاگے
شیراں جد عمرؓ وَل ڈِٹھا پچھاں ہٹ کھلوئے
تھر تھر کمبے بدو بچہ سِر نیواں کر روئے
ساری گل سُنائی اُس نے حضرت عمرؓ دے تائیں
پڑھ کلمہ اسلام لیا آندا بخشے رب شفائیں
کیہڑی نیّت کر کے آیا کے اگے گل پائی
بے دینے کو رستہ لبھّا ہویا فضل اِلٰہی

جنت جہنم دے بارے وچ

ہے ایمان مکمل سب دا تہ خالق سُن بنائے
جنت جہنم دو کہر جیہڑے وچ قران دِکھائے
جیہڑا منکر اس گل کولوں اوہ کافر ہو جاندا
اُس مُشرک دے اُتے اللہ رحم کدے نہ کھاندا
رہندا اوہ ذلیل تہ راندہ مالک دی درگاہوں
خَالِدِینَ فِیہَا اَبَدًا رہسی اس گناہوں
جیہڑا بندہ دنیا اُتے نیک عمل کماسی
اُس تے راضی ہو کے اللہ جنت وچ لیجاسی
مِلسی گا آراماں والا اُس تائیں پروانا
عیشاں خوشیاں موجاں اندر دائم ہوگ ٹھکانا
نیک عمل دے بدلے مِلسی سُکھ آرام اُس تائیں
رنگو رنگ نعمتاں چکھے خوش ہوسی رب سائیں

رہسی خوشیاں وچ ہمیشہ پی سی ٹھنڈے پانی
نہ بیمار نہ بُڈھا ہوسی رہسی نت جوانی
ملسی ہر نعمت اُسکو جو چاہوے سو پائے
ہیرے لعل جواہر جڑکے رب اوہ باغ سجائے
ہر دم رہسی بیل اوہ کردا تہ کھاسی مِٹھے میوے
دودھ ماکھی دیاں نہراں وگن اللہ جسکو دیوے
جیہڑی شئے دی خواہش کرسی دِل وچ اوہ دلوانہ
جھولی دے وچ آکے پیسی ہوسی فضل ربانا
خدمت گار رہسن گے کھلے اُسدے پچھے اَگے
سوہنے تلے شیراں ملے، ٹھنڈا پانی وگے
ہر پاسوں خوشبواں چُہلن وافر بدھ شماراں
رہسی نت تیہاڑ اُس جائی رہسن سدا بہاراں
اوہ کہرہے آراماں والا کدے زوال نہ آسی
اُتھے نت حیاتی رہسی موت نہ فیرا باہسی
دِل مومن دا راضی رکھن سنگ سنگ رہسن حوراں
سوہنی صورت سوہنی سیرت جیوں خوشبو کافوراں
رہسی سنگ حوراں دے ہر دم دل اپنا پرچاوے
پاک محبوباں نازاں بہریاں کیہڑا صفت سناوے

حوراں دی صورت دے اگے دیہنہ چن بھی شرماندے
ایسے خوش مزاج سجن کو قسمت والے پاندے
اُم سیدؓ کرے روایت سُن تو مڑے بھائی
پاک نبیؐ کو پچھی ایہہ گل بچ کتاباں آئی
یا نبیؐ اللہ کھول کے دسو گل اِک دِل بچ آئی
جنت بچ حوراں دی سُنی اساں صفت ثنائی
پاک نبیؐ فرمایا ہس کے ڈاہڈی صفت اُنہاندی
جیونکر سپ دے اندر موتی ویسی چمک جنہاں دی
ہرگلوں اوہ پاک ہمیشہ شرم حیا نال بھریاں
صورت سیرت بچ لاثانی اوہ جنت دیاں پریاں
رہن خوش ہمیشہ ہسن دُکھ درد نہ کوئی
ناز انداز محبت بھریاں کردیاں ہین دل جوئی
رہن سدا حیاتی اندر موت کدے نہ آوے
اپنے محرم باہجھ اُنہاں کو دوجا نہ ہتھ لاوے
ہین مقیم اوہ جنت اندر دائم اُتھے ٹھکانہ
حاجت سفر نہ پیش اُنہاں کو نازک طبع شاہانہ
ہر ویلے اوہ راضی رہون خفا کدے نہ ہوون
نہ غم غصہ اُنہاں تائیں نہ نیندر بھے سوون
اوہ محبوباں خوش مزاجاں جنت بچ بسیرا
رات کدے نہ آوے اُتھے رہوے نت سویرا

بولن پسے ہمیشہ حوراں حسن دِل پرچاون
نہ کوئی دُکھ مصیبت اُنہاں نہ ازمائش پاون
پاک خداوند ہے فرماندا بچ قران سپارے
جنت دی آیا تاں اندر، حوراں دے نظارے
ایسیاں حوراں ہین جنت بچ شرم حیا سمیٹن
نگاہ ہمیشہ نیویں رکھن اکھ چاکے نہ دیکھن
جنت بچ سجا دجا کے قدرت نال بٹھایا
جن انسان ملائک اُنہاں ہتھ کدے نہ لایا
پاک نبیؐ سُن جو فرمایا اوہ میں لکھدا جاواں
صفت جنہاں دی اللہ کیتی میں کے صفت سُناواں
مٹی کے طاقت ہے دسو چھیڑاں گل اُنہاں دی
بچ قران دے ظاہر دیکھو ہوئی صفت جنہاں دی
جس سُن عمل کمائے چنگے ہنت اوہ جلوہ پاسی
اللہ دے فضلاں نال اوڑک جنت بچ عید مناسی
اِک حدیث میں ہور سُناواں، سُن لیو گل ساری
راوی حضرت معاذؓ ہین جسدے اوہ حدیث پیاری
کہن لگا فرمایا اِکدن پاک نبیؐ سرور نے
حوراں دی بڑیائی دسی، اللہ دے دلبر نے

دنیا اُتے جیہڑی بیوی اپنے خاوند تائیں
اُچے بول سُناوے اگوں کردی ہے خطائیں
جنت دے وچ حور جیہڑی ہے اُسدے حصے آئی
کہندی ہے اُس عورت تائیں خاک تو تڑے سر پائی
کیاں دُکھ دیویں اس تائیں ایویں کیاں ستاویں
ہووے غضب تیرے تے رب دا، تو ہلاک ہو جاویں
دنیا اُتے چار تیہاڑے، ایہہ مہمان ہے تیرا
جلدی مڑے کول اِس آنا کرسی اِتھے بسیرا
تو بے عقلی نت ستاویں اس مڑے دلبر کو
ہونا توں جدا ہے اِس تھیں جانے اس خبر کو
جے آرام اُتھے دا لوڑیں، عمل کما کجھ بندے
غافل نہ ہو اے مغرورا چھوڑ ابلیسی تہندے
عملاں باہجھ نہ مِلدا اوہ گھر سُکھ آرام جے سارا
بے عملاں دی سنگت اندر کھاسیں نت خسارا
دنیا دے ایہہ تہندے اوڑک کدے نہ ہوندے پورے
توبہ کر کہن ورنہ جُلسیں دوزخ دے تنورے
اجاں بھی ہے ویلا بندے توبہ کر گناہوں
عمل کما کجھ نیکاں والے فضل ہووے درگاہوں

سِر تہر کے تو سجدے اندر منگیں فضل ربّانا
اُس معبود حقیقی کولوں جو منگیں سو پانا
دوجے کہر دی گل سُنا فِر نہ کر ہیرا پھیری
جس کہر اندر اگ ہمیشہ رکھدی ہے نِت کہیری
جیہڑے رب دے باغی ہوندے رہندے وِچ عذاباں
خوش بختی دا مُنہ نہ دِکھن لِکھیا وِچ کِتاباں
مُشرک شریک ٹھہراوے جیہڑا ہے اُسدی مت ماری
اوڑک اگ وِچ سڑیا جُلسی کرسی گریہ زاری
اُتھوں جان کدے نہ چھُٹسی اوکھا حال رنجوراں
منگی موت نہ مِلدی جِتھے سڑدا اِنت تنوراں
سارے کم لعیناں والے یاد اُتھے فِر کرسی
چڑھسی جان شکنجے اندر نہ جی سی نہ مرسی
پاک نبیؐ فرمایا اِک دن گل تُساں کن پاہواں
مُنکر دے احوالے نالے دوزخ دیاں جاواں
کافر جدوں مرن تے آندا عمل اُسدے فرروندے
دو فرشتے اُسدے اگے حاضر آن کھلوندے
کالا رنگ تہ شکل ڈراولی اکھیاں اگ نال بھریاں
بلن اگ غضب دے کارن جیاں کٹورے تہریاں

لمے دند ہاتھیاں نالوں خوف جنہاں تھیں آوے
نظراں نال کلیجہ چیرن رب نہ شکل دکھاوے
غضب ناک شکل اُنہاں دی ہندے آکے اگے
کافر مُنہ چھپاندا رہوے خوفوں سبھے کھبے
کوئی گل کلام نہ ہوندی بند زبان ہو جاوے
ویلے کو پچھتاوے ظالم ویلا ہتھ نہ آوے
ملک الموت سرہانے بہہ کے کردا زور پکاراں
ظالم کر اج سفر تیاری گیاں مُک بہاراں
جذبے نال فرشتہ بولے اُٹھ ظالم بدبختا
غضب خدا دا تیرے اُتے پھسیں توں بے وقتا
نہ تو نیک کمائی کیتی، غافل رہیں ہر ویلے
کم بختا اج بیڑی تیری کھاون لگی ٹھیلے
رہیں مغروری اندر فردا دہیں زور جوانی
گئی کدھر اوہ طاقت تیری ہوئی اج حیرانی
جس دولت تے طاقت اُتے کردا آسیں نازاں
مٹی وچ رلی اج ساری دتیاں موت آوازاں
جیہڑے سنگی ساتھی تیرے اوہ نزدیک نہ آندے
تیری حالت دِکھ کے سارے تیرے تھیں شرماندے

رشتے ٹُٹ گئے اَج سارے نہ کوئی بھین نہ بھائی
اپنے بھی سب غیر ہو جُلدے مشکل جد سر آئی
نہ تو اَج کِسے دا سنگی نہ کوئی اَج تیرا
سنختی سر تُتڑے تے آئی کرسی تِکا بیرا
اِس دن دا دل تتڑے اندر خوف کدے نہ آیا
تُتڑے بیہڑے جس گھڑی سُن آ اَج فیرا باہیا
اس گھڑی ڈر پیا تکو بال بال گھبراندا
نہ اَج جان چھُٹے گی تتڑی نہ کوئی ترس ہے کھاندا
ہُن ایہہ خوف تُتڑے کس کاری ویلا ہتھوں گمایا
اوڑک جان عذاباں پھسی میرے یار خدایا
جُثے اندر روح نمانی چھپدی ہر ہر پاسے
ملک الموت روح جُثے تھیں چھکدا ماسے ماسے
ہوندا سخت عذاب اُس تائیں رحم کوئی نہ کھاندا
جیاں گلی اون دے اندر سیخ تتی کوئی باہندا
لتاں مُڑ سینے تے بحن ہڈیاں کرن کڑاکے
جیاں سکی لکڑی اُتے کوئی بدان بٹھاکے
رگاں پھٹے ٹُٹن جدوں سیک اندر پیج باہوے
جس تے غضب خدا دا ہویا کون اُس کو بچاوے

ملک الموت فرشتہ اس کو سخت عذاب کریندا
ڈاہڈی سختی کردا اُس تے سینے تے چڑھ بہندا
چھکدا روح بدن دے وچوں دے دے سختی پھیڑاں
جیاں چادر بیری اُتے چھک چھک ہوندی لیراں
بال بال اُسدا ٹٹ جُلدا کھلدا تانا بانا
رو رو کے اُس جُثے وچوں نکلے روح نمانا
جدوں وچ قبر دے اُس کو رکھ کے مُڑدے والی
منکر نکیر غضب آکر دے ہوندا اُٹھ سوالی
پچھدے اُس مردود دے تائیں بندہ کس داہیں تول
کجھ جواب نہ مِلدا اُس تھیں گُرزاں مارن جول
پچھدے دین کیہڑا ہے تیرا، کلمہ کس دا پڑھیا
کوئی جواب نہ دے سکدا اوہ ہائے نصیبا سڑیا
اتنے وچ کجھ ہور فرشتے اُس مردے کول آندے
شکل ہیبت ناک اُنہاں دی اُس تے قہر کماندے
فر حُکم قبر کو کردے چاہڑ اس کو شکنجا
چکنا چور ہووے ایہہ ظالم ایتا باہویں پنجہ
جس ویلے اُس مُردے تائیں قبر کھوٹا لاندی
سبھی پسلی کھبے طرفوں ٹُٹ باہر ہو جاندی

ہڈیاں پہج کے ٹوٹے ہوون وس ہنیہ کجھ چلدا
رتو دے اتھروال روے رہوے تلیاں ملدا
فر ملائک اُس قبرہ دا کھولن اِک دریچہ
اگ ہواڑہ اندے مارے "نافرمانا" نیچا
اُس کھڑکی تھیں اگ قبر نچ ہولے کر کر آندی
پیراں تھیں سرہانے تکر ساری قبر پھکاندی
فر ضعیف کمزور اک بڈھا قبرے دے نچ آندا
دکھ کے صورت پہڑی اُستھیں مردہ وی ڈر جاندا
گندہ سخت لباس بڈھے دا بدبو اُستھیں آوے
حیاں بو مردارے والی کڈھ کلیجہ کھاوے
بڈھا گھٹھ مروڑا دیندا عضب تُرڑے تے ہووے
تُرڑی جان عذابے اندر ہمیشہ پھسی رہوے
اِس دن کولوں دنیا اُتے تکو لوک ڈراندے
اوہ ویلا اَج نازل ہویا جیہڑی گل سناندے
تو دنیا تے باغی ہو کے رہیں ہمیشہ پھردا
دنیا داری دی لذت نچ چھوٹیاں موجاں کردا
قبرے دا ہر تہیاں نہ کیتا کردا ریں تو چالے
او بکھی کیہڑی اَج آئی سر تے کون کرے سنبھالے

مُردہ اُس بُڈھے تھیں پُچھدا تو کیھڑوں ہیں آیا
میں ہاں بد عمل اوہ جیہڑا دنیا وچ توں کمایا
اج مڑی بدبو دے کولوں کیاں ہیں پاسا کردا
خوشبو کہِن کے آیا ہوندیں میں بھی جانا مردا
تُتڑے کرتوتاں دے بدلے میں رنگت بدلائی
نیک عمل کمائے ہوندے ہوندا فضل الٰہی
توں دنیا تے مڑے اُتے جیہڑا رنگ چڑھایا
میں بھی اج تُتڑے کول بہیرا اوہی رنگ لے کے آیا
قبر دے وچ اُس مُردے کو اوکھی کہانی آوے
رہوے سخت عذاب اندر قبر شکنجا پاوے
توبہ کر تو اُٹھ نادانا اللہ رحم کماسی
تُتڑے عیباں دی کِشتی کو توبہ بنے لاسی
اُٹھ ویلے دی ڈور پکڑ کہِن ویلا ہتھ نہ آندا
گئے ویلے کو فر تو مجروح رہسی نت پچھتاندا
توبہ تائب ہو کے جے توں مالک دے در جاسیں
بے مُرادا مُڑسیں ناہیں اُسدی رحمت پاسیں

قصہ حضرت ابو حفصؒ

پھل نیکی دا ہور سُناواں سُن تو یار دِلیرا
نیشا پورے اندر اساں لانا ہے ہُن پھیرا
ناں اُسدا سا ابو حفصؒ نیشا پورے وِچ رہندا
کم لوہاری کردا ہے سا، ہر دم اگ پھکھیندا
عمر جوانی ہے مستانی روکیاں نہ روکاوے
کئی خیال دِلے وِچ اُٹھدے اگ پہانبڑ بھڑکاوے
ابو حفصؒ جوانی دے وِچ کردا کم اوّلے
جس دل خوف خدا دا ناہئیں ہودن کد سوتے
اِک واری جس ناری دے نال اکھ اُسدی مِل جاوے
اُسدے حسن دی لذت پِچھے کھُلا جال وِچھاوے
جیکر رت بدن وِچ ہووے کردی لکھ تدبیراں
عاشق کو ساہ لین نہ دیندی رکھدی وِچ اسیراں

اِکدن اُس اک لڑکی تائیں ڈِٹھا جیاں دیوانے
رہیا نہ ہوش دماغے اندر لگا یار ٹھِکانے
رگ رگ وِچ سمائی جدوں صورت اُس دلبر دی
ابو حفصؒ سودائی ہویا خبر نہ رہی گھر دی
سو سو حیلے جتن کمائے کِتناں اُستقیں بازی
مِلدی نہ مُراد دلے دی یار نہ ہوندا راضی
اوکھا وقت لنگھایا اُس تاں دِلبر ہتھ نہ آیا
درد فِراقے دا تڑفاوے ابو حفصؒ گھبرایا
کِسی گلوں نہ راضی ہوندا دِلبر یار پیارا
باہجھ وسیلے دسو بھائی، کے کرئیے ہُن چارا
اِکدن گل ہلائی اُس تن اپنے یاراں اگے
باز ہئیہ پھسدا جالے اندر کون وسیلہ لگے
لگا روگ کلیجے اندر، اندرو اندری کھاوے
تُسیں کوئی صلاح اج دسو دِلبر ہتھ وِچ آوے
کہن لگا اک یار سیانا گل سُنیں اِک سائیں
اِک یہودی رہندا اگے اُسدے گھر تو جائیں
کرداہے اوہ جادو ٹونے دا فر بدھ شماراں
اُسدے کولوں حل ہوندے ہین ایسے کیس ہزاراں

ہے مشہور اوہ کم اپنے بچ ڈاہڈا مرد کہاوے
خالی ہتھ نہ مڑدا کوئی جیہڑا اُتھے جاوے
تو بھی جا کے اُسدے اگے لاویں سب فریاداں
رب چاہوے کم بن سی تیرا کرسی اوہ امداداں
القصہ ابو حفص یہودی دے گھر آیا
بہہ کے اُس یہودی اگے سارا حال سُنایا
سُن کے ساری گل یہودی کہن لگا اُس تائیں
سارا کم ہووے سوکھا دیساں یار منائیں
پر مرشد اِک گل سُنی تو کن دِلے دے تہر کے
چلہ کرنا چالی روزاں مِلسی یار سنور کے
چالی روزاں اندر تو کوئی نیک کم نہیں کرنا
نہ قران تلاوت کرنی نہ سجدے سر تہرنا
ہتھاں پیراں دے نال نہ کریں نیکی دا کم بہائی
نہ مُنہیں تھیں اوہ گل کرنی جس بچ ہوگ سچائی
چالی روز مکمل کر کے فِر مڑے کول آئیں
پر اِنہاں چالی روزاں اندر نیکی نہ کماویں
جے کر اک مثقال برابر نیکی دا کم کیتا
تاں محبوب نہ مِلسی ہرگز بازی ہاریں میتا

ابو حفصؒ ایہہ وعدہ کر کے مُڑیا چُپ چپیتا
چالی روزاں اندر اُس تِن نیک کم نہ کیتا
گِن گِن روز لنگھائے اُس تِن جِسدن ہوئے چالی
آن یہودی اگے ہویا ابو حفصؒ سوالی
یہودی بیٹھ کے جنتر لکھیا تیار جدوں اُس کیتا
جادو ٹونا کر کے اُس فِر کِتّی دے وِچ سیتا
جنتر کجھ اثر نہ دِسے مُڑ مُڑ نِکلے خالی
کدے تروڑے موڑ فِر جوڑے جُڑدی نہ اوہ ڈالی
کئی اِک وار اوہ تازے کر کر جنتر فِر بناوے
ہر واری جے مُڑ مُڑ دِکھے خالی ہتھاں آوے
فِر یہودی پُچھن لگا گل دہسیں اِک بھائی
چِلّے اندر شائد کوئی کیتی تدھ خطائی
ابو حفصؒ جواب اُٹھ دیندا اُس یہودی میتا
چالی روزاں اندر میں کوئی ایسا کم نہیہ کیتا
اج مڑے رستے دے وِچ گیٹا سا اِک آیا
کِسے مسافر کو ٹکر لگسی اوہ میں چا ہٹایا
شائد مڑی قسمت دے وِچ اِتنی نیکی آئی
اِسقیں باہجھ قسم ربّے دی گل نہ کیتی کائی

نال تعجب کہیا یہودی گل سُن او نادانا
چالی روز اُس مالک کولوں رہیں توں بیگانہ
پھر دا رہیں تو باغی بن کے کیتی نافرمانی
تُرڑی اِک نیکی بھی اُس رب رکھی کول امانی
چالی روز تو پھردا رہیں کیتی تدھ بد نیتی
مثقال برابر نیکی تُرڑی اُس ضائع نہ کیتی
واہ واہ ذات نیاری اُسدی اُسکو سب بڑیائی
نافرماناں نال بھی کردا جیہڑا نیت ہمرائی
من لیا میں صدق دل تھیں اوہی پالنہارا
سجدے پج یہودی پیا واہ غفار ستارا
ابو حفصؒ دے دل دے اندر خوف پیا اِس گلوں
ہوندی گل سوکّی جیکر فضل ہووے اُس ولوں
ابو حفصؒ وی توبہ کیتی پڑھیا اُٹھ شکرانہ
دوئے مومن ہوئے گل لگ کے ایہہ ہے فضل ربانا
بندہ بشر ہے عیباں بھریا اس وچ شک نہ کائی
سچے دل تھیں توبہ کرلے تہ بخشنہار ہے اوہی
نافرماناں کو بھی دیندا اوہ پہاویں جو منگدا
پر سرکشاں بندیاں کو ہے آخر اِک دن ٹنگدا

اپنے عیب یاد جو کر کے شرمندہ ہو جاوے
اوہ ستار کہاندا آپے، عیباں تے پردہ پا ہووے
جس دِن پچھ کرے گا مولیٰ ہو کے غضب جلالوں
چھپن دی کوئی جا نہ ملسی ہر پاسوں ہر حالوں
اُس دِن تھیں تو دس اے غافل کیوں نہیں ہیں ڈردا
جیندے جی ہی مار تکبر عاجز ہو جا فردا
خودی تکبر دل تھیں کڈھ لے سُن نصیحت بیرا
مسکینی اپنا سیں جدوں بن جاسیں گا ہیرا
اُٹھے پہر جے کوشش کریں نیکی دے ول تہادیں
رب غفور مُراداں بخشے جو منگیں سو پاویں

تسلسل حضرت ابوحفصؒ

ابوحفصؒ جد توبہ کیتی آیا وچ امانے
پتھر کو اوہ موم ہے کردا ڈاڈھے کم ربانے
قادر چاہوے جو بھی کرے اُتھے کس دا چارا
ابوحفصؒ دا سُنیا تُساں کردا کم لوہارا
دل وچ شوق پیا جس ویلے وانگ سُدائیاں فردا
کامل مرد ملے جے کوئی ہٹھوے زنگ اندر دا
اسے شوقے پھردا پھردا جُل پہنچیا اک جائی
ابوعبداللہ رہندا اگے "باورد" جگہ اک آئی
کامل مرد اگے جُل بیٹھا رہسے دل دے حالے
بیعت لین اتھے میں آیاں اے محبوب نرالے
بیعت اِتھوں حاصل کیتی ہویا فضل ربّانی
ابوحفصؒ لوہار بھی بنیا کامل مرد لاثانی

کجھ اِک وقت لنگھایا اُس تُن فِردا سیر کربندا
پُھکھا تہ ترہایا فِردا جنگلاں دے پچ رہندا
منزل جدوں پوری کیتی مُسڑ نیشاپور آیا
آن لوہارے پھٹی اُتے لوہا فِر گرمایا
دل پچ دلبر یاد ہمیشہ ہتھوں کردا کاراں
اُٹھدے بہندے سُر دے سیندے کردا ذکر اذکاراں
اِکدن بھٹی اُتے بیٹھا لوہا خوب گرمایا
اِک نابینا قاری صاحب بھٹی اُتے آیا
قاری قرآن پڑھن جے لگا کرکے خوش آوازہ
مومن دا دل موم ہو جُلدا روح ہوندا ہے تازہ
ابو حفصؓ کول سنگی بیٹھے بھٹی کو بہڑ کاندے
کوئی کھلتے لوہا کٹن ، کجھ پکھا چُرلاندے
قاری دا جد خوش آوازہ کن حفصؓ دے پیا
وجد طاری ہویا حفصؓ تے ہوش نہ اُسکو رہیا
ہویا مست ولی خدا دا ، دنیا تھیں بیگانہ
مومن دا دل کُٹن ہوندا سُن کلام ربانا
مستی پچ اوہ ابو حفصؓ سُن بھٹی پچ ہتھ باہیا
رتا لال بھٹی دے پچوں لوہا ہتھ پچ چایا

گرم لوہا پکڑ ہتھے پچ گوڈے رکھ بجاندا
ابو حفصؒ کو دِکھ کے سیناں ہوش ہواس اُڈ جاندا
مستی اندر لوہا کُٹدا، ابو حفصؒ بے حالوں
جدھر موڑے مُڑدا چلے، لوہا پانی نالوں
لوکاں سُن جد شور مچایا ڈِٹھی ایہہ سلطانی
اپنے کیتے اُتے اُس کو ہوئی سخت حیرانی
کہن لگا تو اُٹھ لوہارا چھوڑ ہٹی دا کھیڑا
مالک دے در اُتے جُل کے مل کہن اُسدا بیڑا
اُس تھیں پچھے ابو حفصؒ سُن نہ دوکان چلائی
جس تے راضی مالک اُسدا مطلب کے دنیائی
ابو حفصؒ تے اللہ مالک اپنا فضل کمایا
مُٹھ پیتھی تے آن نہ دِتا سوہنا مرد سنوایا
یارب فضل کماں مڑے تے میں عاجز کہلاواں
تُرڑے دردی آس ہے مولی ہور کیہڑے در جاواں

ماں دا حق

اِک شخص دے دل وچ اِکدن شوق پیا اِس گلوں
ماں دی خدمت جے برابر اجر ملے اِس پھلوں
مڑی خاطر ماں مڑی سن کتنے قضیئے کیتے
اپنے سکھ آرام گما ئے ملیں بچے دی نیتے
جھولی دے وچ رکھ کے مکو رہئی دُدھ پلاندی
باہنواں دے پنگوڑے اندر پینگ اُلار دے لاندی
سُکھ آرام دیے دے سارے مڑے اُتوں وارے
مڑی خاطر ماں مڑی سن اوکھے وقت گزارے
ہر ہر سُکھ دِتا اُس مکو شاد کیتا ہر رنگوں
علماں تھیں بھی واقف کیتاں پاس کیتاں ہر کھیلوں
مائے اَج ضعیفی اندر مت اِسدے دِل آوے
کس گلوں دل راضی رہوے سُکھ آرام پہچاوے

واجب ہے اَج مِڑے اُتے حُکم بجا لیاواں
اُس دے دِل جو خواہش ہووے پوری کر بنھاواں
جَل کے ماُ دے کولوں پچھیا حکم کرو میں تائیں
خدمت دے وچ دیر نہ کرساں فضل کرے رب سائیں
بچہ رب سلامت رکھے حُب مِڑے دل آئی
کراں طواف خدا دے گھر دا نیت نال صفائی
بچے سُن کندھاڑے اُتے ماُ بُڈھی کو چایا
ہولے ہولے ماُ اپنی کو حج طواف کرایا
ماُ خوش ہوئی بچے اُتے دیندی لکھ دعائیاں
بچہ اپنے گھر دے صدقے بخشے رب شفائیاں
سٹ سالاں وچ سٹ حج جیہڑے واری واری آئے
اس طراں نال اُس بچے سُن ماں کو حج کرائے
سٹ حج کراکے ماُ کو نیت دل گُزاری
حق ماں دا پورا ہویا، چھُٹی جان ہماری
اُسدے دل تسلی ہوئی شُکر بجالے آیا
مِڑے کولوں پورا ہوئیا ماں دا حق جو آیا
خوابے اندر اُسدے تائیں شخص اِک فرماندا
ماں دا حق ایہناں گلاں تھیں کد پورا ہو جاندا

اِک دِن تو جھولی وِچ ہیسیں نِکی عمر اِیانی
اپنے سینے اگے رکھ کے سُتی مار نمانی
باہر سردی تھہر دیہاڑے ٹھنڈ سیال مہینہ
ہر اِک شئے برف ہیٹھ دبی مشکل ہویا جینا
بِستر وِچ پیشاب تو کیتا جاں کوئی ویلا آیا
اَدھی راتی مائی نے اُٹھ کے بِستر تھہو تھہو ڈاہیا.
کہر وِچ دوجا بِستر ناہیں جیہڑا مُڑ کے ڈاہووے
ٹھنڈ قہر سیالوں باہر تھر تھر کمدی جاوے
بِستر تھہو کے ڈاہیا جیہڑا اُس تھِیں پانی بگدا
گِلا بِستر ٹھنڈا بہتا ہچھ نہ اُس کو لگدا
آپے گِلے بِستر دے اُتے ٹھنڈ قہر وِچ سووے
تُکو چھاتی اُتے رکھیا بچہ نہ تنگ ہووے
ساری رات اکھیاں وِچ گُزری ٹھنڈی جھکھڑ جھُلدی
تو مست سینے تے سُتیں اوہ گھڑی کد بھُلدی
قہر عذاب اُس راتی والا جان اپنی تے جھکھا
تُکو ٹھنڈ لگن نہ دِتی گھُٹ سینے نال رکھیا
کندھاڑے اُتے چاکے ماں کو تو ست حج کرائے
کہندا ہیں حق پورے ہوئے جو جو میں تے آئے

جے کر ماں دی خدمت اندر ہتھ ہمّھ دہیں کھلوندا
اُس ٹھنڈڑے دی راتی والا حق پورا نہ ہوندا
ساری عمر کھلاجے رہویں وانگ غلام حضورا
جیہڑا دودھ جھولی بچ پیتا اوہی نہ ہوندا پورا
ماں دا حق نہ ہوندا پورا نہ کوئی کر سکدا
مجھ توح خدمت واجب ہے پر فخر کریں نہ حقدا
مت غرور کریں کس ویلے، حق ادا میں کیتے
اس خیالے اندر کتنے گزرے ہو پلیتے
جیکر ماں رحم کماوے بخشے حق تمامی
ماں دے حق نہ پورے ہوندے خدمت نال غلامی
یارب فضل کما درگاہوں سوہنی نیت پاواں
ماں باپ دی خدمت اندر میں دیری نہ لاواں
یارب ہر بشر کو بخشیں طاقت دیں تماماں
ماں باپ دی خدمت اندر رہن وانگ غلاماں

کرامت حضرت بابا مہر علی شاہؒ

گولڑا شریف ہے ناں گراں دا ہر سُو چانن لاندا
کامل مرد خدا دا پیارا اُتھے جلوہ پاندا
ہے مشہور قدیمی مُنڈوں اوہ مقام نرالا
سید مہر علیؒ شاہ رہندا اچیاں شاناں والا
بچ دربار ولی دے رہندی بہیڑ ہجوم ہر ویلے
فیض رساں نت فیض پہچاوے قسمت جیکر میلے
سخیاں دے دروازے اُتے حاجت مند ہزاراں
دُور دوراڈیوں آندے رہندے بھن کے صفاں قطاراں
جیہڑا آندا فیض لے جاندا بہر بہر دیندے کاسے
عاشق جام عشق دا پیندے مُڑدے نہ بے آسے
اِکدن دَورِ انگریزی اندر کامل مرد رباّنا
گولڑے دے سٹیشن اُتے بیٹھا مل ٹھکانا

تسبیح اِک ہتھے وِچ رکھی گِندے دانہ دانہ
دِل وِچ یاد سجن ہر ویلے جِیّاں حکم ربانا
والی اک حکومت والا اُس رستے تھیں آیا
اوہ انگریز تہ عہدہ اُسدا گورنر بتایا
ڈِٹھا اُس اُن بابے تائیں اک طرفے کو بیٹھا
حال فقیراں اوہ کے جانے اُس کدوں ایہہ ڈِٹھا
آکے کھلا گیا اُس اگے تہ دیکھے بابے تائیں
اپنے آپ کولوں بے خبرا بیٹھا ہے اک سائیں
تسبیح دِکھ حیران اوہ ہویا اُس کو سمجھ نہ آئی
اِسدے پچھے راز ہے کیہڑا کس مطلب بنائی
پچھن لگا بابے تائیں گل دسّیں اِک بابا
ہے کے چیز تُتڑے ہتھ پکڑی جِسیں جسکو بیٹھا
بابے اکھ اُتاں چا ڈِٹھا اِک جوان کھلوتا
وِچ ست نال سپاہی اُسدے دِسدا ہنیہ اکلوتا
وردی خوب مکمل اُسدی رعب دار پوشاکاں
گل وِچ اِک پستول دی رکھیا پچھدا گلاں باتاں
گل اپنی دہرائی اُس فِر کے ہے ہتھ وِچ تُتڑے
ایہہ مالا دسیں کس کم آوے سمجھ ہنیہ پیندی مڑے

مہر علی تاں اُس کو پُچھیا گل دہسیں تو بھائی
کیہڑی چیز سنگل نال لا کے گل وچ تو لٹکائی
ہس جواب دِتا انگریزے ایہہ ہتھیار ہے میرا
ایہہ اپنی حفاظت کارن رہندا کول بھلیرا
بابا مہر علی شاہ بولے سُن فِر گل درویشاں
ایہہ ہتھیار مڑا ہے سنگی رہندا کول ہمیشاں
ہو حیران گورنر پُچھیا ایہہ کیہڑے کم آوے
مڑے کول ہتھیار جو بابا اوہ تہ جان بچاوے
مہر علی تاں پُچھدے اُس کو کسراں جان بچاندا
اُس وچ کے بڑیائی اِتنی دہسیں مکو باندا
گورنر مسزا خاں کردا جان کے اِک سودائی
اس تسبیح دے بھیت ڈھونگیرے جانے آپ الٰہی
تھوڑی دیر جیاں جی گزری انگریزے دل آیا
کہن لگا اوہ بابے تائیں دیکھیں کم سوایا
باہنہ پکڑ کے بابے تائیں اپنے نال لیجاندا
انگریزی ہتھیار والا کرتب اوہ دِکھاندا
اگے اِک بوٹے دے اُتے پکھنوں بیٹھا بولے
دنیا تھیں بے خبرا ہو کے چہچہ اپنی جان کھولے

کہن لگا اوہ بابے تائیں دیکھیں کم ہتھیاراں
رکھیں نظر پکھیروں اُتے میں گولی ہُن ماراں
کیتی شست برابر اُس ہُن جدوں پکھنوں والی
پھڑ پھڑ کردا آیا زمیں تے ڈالی رہ گئی خالی
ہس کے کہن لگا بابے کو ایہہ ہتھیار اساں دا
کیہڑا کم کرے ایہہ دسو اوہ ہتھیار تُساں دا
ولی خدا دا ایہہ گل سُن کے آیا رنج جلالے
اللہ اگے عرض گزاری یا صاحب حکمت والے
تسبیح چار جلالے اندر پکھنوں دے نال لائی
پکھنوں مُڑ ڈالی تے بیٹھا دیکھے سب لوکائی
پکھنو زندہ ہو کے بیٹھا مِٹھے بول سُناوے
دِکھ انگریز تعجب ہویا اُنگلی مُنہ وِچ پاہوے
کہن لگا اوہ بابے تائیں واہ واہ مرد سیانے
زندے تھیں جو مُردہ کردے اوہ ہتھیار پرانے
ایہہ ہتھیار پکیرا دسدا ڈاہڈیاں صفتاں والا
مُردے کو حیاتی بخشے ایہہ ہتھیار نرالا
توبہ توبہ کر انگریزے ہتھ کناں کو لاوے
بابے کو بڑیائی ساری طاقت کون لے آوے
ہتھ بن عرض گزاری اُس ہُن معاف کرو تقصیراں

اِسقیں پچھے میں عاجز کو رکھیو نیچ اسیراں
کامل مرد ولی خدادے اللہ کولوں منگدے
رب دی حکمت نال اوہ مجروح مردے زندہ کردے
نیچ دربار ولی اللہ دے کریئے جد پُکاراں
اللہ کولوں منگ کے کردے دُکھڑے دُور ہزاراں
ھٰذا مِن فضلِ ربّی ولیاں دے ہتھ آندا
اِذن اللہ تھیں کہن کے کردے جواُنہاں من بھاندا
دِل نیچ رکھ یقین مکمل ولی دے در جاویں
ولی دا وسیلہ پکڑیں اپنا حال سُناویں

حدیث غار دا ترجمہ

اِک حدیث نبی اللہ دی میں فر کھول سُناواں
میں عاجز تھیں بھی عاجز بندہ ناں لیندا شرماواں
غار حدیث دے ناں نویں تھیں جانے سب لوکائی
پاک نبیؐ فرمایا اِک دن اِس وچ شک نہ کائی
اِک دن سنگ اصحاباں بیٹھا نبیاں دا سرکردہ
مِسکیناں دا والی جیہڑا شافع روز حشر دا
اصحاباں نے عرض گزاری اے محبوب ربانا
آقا اگلیاں اُمتاں والا قصہ کجھ سُنانا
پاک نبی فرماون لگے گل سُنو اِک بھائی
کِسی زمانے سفر دے وچ نکلے ترے سپاہی
ٹُردے اِک جنگل دے اندر چلدے گلاں کردے
پئی رات اُجاڑے اندر رہے نہ کِسی گھر دے

ہر ہر پاسے ڈھونڈن لوڑن فِر صلاح پکائی
مُجل بیٹھے اک غارے اندر رات کڈھاں اس جائی
غارے اندر بیٹھے دے سن مِل مُجل کے سب بھائی
اُتوں اک پٹری جے کھِسکی غارے اگے آئی
اوہ غارے دا مُنہ مَل بیٹھی رستہ بند اُس کیتا
جیاں بند ہویا دروازہ ہر پاسے بھتیں سیتا
پٹری اوہ بڈیری خاصی مشکل ہویا ہٹانا
ہوئے بند اُس غارے اندر اوکھا حال رنجانا
جنگل اندر کوک اُنہاں دی کیہڑا سُن کے آوے
اِس آفت دے کولوں کیہڑا اُنہاں دی جان بچاوے
دِہن زور جوانی والا تھک کے ٹھلے لاون
وس نہ چلدا پربت بھارا ویلے کو پچھتاون
ہو مجبور جدوں تھک بیٹھے کردے مُڑ صلاحیاں
واری واری اُنہاں تریاں اپنیاں گلاں لائیاں
کہن لگے اِک دوجے تائیں ہو کے نیڑے نیڑے
نیکی دے کم اساں کیتے دنیا اُتے جیہڑے
کراں یاد اُنہاں کماں کو بنن جے وسیلا
نیچ دربار خداوند اگے ہور نہیں کجھ حیلہ

تریاں بچوں اِک شخص سُن اپنی گل ہلائی
اِک کم میں نیکی دا کیتا، نیت نال صفائی
ماں باپ مرے سن بڈھے حال دواں دا اوکھا
اِک بکری سی گھر دے اندر نہ زمیں نہ چوکھا
بڈھیپن بچ ماپے مرے ہوگئے دوئے ناکارا
اُس ویلے اُنہاں دُواں کو اِک مرا سہارا
بکری دا میں دودھ پلاندا اُنہاں دواں تائیں
لکڑیاں جنگل بچوں آن کے پھردا شہر گرائیں
لکڑیاں بیچ کے حاصل کردا میں طعام اُنہاں دا
ہر ویلے مرے دل رہندا فکر تیہاں دواں دا
اِک تیہاڑے بکری ہیلی دودھ گرم کر آندا
ویلا جیہڑا ہویا مرے تھیں رُٹی رہیا پکاندا
رُٹی تیار ہوئی جس ویلے رکھی بچ رکابال
اُنہاں دواں کو نیندر پے گئی مست سُتے بچ خوابال
رُٹی رہی سرہانے اُنڈے رہیاں میں کھلوتا
مت اُٹھ کے ایہہ رُٹی منگن بھنڈ کے نیندر سوتا
سُتے مست اوہ نیندر اندر خبر اُنہاں کو ناہیں
پوری رات کھلا میں رہیاں فجری ویلے تائیں

صبح اُٹھ جدوں اوہ جاگے گزری رات خرامی
رُٹی ٹکھڑ اگے میں رکھی کھا دی اُہناں تمامی
یارب جے اوہ نیکی میری لکھی ہے پج درباراں
اَج مشکل پج ہے وسیلہ بخشیں عیب ہزاراں
یارب اس نیکی دے صدقے میں تے فضل کماویں
اِس پربت کو غارے اگوں رحمت نال ہٹاویں
قبول دعا ہوئی درگاہوں مولی فضل کمایا
حرکت ہوئی پہاڑی تائیں تھوڑا جیا راہ آیا
پاک نبیؐ اصحاباں تائیں ایہہ قصہ فرماندا
دوجا شخص اُنہاں دواں کو اپنا حال سُناندا
سنگیاں تائیں کہن لگا اوہ گل دہساں میں ساری
دیکھی اِکدن میں اک لڑکی شکلوں پرخ پیاری
ایسی سوہنی صورت اُسدی جیاں چن اسمانی
حُسن، اخلاق، شرافت اندر دنیا تھیں لاثانی
شکل اُسدی دیکھ کے مُکو ہو گیا یارانہ
اوہ میری گل نہ منے میں اُسدا دیوانہ
کیتے جتن ہزاراں میں پر اوہ قابو نہ آوے
اُس بیدردے اگے کیہڑا دل دا روگ سُناوے

منت زاری بہتی کیتی سُندی نہ اوہ باتاں
اوہ سی مست بہاراں اندر ہین تڑفاں پنج فراقاں
اِکدن اُس محبوبہ اگے، کیتا میں بہانہ
اِک سَو ۱۲۰ بی دینار میں رکھے اُس اگے نذرانہ
نالے منت زاری کرکے دِل اُسدا پرچایا
اپنے ہجر فراقے والا سارا حال سُنایا
آخر من گئی سب گلاں، اوہ مٹری محبوبہ
دوئے رات گزاراں کٹھے، تیار ہویا منصوبہ
پکا قول اقرار اُس کیتا اَج راتی میں آساں
اسیں دوئے رات اجے دی خوشیاں نال لنگھاساں
دِل مٹرے پنج عیداں ہوئیاں گئی ہجر دی کانی
چرٹھیا چن گیا ہنیرا آئی رُت مستانی
جدوں مٹرے کمرے اندر اُس ٹُن قدم لِکایا
جُثہ مٹرکن لگا، خوف خدا دا آیا
خوف قبر دا وارد ہویا عشق داہروں دل پھریا
توبہ تائب ہوکے تاں میں سر سجدے پنج تہریا
اِکسو ۱۲۰ بی دینار جیہڑے سن بخشش اُس کو کیتے
ہتھ بنھ کے میں معافی منگی مُڑیاں چُپ چپیتے

یارب اُس نیکی دے صدقے بخشیں اج تقصیراں
اُتھے وی تُدھ آپ بچایا جانے سب تدبیراں
ہوئی دعا قبول فر اُسدی پاک نبیؐ فرمایا
اوہ پربت فر تھوڑا تھوڑا ہور پراں ہٹ آیا
فر بھی کھُٹ جگہ اوہ بنی مِلیا نہ چھٹکارا
تریجے شخصے اپنا قصہ فر سُنایا سارا
کہن لگا اوہ سنگیاں اگے ہیں جو نیکی کیتی
ساری گل سُناواں بھائی جو جو میں نال بیتی
مزے نال مزدور اِک واری کم کردے سن بھائی
کم مُکایا اُنہاں سباں نیت نال صفائی
فارغ ہوئے کم تھیں جدوں سبھاں کو بُلایا
پائی پائی اُجرت دیکے ہیں حساب مُکایا
سارے اُجرت لے کے چلے اپنی اپنی جائی
اِک مزدور اُجرت لین آیا نہ اوہ بھائی
اُس مزدور دی اُجرت جیہڑی مڑے ذمے آندی
بکری اِک میں اُس اُجرت نِچ جا کے مُل لیاندی
بکری آن کے گھر نِچ رکھی مال اپنے دے نالے
کھاہ پانی میں اُس بکری دا کردا خوب سمہالے
دوجے سال فر اُس بکری تھیں دو بکریاں ہوئیاں

ترتیجے سال مُڑ چار ہوگیاں اسطراں بدھدیاں رہیاں
کجھ سالاں پچ اُس بکری بَن اُجڑ خوب بنایا
سالاں پچھے اوہ مزدور مڑے کول جے آیا
کہن لگا اوہ مڑے تائیں مالک دی بڑیائی
پیسے کجھ تُساں داہر ہیسن، مکو حاجت آئی
میں کہیا تاں اُس بندے کو دیکھ اجڑ ایہہ سارا
تیڑا حق ہے کہن لگا اُسکو مڑا ہنیہ کجھ چارا
سمجھیا اُس مڑے نال کردا ہے مالک مزاخاں
کرے اعتبار نہ گل مڑی دا میں گل سچی آکھاں
آخر میں اوہ مال تمامی اُسدے اگے تہریا
یارا کہن امانت اپنی ایہہ مڑے بھیں سریا
ہو کے خوش دعائیاں دیندا اوہ فر مڑے تائیں
اُس نیکی دے بدلے یارب اَج توفضل کماویں
پاک نبیؐ فرمایا تاں فر فضل اللہ دا ہویا
غارے دے مُہنیں توں بٹا اِک طرف ہو گیا
مِلی راہ اُہناں سباں کو، اُہناں خوشی منائی
ہوئے آزاد بندی خانے تھیں اللہ کرم کیتائی
اللہ دے دربار دے اندر جے اک نیکی کریئے

ہر گز ضائع ہوندی ناہیں چھول مُراداں بھریئے
ہے غفور رحیم خداوند بخشے آپ خطائیاں
اِک نیکی دے بدلے دے وچ دُور کرے بلائیاں
نیکی دی اک گل بھی جس سُن زندگی پھر نہ کیتی
نہ قرآن اکھیاں نال ڈِٹھا بڑیاﷺ مسیتی
دعوےٰ کرے فرعونے والے بڑے بول سناوے
اِتھے اُتھے دواں جہاناں اوہ کہاٹے وچ آوے
رب دا غضب ہونداُاس اُتے وچ دواں جہاناں
جس دن جان شکنجے آئی کوک مجلسی اسماناں
نیکی دی اک گل نکی جی جے کوئی کر پاندا!
مالک اگے یاد ہمیشاں اُس کو نہیہ بھُلاندا
عمل صالح کرنادانا غافل نہ ہو اس کار ول
پھر دی موت سرے دے اُتے چا کھڑسی بشکار ول
جے کوئی عمل کمایا ہوسی آخر اوہ ہتھ آسی
وچ دربار خداوند اگے تُرٹی جان بچاسی
نیک عمل نہیہ ضائع ہوندا ایہہ گل سُن لے بھائی
مشکل ویلے ایہہ کم آسی، کر لے نیک کمائی

الصّلوٰۃ

ہویا حکم ہر مومن اُتے پاک خدا فرماندا
قائم کر نماز تو بندیا جے ایمان لیاندا
قرآن دے ہر پارے اندر ہویا حکم ربانا
پڑھو نمازاں دیو زکاتاں اوڑک جو ہتھ آنا
روز قیامت اللہ اگے جندڑی آن کھلوسی
پہلی پچھ نمازے بارے حشر دے وچ ہوسی
کیاں ہیں تو غافل بندیا سُن کے ساریاں باتاں
ویلا مُڑ کے ہتھ نہ آسی نہ کم آسن ذاتاں
رستہ وچ اوکھا اگے قبر نا کہاوے
چار چوفیری گُپ ہنیرا اللہ فضل کماوے
نہ کوئی سنگی ساتھی اُتھے نہ کوئی ہمراہی
چڑھسی جان شکنجے اندر ہوسی وچ تباہی

جس جُثّے کو سیک نہ لاویں سام سام کے رکھیں
اُس جُثّے کو آخر اک دن کیڑے کھا سن چکیں
حضرت صامتؒ کرن روائت پاک نبیؐ فرماوے
پہلے ویلے جیہڑا شخص نماز پڑھن اُٹھ جاوے
بالترتیب وضوا وہ کردا نال خشوع خضوع دے
مُصلّے اُتے جا کھلوندا نیت نال نمازے
کردا رکوع سجود اوہ مومن نال قیام صفائی
محبت نال نماز ہے پڑھدا کردا نہ خطائی
اُس شخص دے حق پچ کردی اوہ نماز دعائیاں
کیتی اس حفاظت مڑی اِسدیاں بخش خطائیاں
اُس بندے تے راضی رہندا آپ خداوند سائیں
ہر گل اُسدی پوری کردا دیری لاندا نائیں
نہ جیہڑا بندہ کاہلی کرکے مُصلّے تے کھلوندا
رکوع، سجود، قیام قرائت پچ پہیان اُسدا اہنہ ہوندا
زیر زبر پچ غلطی کرکے نمازاں کردا ضایع
اینویں ٹکراں مارے چہلا اجر کے اُس پایا
اوہ نماز خداوند لگے لاندی ہے فریاداں
اِس ٹن ضایع کیتا مکو رکھیں اِس عذاباں

اَللہ اگے اُس بندے دی بخشش ناہیں ہوندی
رہندا اوہ عذاباں اندر خیر دی گل نہ تھوندی
ابنِ مسعودؓ روائت کردا پاک نبیؐ دے تائیں
اِک شخص نے آکے پُچھیا حضرت گل سُنائیں
دنیا اُتے عملاں وچوں کیہڑا عمل ہے ایسا
جس نال رُتبہ زیادہ ہووے کراں اسیں بھی ویسا
پاک نبیؐ فرمایا سُن ہاں تیرے عمل جو آئے
جس دے کرنے نال بندے دا رُتبہ رب بدھائے
پہلا نماز ویلے تے پڑھنی بہتا رُتبہ پاندا
جیہڑا ایہہ عمل ہے کردا غضب کولوں بچ جاندا
دوجا عمل خدا دے اگے جو مقبول کہاوے
ماں پیؤ دی خدمت کرنی پاک نبیؐ فرماوے
خدمت واجب ماں پیؤ دی حکم قرانوں آیا
رتبہ اس عمل دا بہتا پاک نبیؐ فرمایا!
تریجا عمل ہے جس کیتے مِلے شان حضوری
اللہ دے رستے وچ لڑنا ہے اوہ بہت ضروری
اَللہ دے دشمن نال لڑنا بہتی شان بدھائے
ایہہ ہین عمل صالح جیہڑے پاک نبی فرمائے

ابراہیم بن ابی محذورہؓ ہین روایت کردے
مجلس وچ اسیں بیٹھے ساں پاک نبیؐ سرور دے
پاک نبی خطاب فرمایا مجلس والیاں تائیں
مٹھڑی گل سنو بھائی سارے فضل کرے رب سائیں
شروع وقت نماز جو پڑھدا دل دی نیت کر کے
مالک دی حضوری پاندا سر سجدے وچ تہر کے
جیہڑا مصلے اُتے کھلدا وقت درمیانے والا
رب دی رحمت ہوندی اُس تے کردا خوب سمہالا
آخر وقت نماز جو پڑھدا وچ دربار کھلو کے
معاف ہوندے گناہ سب اُسدے جیاں صابن تھو کے
عبداللہ بن عمرؓ صحابی ہین روایت کردے
پاک نبیؐ نے دسے اِکدن گن عذاب قبر دے
فرمایا ارشاد اُنہاں نے گل سنو اِک بھائی
جس خشوع خضوع نال اپنی ہے نماز مکائی
پڑھے نماز حفاظت سنگ جو اوہ جنت دا باسی
ہوسی قبر نورانی اُسدی اللہ رحم کماسی
کھلسی نور قبر دے اندر روشن ہوسی ڈیرا
قیامت توڑیں اُس قبر تھیں رہسی دور ہنیرا

حشر تہاڑے جمع ہوسی خلقت ڈردے ڈر دے
بے نمازاں تے ہوسن گے سخت عذاب حشر دے
باہجھ نماز محشر اندر کوئی شئے نہ کم آسی
نماز ہی سر تے سایہ کرسی رنج اُسدا کہٹ جاسی
ارکان نماز دے جیہڑا بندہ ہنیہ حفاظت کردا
قبر وچ ہنیری رہسی اوہ ہوسی وچ ڈر دا
حشر تہاڑے اوہ نمانا پھرسی وانگ سُدائیاں
رب قہار غضب وچ ہوسی بخشے کون خطائیاں
ویلے کو پچھتاسی بندہ مُڑ ویلا ہتھ نہ آسی
نت عذاباں دے ہٹھا چڑھسی کیہڑا جان چھڑاسی
بے قدرے نمازی جیہڑے اک گروہ وچ ہوسن
نمرود، فرعونے دے سنگ بہہ کے کٹھے ہو کے روسن
عبداللہ بن ابی بھی اُسدن کرسی سنگ اُہناں دا
ہوسی جوش جہنم دے وچ پھیڑا حال جہناں دا
حضرت علیؓ روائت کردے پاک نبیؐ فرمایا
جیہڑا شخص نمازے اندر سُستی کردا آیا
جیہڑا شخص نماز نہ پڑھدا فِر دا سرکش ہو کے
یا فِر کوئی نمازے کولوں ہوراں تائیں رو کے

پندراں عذاب اُس شخصے اُتے ہوندے اِس گناہوں
کون بچاوے اُسدے تائیں جو ڈھووے درگاہوں
چھ عذاب ہین دنیا اُتے اُسدے حصے آندے
ترے مرنے دے ویلے آکے جان شکنجے باہندے
ترے قبر وچ وارد ہوندے ترے وچ روز حشر دے
کون بچاوے اُنہاں تائیں رد جیہڑے اُس کہر دے
پندراں ہین عذاب ایہہ جیہڑے گن گن سب دسائے
قبر حشر یا دنیا اندر جو جو اُس تے آئے
دنیا دا عذاب جو پہلا اُس ظالم تے آندا
نیکاں دے گروہ دے وچوں ناں اُسدا کٹ جاندا
دوجا اُسدی عمرے اندر خیر کدے نہ آوے
تریجا اُسدے رزقے وچوں برکت سب اُٹھ جاوے
چوتھا اُسدا نیک عمل کوئی ہنیہ قبولی پاندا
جد تونی نمازی پڑھدا اوکھے حال بتاندا
پنجواں جیہڑی دعا اوہ کردا مُڑ مُڑ پیندی چھولی
ایتویں وقت گماوے ظالم جان عذاباں رولی
چھیواں نیک مرد کوئی کردا اُس پچھے خیراتاں
ہنیہ ملدا کوئی حصہ اُس کو سُن لیو ایہہ باتاں

ایہہ عذاب ہین دنیا والے جیہڑے گِن دِکھائے
باقی دکھ نزع دے ویلے کے اُسدے سر آئے
پہلا عذاب نزع دے ویلے تریہہ اُسکو تڑفاندی
پیالوں پانی بچ ڈبوئے اگ نہ اندروں جاندی
دوجا عذاب اُس ظالم اُتے اللہ طرفوں پیسی
موت اچانک ہوسی اُسدی خبر اُس کو نہ رہسی
تریجا عذاب نزع دے ویلے جیہڑا اُس تے آسی
پیسی بہار جُثّے دے اُتے جان اُسدی گھٹ جاسی
اُس ویلے فریاداں کرسی میں توں بہار ہٹاوَ
ٹُٹ گئی جان خدا را مڑی رحم کوئی تہ کھاوَ
جیہڑا بہار درگاہوں پیندا اُسکو کون ہٹاوے
اس تلخی بچ روح اُڈ جُلسی کلمہ کون پڑھاوے
اُسقیں لعد قبر دے اندر ترے عذاب ہین جیہڑے
اوہ بھی اِتھے درج کراں میں ہین اوہ سخت اوکھیرے
پہلا عذاب قبر دے اندر جیہڑا آن پکڑسی
ہوسی تنگ قبر چو طرفوں جان شکنجے چڑھسی
ہر طرفوں قبر جسو ویلے اُس کو کھوٹا لاسی
جندر بچ دانے جوں پسدے جان اُسدی پس جاسی

دوجا عذاب ہوویگا وارد قبر ہنیرا کرسی
اِس عذابوں پھسیار ہلسی نہ جی سی نہ مرسی
تریجا عذاب قبر دا ہوسی مُنکر نکیر جس ویلے
پُچھن آن سوال اُس تائیں دے دے تہکے ٹھیلے
کوئی جواب نہ بنسی اُستھیں کرسی دو پُکاراں
کھڑکی کھول قبر دی بچوں دیسن سیک انگاراں
اگ دا پھانبڑ جھا مارے جان اُسدی سڑ جاسی
قبر بچ قیامت توڑیں اوہ عذاب اُٹھاسی
حشر تہیاڑے قبر کولوں ملسی جد رہائی
ترے عذاب محشر اندر دیکھسن سب لوکائی
پہلا عذاب حشر تہیاڑے اُستے آن کھلوسی
رب جبار قہار اُسو یلے سخت غضب بچ ہوسی
قہر خدا دا دکھدیاں ہی پہلسن سب تدبیراں
روسی وانگ سُدائیاں اُسدم ہائے مریاں تقصیراں
دوجا عذاب حشر تہیاڑے جیہڑا اُس تے آسی
سختی نال حساب اُس کولوں گن گن کہنیا جاسی
غضب نال خداوند جس کو اُس ویلے بلاوے
اُس گمراہ بے دینے تائیں کیہڑا جان چھڑاوے

ترہیا عذاب اللہ طرفوں ہوسی اُس تے نازل
جہنمیاں دے ٹوے اندر کرسن اُس کو شامل
چھک کھڑسن فرشتے اُسکو دوزخ دے بیچ باہسن
دوزخیاں دی پیپ دا پانی اُس کو آن پلاسن
بے نمازی دے سر پیندی چھیکڑ آن تباہی
کوئی عمل قبول نہ ہوندا بیچ دربار الٰہی
رہسی نت جہنم اندر اوہ گمراہ دیوانہ
اگ ہی رُٹی اگ ہی پانی بنسی اگ ٹھکانہ
جائی جائی ہر پارے بیچ ہے حکم نماز دا آیا
نماز مٹری اکھیاں دی ٹھنڈک پاک نبیؐ فرمایا
غافل نہ ہوائے مغرورا توبہ کر نادانا
اُٹھ معبود حقیقی اگے پڑھ کہن تو شکرانا
پاک نبیؐ فرمائی اِکدن ایہہ حدیث اک جائی
ہے نماز معراج مومن دی سُن توں مڑے پھائی
کتنے بڑے عذاب تہ سختی بے نمازاں والے
اجاں ویلا دور رہیہ ہویا کرلے ہوش سبھالے
خالق نے احسان ہے کیتا جان سلامت دیکے
اُس لئی شکر مناہمیشہ سجدے دے بیچ پے کے

اُسدی عظمت کولکادیں شرم ہنیہ تکو آندا
اِک تو نافرمانی کریں دوجا حجت لاندا
اُسدے کول ہے طاقت اِتنی نافرماناں تائیں
گاٹا پہئں زمین نِچ گڈے دیوے سخت سزائیں
ہوئے نصیب تنڑے کیاں پُھٹے اے غافل نادانا
اِکدن پیشی ہوسی تنڑی سُن باغی اِنسانا
اُسدن کم نہ آسن تنڑے دولت مال پہائی
در در پھریں ٹھوکر کھاویں کرلے نیک کمائی
سوہنی صورت بخشی تکو پاک خداوندسائیں
غافل نہ ہو جس تیہاڑے ہتھ پیر دیسن گواہئیں
جیکر بچنا ہے عذابوں قائم کر نمازاں
جے مالک دا ہوسیں تائیں منسی تنڑیاں نازاں
جس سجدے کو اوکھا جان کے اپنوں جان لُکاویں
اُس اِک سجدے دے کرنے نال بڑا رتبہ پہاویں
رکھ کے سر سجدے اندر مالک تھیں جو منگے
رحمت دے خزانے لُٹدے پھل مِلدے نت چنگے
سُستی کولوں سجدہ بہنہ رجے سر سجدے رکھیں
اک عبادت ہووے وجا دوگنی لذت چکھیں

رات تیہاڑی فِکر دا رہویں نفس پِچھے سنگی
پنج ویلے جے سجدہ کرلیں رہسی نہ کوئی تنگی
محشر دے وِچ خلقت اگے یارب نہ شرماویں
رکھیں سِدھے رستے اُتے اپنا فضل کماویں
جیہڑا راہ عذاباں والا سختی اُس وِچ بھاری
اُستھیں دُور رکھیں مجروح کو تیری شان غفاری

قصّہ حضرت ابراہیم ادہمؒ

کِتاباں دے وِچ لِکھی ڈِٹھی میں ایہہ اِک کہانی
اِکدن وِچ سفر دے ہیسن ابراہیم ادہمؒ سلطانی
جنگل دا سفر سا اوکھا، سوکھی گل نہ جانی
بیاباں اُجاڑے اندر نہ رُلی نہ پانی
جُلدے جُلدے اِک جگہ وِچ قیام کیتا اِس گلوں
راحت ذرا بدن وِچ آوے اگلے سفرے ولوں
تھوڑا فرق ہویا جس ویلے اُٹھ ٹُریا فِر راہی
اُج جنگل وِچ پھیریں رِیا کل کرداساں شاہی
اِک جگہ جدوں اوہ پہنچے جنگل دے لِشکارے
بُڈھا اِک بیٹھا اوڈِٹھا اوکھے حال بچارے
کہن لگا اوہ حضرتؒ تائیں گل اِک سُن دِلبرا
سفر دے قضیئے نال ہویا بھیڑا حال جے تیرا

خرچہ پلّے رکھیا ناہیں کریں سفر لمیرا
پُھکھ تریہہ بے وافر، اِتھے نہ بستی نہ ڈیرا
جیکر خرچہ پلے ہووے ایہہ سختی نہ آوے
ہمت ہارجے بھٹیں چھیکڑ کیہڑا اپنے لاوے
ابراہیمؑ ایہہ سوچاں کردا تہ ہُنوں بول سُنایا
ایہہ ابلیس کیاں کرمڑے رستے اندر آیا
کرداہے ازمائیش مڑی بن کے شکل اِنساناں
کے کجھ لین مڑے کول آیئں لعینا شیطانا
بڈھا غیب ہویا اُس ویلے مڑ نظر نہ آیا
کیہڑی گل مڑی تھیں ہوئی اِس مکو ازمایا
آئی یاد زنبیلے والی گل تدھوں اُس جائی
کونے اندر چار درماں بچ میں زنبیل بیچائی
اوہ چار درہم میں اپنے جیبے اندر باہے
ناہیں جرأت ہوئی ابلیسے آکے یار ازمائے
کڈھ کے چار درہم تاں جلدی جنگل دے بچ سُٹے
جیب پھلور ڈِٹھے تاں سارے کرکے سِدھے پُٹھے
جیب تمامی خالی کرکے دل تسلی آئی
تاں فِر اُٹھ سفر ول ٹُریا بانکا مرد سپاہی

حضرت خضرؑ ملاقی ہویا اعظم اسم پڑھایا
ابراہیم ادہمؒ نے یارو اُچا رُتبہ پایا
جیہڑے لوک توکل والے پلے کجھ نہ رکھدے
راضی رہندا رب اُنہاں تے فیض عشق دا چکھدے
جیہڑا لوٗ خدا دا ہرا اندا دنیا تھیں دل چاندا
دنیا داراں کو کدے بھی فیض نہ پلے باندا
عشق حقیقی جیکر چاہویں خواہش نفسے والی
دل تھیں کڈھ اک طرف ہو جا پانویں شان نرالی
جے توں قرب الٰہی لوڑیں شرک کولوں مُنہ پھیریں
دنیا تھیں اک طرف ہو کے راز حقیقت ہیریں

واقعہ حضرت ابراہیم ادہمؒ

اِک واری کِسے سُن پُچھیا ابراہیم ادہم دے تائیں
حضرت اپنا کوئی واقعہ اساں کو کھول سنائیں
کہن لگے مرے دل اندر آئیاں دو مُرادال
ہوئیاں حل اک واری دو ہے رب کیتیاں اِمداداں
اِک واری کشتی وچ بیٹھا جلداں ساں اک جائی
مری اک مشکل اُس جائی مولیٰ راس کرائی
کجھ ہک لوک بیٹھے دے ہیسن کشتی وچ انجانے
نہ کوئی مرا واقف اُتھے نہ کوئی مکو جانے
میلا جا کر لگتا سا گل وچ بال مرے سن لمے
سِروں ننگا ہتھ وچ کاسہ ٹھوڑ نال سب جمے
ہتھ پیراں دے ناخن لمے اڈیاں پھٹ لکیراں
ہک کونے وچ ٹھک کے بیٹھاں اپنا حال فقیراں

کشتی والے حال مڑے تے کردے خوب مزاخاں
اِک مسخرہ مُڑ مُڑ کردا مڑے نال اُچاٹاں
اوہ مسخرہ ٹوکاں کردا رب کولوں نہ جھکدا
کدے مکو ٹھلے مارے کدے یال آ چھکدا
اُسکو دیکھ کے باقی سنگی ہس ہس مارن تاڑی
کردی رَت پیَرت ہمیشہ توڑ کدوں اِس چاہڑی
دوجی اک گل ہور دسّاں میں رَت والی بھی پھائی
داخل ہوا ابلیس اِسے تھیں کردا گل تباہی
مکو دل وچ خوشی ہوندی دِکھ اِنہاں دے چالے
دنیا داری دی لذت تے میں خوش ساں ہر حالے
دل مڑے وچ خوشیاں ہوئیاں میں نفس کو ٹوکاں
ہوندا ہے اِیہہ حال ہمیشہ دنیا داراں لوکاں
دنیا داری ذلّت بھاری ہے او کھی بیماری
اِس دا طالب کدے نہ رہیا ہر بازی اُس ہاری
مڑے بچّے تے اُس مسخرے جاں موترا اُٹھ کیتا
ڈاہڈے خوش ہوئے اوہ سارے ہیں صبر پیالہ پیتا
اُس واری بھی مڑے اُتے ہویا فضل الٰہی
آن ملی مُراد دِلے دی خوشیاں حد مُکائی

دوجی واری بارش اندر پہنچیاں میں اک جائی

کپڑے سارے بِھجے مُڑ کے ٹھنڈ قہر دی آئی

اوکھی رات سفر دے اندر حُشنہ تھر تھر کمبے

بارش جھکھڑ اندر اُس دن فِر دے یار نکمے

آخر اِک مسیتی بیٹھاں رات گزارے کارن

لوکاں اُتھے بہن نہ دِتا تہکا ٹھُہلا مارن

کہندے باس ہے اِتھیں آندی ہے کوئی دیوانہ

کرسی گند مسیتی اندر ایہہ رنجور نمانا

تہکے مار میں باہر کڈھیاں رات ہنیری اندر

کِھراں کول نہ ٹکن دیندے پھس گئے یار قلندر

اُتھوں مُڑ اک ہور مسیتی جیاں قدم ٹِکایا

اِتھے ہنیہ کوئی جا فقیرا اُنہاں جواب سُنایا

اُتھوں بھی بے آسا مُڑیاں کوئی نہ ٹھوئی کردا

اگے جا اِک ہور مسیتی بیٹھاں ڈردا ڈردا

تہکے مار اُتھوں وی کڈھیا بہین نہ دیندا کوئی

باہر ٹھنڈ کڑاکے مارے بڑی مصیبت ہوئی

کپڑے گِلّے جھکھڑ جُھلّے ہوئی مشکل بھاری

چھپ کے اک حمامے اندر اساں رات گزاری

حملے دے ہوہے نج بہہ کے اپنی جان مُکائی
جنوں سینے نال دبا کے پوری رات لنگھائی
اُس راتی بھی اللہ مالک اپنا فضل کمایا
دِل مڑے دا مقصد سارا ہتھ مڑے تاں آیا

حکایت

سُنیا ہے کہ بصرے اندر کوئی امیر سا رہندا
دولت مال بغیچے بہتے قبضے وچ رکھیندا
اِک باغ وچ اُس امیرے سوہنا مکان بنایا
مالی اِک مقرر کرکے اُس مکان بسایا
اُس مالی دی بیوی جیہڑی شکلوں وچ پیاری
اکھیاں مدھ شرابوں بھریاں گورے رنگ دی ناری
نازک بدن گلاباں نالوں بال سونے دیاں تاراں
دل عاشق دا زخمی کردے نیناں تیز کٹاراں
چال دیوانی، اکھ مستانی نازک نازک صورت
مُنہ اُسدے تھیں چن شرماوے بنی عجائب مورت
جدھر جائے نگاہ اوہ پھیرے لُٹدی دِل ہزاراں
چمکن بال گلے وچ لڑکن جیاں سونے دیاں تاراں

اوہ امیر اُس باغے اندر پھر دا سیر کریندا
اُس مکانے وچ آ بیٹھا، اپنا دِل پرچیندا
نظر پئی اُس نارے اُتے جوش عشق دا چڑھیا
دِکھ کے حُسن جوانی اُسدی دل جیاں کڈھ کھڑیا
نیت غیر ہوئی اُس اُتے، ہویا دِل شرابی
دل بے صبرا جرنہ سکدا مستی بے حسابی
مالی کو کسی کم پچھے ٹوریا طرف بزاراں
سوچیا ایسیں لگے بہہ کے چھیٹ اک موجاں ماراں
کہن لگا اُس ناری تائیں بند کر سب دروازے
دوئے نمانے لگے بہہ کے کرلیواں دل تازے
مالک کو اوہ آکھن لگی بند ہین سب دروازے
اک دروازہ بند نہیہ ہوندا کے کراں میں چارے
مالک پچھدا اُسدے کولوں اوہ دروازہ کیہڑا
اِتنی کوشش نال تُرٹے تھیں بند نہیہ ہوندا جیہڑا
حویلی دے دروازے جیہڑے سارے بند ہو آئے
اللہ دا دروازہ دسّو، کیہڑا بند کرائے
اوہ دروازہ کُھلا رہندا ویکھے سب تدبیراں
سارے بھیتاں تھیں رب واقف جانے سب تقصیراں

اوہ دروازہ بند نہ ہووے ہردم رہندا کھُلا
ظاہر بیٹھا دِکھے تماشہ ہتھ پیر جے پہلا
جس دن روز حشر دے اندر اللہ پچھ کریسی
ہتھ پیر گواہی دیسن کالکھ منہ تے پیسی
اوہ جبّار غفار کہاوے اُس کو سب بڑیائی
محرم حال دِلاں دا آپے ہر ویلے ہر جائی
سُن کے گل کنیزے والی مالک دا دل ڈریا
ہتھ مُنہ دھو کے جلدی جلدی سر سجدے وچ دھریا
خوف دلے تے طاری ہویا خالق دے قہر دا
اپنی گل تے نادم ہویا پیا خوف حشر دا
سچے دِلوں توبہ کیتی ہویا فضل اِلٰہی
باغ اِسی دے ناں ویں کر کے اپنی جان چھڑائی
گھر وچ جیہڑی دولت ہیسی جنسی مالی ساری
اللہ دے رستے وچ بنڈ کے کیتی حج تیاری
ساری عمر اکھلا بہہ کے رہیا عبادت کردا
روو ے رات تہاڑی بیٹھا، قبر، حشر تھیں ڈردا
فضل کرے رب جس بندے تے انت حساب نہ آندا
آپے بخشے بھُل تقصیراں آپے رحم کماندا

قصہ حضرت حبیب عجمیؒ

رہندا ہے سا عجم دے اندر کامل ولی خدا دا
قابل قدر بزرگ ہویا حبیبؒ عجمی کہلاندا
پہلے پہل گمراہی دے کم کردا بہت زیادہ
سوٗد بپار دے بچ ڈبیا سوٗد خور ساڈا اہڈا
آخر حسن بصریؒ ہتھوں ملیا فیض الٰہی
سود خوری تھیں جند چھڑا کے توبہ کیتی پہائی
توبہ ہوئی قبول درگاہوں مولے فضل کمایا
صاحب کرامت ہویا پچھے سوہنا مرد سنوایا
فارسی زبان دا ماہر ہیسا عربی کو گھٹ جانے
چڑھ خطاب ممبر تے کردا فارسی بچ سنانے
ہکدن بیٹھا حجرے اندر مغرب ویلا ہویا

امامت دے مصلے اتے نماز پڑھان کھلویا
حسن بصریؒ بھی حاضر ہیسن مجلس وِچ ایا نے
اُس پچھے نماز نہ نیتی کہ ایہہ عربی نہ جانے
حسن بصریؒ عربی دا ماہر زیروں زبروں سارا
عربی اندر بھُل جاندا سا حبیبؒ عجمی بے چارا
خوابے اندر اُس سُن ڈِٹھا عرش دا دروازہ
کہن کے ناں حسن بصریؒ دا کردا کوئی آوازہ
کیندا حسن بصریؒ تائیں صاحبِ حکمت والا
اُچا مقام تکو مِلیا سا کیتا نہ سنبھالا
حبیب عجمیؒ دے پچھے کھل کے نماز اگر پڑھ لیندا
تُکو رتبہ اللہ طرفوں ہور بڑا اَج تھیندا
قصہ ہک میں ہور سُناواں وِچ کتاباں آیا
نال ادب دے میں لکھدا ہاں سُن توں مڑیا پاہیا
حجاج نامی شاہ بصرے دا ڈاہڈا ظلم کماوے
درویشاں فقیراں تائیں اینویں اوہ ستاوے
اِک دن کجھ بُہتان بنا کے حسن بصریؒ دے تائیں
کردا حکم سپاہیاں کو دیو سخت اِذائیں
سپاہی ٹھونڈ کرن اُٹھ نکلے حسن بصریؒ جے تھاوے

دلیساں دُکھ کولاّ اُس کو جے ہتھ اُساں دے آوے
حسن بصریؒ بیٹھے دے سن حبیبؒ عجمی دے ڈیرے
سپاہیاں آن لگائے جدوں اُس کہرے دے پھیرے
حبیبؒ عجمی نے کہیا حضرت اندر جا کے بیٹھیں
گل کلام کریں نہ ہرگز چُپ چپیتیا دیکھیں
سپاہیاں آن غصے نال پُچھیا حبیب عجمی دے تائیں
حسن بصریؒ دا پتہ دسو رہندا ہے کس تھائیں
حبیبؒ عجمی سپاہیاں تائیں دسی گل سُنا کے
حسن بصریؒ ہے کمرے اندر دیکھو تُسیں جا کے
سپاہیاں جل تلاشی کیتی حسنؒ بصری نہ تھیایا
جان بُجھ کے حبیبؒ عجمیؒ سُن ٹھوکھا ہے کرایا
گھٹاں آلے اُتے تلے ٹھونڈے چھولے چھولے
باہر مُڑ کے آئے سارے غصے دے نال لولے
کردا ہیں مزاخاں بابا صاف کیاں ہنیہ دسدا
قسم خدا دی بصری اسے حجرے اندر لبسدا
سپاہیاں مُڑ تلاشی کہدی ٹھونڈن آل دوالا
ہر اک شے پرت کے دیکھن کر کر ہوش سنبھالا
فِر بھی حسن بصریؒ نہ ملیا واپس مُڑے سپاہی

ہوئی وار خطا دشمن دی ہویا فضل الٰہی
کہن لگا فر بصرّی آکے شرطی برکت نالے
ہیں ظالم دے ہتھ نہ چڑھیاں کیتے خوب سنبھالے
دِتا جواب حبیبؒ عجمی سُن مڑی برکت ناہیں
سچ کو کدے زوال ہنیہ ہوندا ہر ویلے ہر جائیں
سچی گل ہیں دسی یارا تہ مولی فضل کمایا
سچ دے بدلے رب تُساں تے آپے پردہ باہیا
جیکر کوڑ ہیں کیتا ہوندا ہوندے رُسوا دوئے
اِتھے اُتھے دوئے جہاناں فر دے منہ لکوئے
سچ آکھن تے قدرت والا رہندا ہر دم راضی
سچ نال بندہ ہر ویلے جیت لیندا ہے بازی

علی بن عثمانؒ

علی بن عثمان ولی دی گل پڑھی اِک جائی
آکھن لگے مڑے اُتے مشکل اِک دن آئی
رجح کوشش میں کیتی فِر وی مشکل حل نہ ہوئی
اوہ خالق اوہی قادر ہر شئے اندر اوہی
اسحقیں اگے بھی اک واری مشکل ایسی گزری
ابو یزیدؒ دی درگا ہوں ہو گئی سی اوہ پوری
اِس واری بھی اک گل کیتی روضے تے جل بہاں
ترے مہینے رات تہاڑی حاضر آتھے ہیساں
ترے واری غسل ساں کردا اک تہاڑی اندر
رات تہاڑی عرضاں کردا اُس دا ہنیہ قلندر
مشکل حل نہ ہوئی اُتھوں کیتا رجح میں حیلہ
او ہکھی جائی جیکر پھسے بنے کون وسیلہ

ہوئیاں نا اُمید جے اُتھوں کیتا سفر ارادہ
طرف خراساں دیں ٹُر چلیاں ہوئے ہوئے پیادہ
اِک دن اِک گراں دے اندر وارد ہوئیاں جا کے
اُتھے خانقاہ دِکھی بڈیری دسی عرض سُنا کے
کجھ اِک صوفی بیٹھے دے سن خانقاہ دے اُگے
راتی توں اساں نال رہنا اوہ سب آکھن لگے
صوفی اِک اُس دعوت کر کے اپنے کہر پہچایا
نیویں جی اِک جائی رکھڑ کے مکو اُس بٹھایا
دروازے تھیں اِک طرفہ ہو کے رستے نال دیں بٹھیاں
اُندے ہے کہر رونق لائی رسی اُندے یاراں سیٹھاں
بیٹھے یار تمامی رل کے رنگو رنگ پوشا کاں
ہسدے ٹھاٹھا، ٹھاٹھا کر کے کردے سخت اُچاٹاں
سارے سنگی رل مِل بیٹھے کردے خوب مزاخاں
حال مڑے تے ہسن سارے دیں کے اُنہاں آکھاں
مڑے گل عجب اِک لگا موٹا چم بنایا
اِک دوجے کو آکھن بڈھے ہاتھی دا چم لایا
ہوسی سخت کامل ایہہ بڈھا مت غصے پہچ آوے
اساں کو غصے نال بڈھا بے ٹچا بناوے

چھٹ آکھن ایہہ بُڈھا نا ہیں ایہہ ہے ملک اسمانی
چال ڈھال بھیں لگدا ہے یا عفریت طوفانی
سو سو گلاں طعنے دیوں ہیں سُندا چُپ ہو کے
چنگیاں مندیاں گلاں آکھن کون اُنہاں کو روکے
رُٹی دا جد ویلا ہویا رنگو رنگ طعاماں
کُرسیاں اتے بیہہ کے کھاندے کردے فخر کلاماں
میں حاجز دے اگے اُنہاں جیہڑی رُٹی رکھی
سڑ بھج کے ناکارہ ہوئی کھادی میں اوہ رُکھی
مڑے نال کرفتراخاں بیٹھے دل پرچاون
دنیا داری دے وچ ڈُبے بڑے ڈکارے مارن
کردے طنز اوہ مڑے اُتے پھڑن مڑ مڑ ذاتاں
تاڑی مار کدے مڑ ہسن کرن بیہودہ باتاں
رُٹی تھیں جد فارغ ہوئے کٹ آندا خرلوزہ
ٹھنڈے پانی دے وچ رکھ کے خوب کیتا سا تازہ
اپنی خوش نصیبی اُتے ڈاہڈا ناز کریندے
خرلوزے دے چھلڑ سارے مڑے تے سٹ دیندے
آپ کھاون خرلوزہ بیٹھے چھلڑ میں تے پھینکن
مُجھ حقیر سمجھ کے مکو ہسن مڑ مڑ دیکھن

دنیا داری رستھیں اُچی کے کجھ حال کرا دے
انساناں کو شیطان بناوے جو اُسدے من آوے
میں رب اگے عرض گزاراں یا صاحب حکمت والے
تومڑے تے راضی رہویں ہر ویلے ہر حالے
جس حالے وچ رکھیں مکو پڑھساں میں شکرانا
اُس رستے دا مُنہ نہ دیکھیں جس وچ دخل شیطانا
مولیٰ میں فقیر ہاں تیرا رکھیں توں اس حالے
دنیا داراں دی محفل تھیں رحمت نال بچالے
دل و دل میں خوشیاں کردا دکھاں سب تدبیراں
دنیا داراں دے دفتر وچ کیہڑے حال فقیراں
اُسی جائی بیٹھے بیٹھے ہویا فضل ربانی
ہوئی مُراد دلے دی پوری مشکل ہوئی اسانی
مسکینی وچ اللہ راضی جے دِل نرمی پاندا
راضی ہو کے مسکیناں تے اپنے فضل کماندا

قصہ اک اصحابی حضرتِ مکیؓ دا

اِک دن مجلس اندر بیٹھے نبیؐ پاک پیارے
مسجد نبوی اندر جیاں چن بیٹھا سنگ تارے
مکیؓ نامی اِک صحابی دوروں ٹُردا آوے
پوچیاں پہار سڑے زمین تے پیر تلے نہ لاوے
حضرت مکیؓ اسی طراں نال ٹُردا ٹُردا آیا
مجلس اندر مکی تائیں پاک نبیؐ فرمایا
کِس تکلیف دے کارن مکیؓ پیر تلے نہ لاویں
پیراں دے وچ درد ہے یا فر چھالا کنڈا پاویں
کہن لگا فِر رو کے مکیؓ اے شاہ خوش خصالا
نہ کوئی درد ہے پیراں اندر نہ کوئی کنڈا چھالا
رہندا خوف دِلے وچ ہر دم لاعلمی دے مارے
مت کوئی کیڑا پیراں تلے آ کے جان گزارے

اسی گلوں ڈر دا ہاں میں پنجیاں دے بل چلدا
نہ کوئی کیڑا پیراں ہیٹھے دیلوے جان مچلدا
جس دن تھیں اسلام لیا آندا ڈر تھیں کردا الہا ڑے
اِک معمولی غلطی کارن دوزخ دی اگ ساڑے
حضرتؐ نے فرمایا دس ہاں پہلاں دی گل ساری
قبل اسلام عمر اپنی توں کیہڑے شغل گزاری
حضرت مکیؓ دی اکھیاں تھیں اتھروں بگن لگے
رو رو کہندا یا نبیؐ اللہ دساں کے میں اگے
بچ ہنیرے اندر جیہڑے میں ہن روز گزارے
اوہ تقصیراں معاف نہ ہوسن ڈاہڈے عیب ہزارے
ہائے افسوس اُس ویلے میں کلمہ کیاں نہ پڑھیا
میں مُنہ کالا اوکھے حالا اوڑک جاساں پھڑیا
بخشش مڑی ہوسی ناہیں اے محبوب ربا نے
اوڑک ویلے ہوسن مڑے دوزخ بچ ٹھکانے
پاک نبیؐ فرمایا اُس کو کیہڑی گلوں روویں
کس جرم دے یاد کرن تھیں اتنا عاجز ہوویں
حضرت مکیؓ کہن لگا تاں میں جو عمر لنگھائی
ہنیرے دے بچ مڑے ہتھوں کے کے سختی آئی

کیتے کم بے دینی اندر جیہڑے کھول سُناواں
بچیاں کو ذبح ساں کردا میں جلاد کہاواں
کم عمر معصوماں تائیں جا لوں مار گماندا
سو جاناں میں مار مُکائیاں ترس کدے نہ کھادا
جیہڑی بچی چھ ماہاں دی یا اُس تھیں بڈیری
لتاں پکڑ دو پھاڑ ساں کردا لاندا نہ ساں دیری
دو سالاں دی بچی جیہڑی زمیں اُتے ساں سٹدا
لت تہر سرے دے اُتے گردن بچوں کٹدا
چار پنج سالاں دی جیہڑی اپنی عمر دہساوے
ماراں خنجر اُسدے گاٹے سر کتی ہو جاوے
حضرت مکیؓ قصہ کردا بے قرار ہو جاندا
رو رو کہندا حشر تہہاڑے میں کے مُنہ دکھاندا
حضرت مکی تھر تھر کمبے لاوے اُٹھ تہاںیاں
ہائے ہائے اللہ میں مُنہ کالا بہریا نال خطائیاں
پاک نبیؐ سُن فرمایا تاں بلال دے تائیں
مکیؓ بیقرار ہو چلدا اسکو پکڑ تھمائیں
حضرت مکیؓ اُٹھ کھلا ہو یا سنگ بلالؓ سہارے
رو رو ساری مجلس اگے اپنا حال گزارے

ساری مجلس روندی آسی عمرؓ، صدیقؓ، علیؓ بھی
روندی زہراؓ حجرے اندر روے عثمان غنیؓ بھی
حضرت نے فرمایا مکیؓ کھول دہسیں گل ساری
اُس ہنیرے اندر توں کوئی اپنی بچی ماری!
حضرت مکیؓ کہن لگا تاں مڑی قسمت ہاری
دلیسوں باہر اک دن کیتی جاں میں سفر تیاری
بن سوداگر سفر لمیرا شام ملک نِج جانا
بیوی مڑی شکموں آئی جیوں دستور پرانا
جاندی واری، بیوی تائیں سکھ دتی میں کاری
رنگ تُرڑے تھیں ظاہر ہوندا توں ہیں شکموں بھاری
جیکر پیٹوں بیٹا ہویا لاڈاں دے سنگ پالیں
بیٹی جیکر ہووے اُس کو جلدیاں مار مکائیں
بیٹے دی خاطر توں جھلیں ہر اک روگ سرے تے
بیٹی دا گاٹا بھن سیٹیں نہ رہوے بھار مڑے تے
بیٹا وارث بنسی اوڑک ہوسی مالک گھر دا
بیٹی تھیں کے لینا دینا خرچ ہے سب عمر دا
سُن رکھیں سب گلاں مڑیاں کن دلے دے تھر کے
مت خطا کریں کجھ جھلیے اگ سرے تے بھڑکے

سکھ نصیحت کر کے ہوئیاں ہیں سفر تے راہی
اُس بے دینی اندر میں تے رہیئی نت تباہی
پنج سال گزارے جدوں واپس گھر میں آیا
اپنے ویہڑے اندر آکے دروازہ کھڑکایا
اندروں جے اک بچی آئی سوہنی صورت والی
ہرگاں جہا نجر کانے بائے جیوں چمبے دی ڈالی
گل وچ رنگ برنگی گھگری سر تے رکھی چادر
بھولی بھالی صورت جیونکر چڑھیا چن بہادر
بوہا کھول مڑے داہر دیکھے شکلوں بھولی بھالی
مڑے دل وچ اگ بل اُٹھی صورت دیکھ نرالی
نہ اوہ کڑی سیانے مکو ناہیں کجھ گل ہوئی!
نہ اوہ بول کے ابا آکھے دیکھے چپ کھلوئی
غصے نال میں پچھیا اُس کو کون کوئی توں مردی
دتا اُس جواب ہولے جے ہیں ہاں مالک گھر دی
رکھدی حرص کہنیری میں تے اوہ معصوم ایانی
پر کجھ جھکدی بول نہ سکدی اوہ پھلاں دی رانی
اُسدا دل مڑے داہر تھڑکے بابل آیا مڑ کے
بازے نالوں ہیں بھی دِکھاں چھٹ ماراں جے گڑ کے

چھال ماریں اندر گیاں پُچھیا بیوی تائیں
کِس دی بچی کِہر بچ رکھی سچی گل سنائیں
بیوی مکو ہولے ہولے ساری گل سُناندی
جیہڑی مڑے شکم بچ آسی ایہہ بچی اوہ آندی
جذبے نال ہیں پُچھیا اُس کو مڑی سِکھ کے آئی
اجاں تک ایہہ زندی فردی کیاں ہنیہ مار مُکائی
بیوی مکو آکھن لگی نرم ہوندا دِل ماناواں
اپنی بچی آپے ماراں کِس دا دِل لیاواں
مالنواں تقیں ایہہ کم نہ ہوندے نہ ماں دا دل جر دا
کُتی کولوں بچہ اُس دا کد اپنے ہتھ مر دا
جنگل دی اِک چھنی دے کولوں پُچھیے قدر بچے دی
دیندی جان بچے دی خاطر ایہہ ہے گل پتے دی
مڑے دل اَلنبا بلدا اک چھٹ بھی نہ ٹِک دا
صورت دیکھ بچی دی ظاہر میں ناہیں جر سکدا
کیتا ایں حکم بیوی کو رسی اِک لے آوے
نالے رسی لمی جیہی ہتھ مڑے بچ باہوے
بیوی کو تدھ معلوم ہویا نیت مڑی ڈِٹھی
بچی دی اَج سفر تیاری موت نہ جاندی ڈھکی

آوے وقت برابر جدوں کوئی ناہیں ڈھک سکدا
چھکھڑ اگے زور کے چلدا، بوٹے جڑوں پٹدا
ایہہ معصوم اِیانی غنچہ دل اَج اُس بھی چسم جانا
ہائے تقدیرے بے تقصیرے ہویا یاد بیگانا
بیوی ملکو آکھن لگی جانا اس ضروری
دل مڑے اک خواہش آئی کرن دلویں اوہ پوری
پُچھیا تاں میں بیوی کولوں کیہڑی گل توں آنی
رو کے کہن لگی تاں اوہ فِرماں دی ریت پُرانی
ماں دے کولوں جس تیہاڑے بچی بدھیا ہوندی
گا بجا کے کھارے چاہڑے سِر مُنہ اُسدا تھوندی
رنگا رنگ پوشاکاں لا کے بالاں کنگھی پھیرے
سُرمہ سِتھا مہندی کر کے فِردی ماں چوفیرے
بنگاں چھاپاں خوب چڑھاندی کناں پاندی کانٹے
گل وِچ ہار سجا کے ماں فِر ممتا دے دُکھ چھانٹے
ایہہ گلاں کر ماں اُسدی نے بچی کول بُلائی
جھولی وِچ بِٹھا کے جلدی کنگھی سُرمہ لیائی
ماں بچی کو کنگھی پھیرے اُس کو خبر نہ کوئی
پیو مڑے دی میں عاجز نے اَج کے نیت ہوئی

روڑو ماں کنگھی جد پھیرے کنگھی پھڑ پھڑ پیندی
ہولے ہولے ماں اپنی کو بچی سوال کریندی
اماں کنگھی کیاں چھڑدی بالاں پچ نہ پھر دی
بچی گل دہسیں او مائے قسم ہے مڑے سر دی
کے گل دساں بچیئے ہویا روح اُداسی
کنگھی تائیں چھڑدی بچیئے دور کوئی اَج جاسی
کس دے ہوئے نصیب اَج پُھٹے آیا او کھا ویلا
کس دے بیڑے کو دریا پچ اماں لگیا ٹھیلا
ہوئے نصیب مڑے اَج پُھٹے دور تہیئے توں جاسیں
اللہ میلے نال نصیباں فر کد مُنہ دکھاسیں
بچی گل سمجھ نہ سکدی نکی عمر اِیانی
جپھیاں پاندی گل نال لاندی مڑ مڑ مار نمانی
ماں بچی دا سر مُنہ چمے روندی کر کر حیلہ
بازے دے ہتھ لگا کبوتر بنے کون وسیلہ
پکڑ ہتھ بچی دے دونویں ماں اپنے مُنہ ملّے
کدوں صبر ہوندا جسو بلے جاگن درد کوتے
جا بچیئے حوالے رب دے لمی بہی جدائی
توں ہنیہ اِہناں دلیاں مڑنا سر دی نہ ہسی مائی

جا بچیئے حوالے رب دے بڈھیاں ہیں اج میں تھیں
جس دن توں مڑے کہر جمی ہتھ تھوئے میں تیں تھیں
جا بچیئے حوالے رب دے دیہنہ ڈُبن تے آیا
رونق گئی دوپہراں والی گُھٹ ھا اہنیرا چھایا
جا بچیئے حوالے رب دے آیا دوُر آوازہ
اج مرتے دل دی خوشیاں دا بند ہویا دروازہ
جا بچیئے حوالے رب دے دوُر دوراہڈے دلیساں
اللہ بہاویں آن ملاوے ہنیہ تہ سکدی رہساں
جا بچیئے حوالے رب دے ڈاہڈے ہتھ مہاراں
جس نگری بچ جانا اج توں کون دیسی اخباراں
جا بچیئے حوالے رب دے گئے رونق میلے
ہجر فراق دے ڈیرے لگے خوشیاں کھادے ٹھیلے
جا بچیئے حوالے رب دے کِھلدے پھُل مرجھائے
بہاویں لکھ بہار ہُن آوے اساں دے کس بہائے
ماں بچی دے گل لگ روے مُڑ مُڑ چھپے پاوے
سر پیر کدے مُنہ چُمے کدے جان کھاوے
جھیکڑ وار سینے نال لا کے گھٹ گھٹ جیھے لاندی
حال بے حال ہوئی رو رو کے جان ایمان کھاندی
باہنہ پکڑا کے ہتھ مڑے بچ نس کے اندر بڑھ گئی

مُہنوں پر کُجھ بول نہ سکی اندرو اندری سڑ گئی
رمبی رسا نال ہیں کہن کے چلیاں جنگل طرفے
بچی بھی سنگ ٹُردی جاوے موت سرے تے تڑفے
مار کھلی دروازے پچھوں دیکھے بچی تائیں
رو رو حال گُمایا اپنا کون دیکھے اُس جائیں
لونکی عمر ایانی بچی چھڑدی اُٹھدی آوے
نہ میں پکڑ کے سہارا دِتا تھکے ٹھلے کھاوے
کُہر تھیں دور اُجاڑے اندر صاف جگہ اک آئی
دِل مڑے ایہہ نیت ہوئی کُھناں کھوہ اُس جائی
رمبی نال ہیں اُس جگہ کو زورین زورین پٹدا
مِٹی گیٹا جیہڑا آوے کڈھ کڈھ باہر سٹدا
ہویا کھوہ ڈوہنگیرا جدوں بچ بہہ کے میں کُھن دا
نال صفائی ڈوہنگا کردا ہے گیٹے چُن دا
مڑے کولوں اوہ بچی پُچھدی نال زبان پیاری
بابل اس جنگل دے اندر کھوہ اساں کس کاری
کھوہ اساں بنایا اِتھے لکڑیاں دے کارن
لکڑیاں کُجھ اک رکھساں اِتھے کُجھ لیجاساں ساڑن
نِکیاں نِکیاں گلاں کردی سوہنے بول سُناوے

نکے نکے ہتھاں دے سنگ مٹی نال کھڈاوے
مٹی کردی ڈھلدی رہی مڑے جتے اُتے
بچی اپنے ہتھاں دے سنگ تھوڑ مٹی دی کیرے
کھوہ جدوں ڈوہنگرا ہویا کیتی میں تیاری
بچی مڑے مُنہ داہر دیکھے ہائے اوہ قسمت ہاری
اوہ معصوم کھوہے تے بیٹھی ہسدی تہ خوش ہوندی
کے پتہ اس کھوہے اندر کس دی جان ڈبوندی
مڑا دل کفر نال بھریا اینویں اگ پہاڑ کاندا
اُس جنگل دے اندر مکو کون آ کے سمجھاندا
چڑھیا جوش مڑے دل اندر بچی کو ہتھ پایا
جلدی اُس مڑے داہر ڈھا سر اُتاں جاں چایا
اپنی موت سمجھ گئی بچی روندی منتاں کردی
اے بابل اَج چھوڑ دے مکو نوکر ہاں عمر بھردی
بابل سمجھ لگی اَج مکو توں ہیں دشمن مڑا
بے بابل اَج بخشیں مکو دکھساں نہ مُنہ تیڑا
بابل قسم خدا دی ہیں دیویں کیاں سزائیں
کیتڑی بھل مڑے تھیں ہوئی جانوں مار مُکائیں
مڑ مڑ مڑی ٹھوڈی پکڑے چھٹ پیراں ہتھ لاوے

لات منات دیاں قسماں دیوے تھر تھر کمدی جاوے
بابل نہ اس کھوہ وچ سٹیں لگدا خوف بہتیرا
اس کھوہے وچ ہر پاسے تھیں دسدا ہے سخت ہنیرا
اس کھوہے وچ میں تے ہوسن صدمے سخت زہریلے
بوٹے نال تو بدھ جا بابل کھاون شیر مریلے
اس کھوہے وچ آسی میں تے سختی ترجُہی پیاری
ہنیرے وچ سپا پھوٹ ہو گیساں پھسی جان بچاری
کھوہے کولوں بہتر مکو جنگل وچ سٹ جاویں
میں تو کرہاں ترٹی بابل جیکر رحم کماویں
یا تسکا بوٹی کرکے مکو اپنے ہتھوں ماریں
مُہنوں اُف نہ کرساں بابل جے سختی لکھ گزاریں
من سوال خدا دا بابل یا جیہڑی شے تو پیاری
کھوہے وچ نہ سٹیں مکو، میں قسمت دی ماری
کھوہے دے ہنیرے کولوں ڈردی جان نمانی
کھوہے دے وچ کُھٹ کُھٹ مرساں ہوندی ہنہ آسانی
گاٹا کپ مڑا سر کٹیں جان مڑی چھٹ جاوے
یا فر زہر کھلا کوئی ایسا دو جا دم نہ آوے
جے کر بخشیں جان اَج ماٹری ماریں نہ میں تائیں

جد تک زندی رہساں بابل، دیساں لکھ دعائیں
تُرڑے بیہڑے آساں نا ہیں جد تک زندی رہساں
در در پئی منگدی پھرساں سر تے قفنیے سہ ساں
لوکاں اگے لوکر رہساں مال بچھا چرا ساں
قسم ہے یابل در تُرڑے دی اُس درمول نہ آساں
نہ تُرڑی نہ اماں والی حرص ماہڑے دل آسی
پُہل کے یاد کدے جے آئی کھوہ تیہاں پیہلا سی
جے زندہ تو رہن نہ دیویں مرنے تے خوش ہوویں
مار کے جنگل بچ سٹ جاویں داغ عمر دا تھوویں
جیکر مکو چھوڑیں ناہیں جانوں مار مکاویں
بنگاں نال دوپٹہ مرڑا اماں تک پہچاویں
کر بچی مُڑ کہرے ول آسی اماں دا دل جائی
پتہ ہنیہ بچی دے تائیں کے مصیبت آئی
انگوٹھی نشانی مرڑی اماں تک پہنچائیں
نال سلام سُنہیا دیویں اُس تتی دے تائیں
بہہ اماں حوالے رب دے کدا ساں ہُن ملنا
جیہڑا پھل ڈالی تھیں چہڑیا مُڑ کدوں اُس کِھلنا
بہہ اماں حوالے رب دے ہیں ہاڑے دا پانی

ہُوے نال آیا اُڈ گیا ترُٹی آس نمانی
بہہ اماں حوالے رب دے دُور ٹُرے تھیں ہوئیاں
یوسفؑ وانگ اَج میں نمانی کھوہ بِچ سٹے گیاں
یوسفؑ کو کھڑ پائیاں سٹیا بابل خبر نہ کوئی
میں عاجز بابل دے ہتھاں بے تقصیری موئی
یوسفؑ مُڑ دیدار دِتا سا اپنے بابل تائیں
میں تکُو مُنہہ دِس نہ سکیا مِٹی ہیٹھ سمائیں
جمدیاں جے کر مائے مکو مار مُکایا ہوندا
نہ کھوہ دے دُکھڑے دِکھدی نہ ہی صدمہ ہوندا
پنجاں سالاں اندر ملے جیہڑی خوشی میں پائی
اِک چھٹ بِچ اَج میں تتی کو ساری دینی آئی
جھولی بِچ بِٹھال کے مکو بہئیں دِلا سے لاندی
کھوہے بچوں اَج تتی کو کیاں ہنیہ آن چھڑاندی
اَج توڑیں تُدھ رکھیا مائے سینے دے نال لا کے
اَج نمانی کھوہ بِچ لٹقی دیکھ تماشہ آ کے
نہ کوئی اَج بچاون والا نہ کوئی چلدا چارا
ہائے افسوس مائے اَج دیکھیں حال بچی دا سارا
بچی ہاڑے کردی رہی ترس مکُو نہ آیا

کھوہ دے بچ لٹا کے اُسکو ہتھوں آپ دبایا
کیتے جتن ہزاراں اُس پر نہ چلیا کجھ تقدیرے
رتی بہر ترس نہ کھادا ہائے مڑئیے تقصیرے
بے گناہ بچی دے تائیں گڈھیا بچ زمیناں
دل بچ خوف نہ کھادا ذرّہ کافر دل کمینہ
جیندیاں جی مٹی ہیٹھ دبی اُتوں بٹے لدّھے
ایہہ خطا رب معاف نہ کرسی حشر تہاڈے کدے
پاک نبیؐ فرمایا مکّی رب دیاں صفتاں آئیاں
صدقوں جیہڑا ایمان لیاوے دیندا بخش خطائیاں
کفر اندر جے کوئی بندہ اوکھے ظلم کماوے
قاتل، کاذب، فاسق ہووے یا زانی کہلاوے
صدق نال کرے جے توبہ رب قبول کریندا
ہوندا پاک گناہ تھیں بندہ مولیٰ فضل کمیندا
صدق نال جیہڑا بندہ بھی ہے ایمان لے آندا
ہر عیبوں ہر پہلی خطائیوں صاف پاک ہو جاندا
جیہڑا گناہ ٹُرے تھیں ہویا کفر دے بچ پہارا
بخشے رب فضل اپنے تھیں ہے اوہ بخشن ہارا
لَآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہ ہے جس یقینوں پڑھیا
ہویا پاک گناہاں تھیں اوہ جنت جاسی بڑیا!

کرامت اک درویش دی

ابراہیم ادہمؒ فرماندے اِکواری میں ڈِٹھا
خلقہ پوش ملنگ اک تائیں جنگل دے وچ بیٹھا
کھان پین دی چیز میں کوئی اُسدے کول نہ دیکھی
عصا اک جھولی وچ تھر کے بیٹھا اوہ پردیسی
مکو ڈاہڈی تریہہ لگی سی میں کہیا اُس تائیں
حاجت پانی دی لے آئی تُسّاڈے کول اوہ سائیں
ہس کے کہن لگا اوہ بندہ ناں خدا دا لیواں
دودھ پانی دی نہر لگاواں دسّ کیہڑی شے دیواں
سخت تریہہ لگی اوہ بھائی پانی دیویں مکو
مڑی تریہہ بجھاویں دلبر اجر دیسی رب تکو
عصا چا اک پتھر اُتے اُس سُن جاں دبایا
نال فوارے پتھر وچوں پانی باہر آیا

عصا مار ایہہ پتھر وچوں ٹھنڈی نہر لگاوے
میں حیران ہوئیاں اس گلوں سمجھ نہ کجھ آوے
مڑ کے کہن لگا اوہ سائیں گل سنیں اِک مردا
جیہڑا حق دے تابع ہویا رب اسدے کم کردا
حق دی تابعداری کر کے موسیٰ نبی دکھایا
عصا مار پتھر دے وچوں پانی کڈھ لگایا
نافرماناں تائیں موسیٰ پانی کڈھ پلاوے
میں ہاں اسدی تابع اندر جے اوہ فضل کماوے
نبی اساں دا اچا سچا واہ محبوب ربانی
اسدے حکماں اندر اساں نہ کیتی نافرمانی
رب دی تابعداری اندر مخفی ہین سب باتاں
مالک جس تے راضی ہووے اسکو نت براتاں
گدڑی پوش ملنگے مکو ایہہ گل آکھ سنائی
دیکھ کرامت اس ولی دی لوہ مکو فر آئی
رج رج کے میں پانی پیتا گئی سڑک اندر دی
اس کولوں اجازت لے کے کہدی راہ سفر دی
پر اسدی ایہہ گل ہمیشہ رہی مڑے دل فر دی
جس تے راضی ہووے مالک شان اسے دلبر دی

حضرت خالد بن ولیدؓ دا اک قصّہ

امیر المومنین پیارا خلیفہ بن کے آیا
واہ صدیقؓ دے رُتبہ قسمتاں اللہ آپ سُنایا
اُسدے دور خلافت اندر ہویا فضل الٰہی
خالد بن ولیدؓ والی گل دساں اک پہائی
خالد بن ولیدؓ اک تہاڈے طرف کوفے دی آیا
کُوفے ملک ولایت اندر ڈیرا آن لگایا
کرے تبلیغ دین سچے دی راہ دسے گمراہاں
بہتے لوک مومن ہوئے کردے دور گناہاں
اُندی خدمت اندر آندے تحفے تحائف دوروں
جس تے راضی اللہ ہووے ملے قرب حضوروں
اک دن مجلس اندر بیٹھے شامل لوک ہزاراں
تحفے آن کے حاضر کیتے وچ شاہی درباراں

اِک شخص نے مجلس اندر اُٹھ کے عرض سُنائی
قاتل زہر ہے اِس ڈبی وِچ مڑے ہتھ جو آئی
سخت اوکھیری زہر ایہہ حضرت ہتھ جیہڑا بھی لاوے
پیہانویں صابن لالا تھووے اثر اسدا نہ جاوے
مُشک اسدی اک ماسہ لگے جیکر ہاتھی تائیں
دو جا ساہ مُڑ لین نہ دیندی مارے نال ایذائیں
جے تھُرتی تے قطرہ لگے ساڑے نال زمیناں
صدیاں تک نہ سبزہ جمدا اتنا اثر کمینہ
سب زہراں تھیں اوکھی حضرت ڈاہڈا اثر دکھاوے
شاہاں دے خزانے اندر ایہہ بھیڑی نہ تھاوے
حضرت ولیدؓ ایہہ گلاں سُن کے اُس ڈبی ہتھ پایا
کھول ڈبی اوہ زہرے والی تلی تے اُلٹایا
پڑھ بسم اللہ پھکی اُنہاں مُنہ دے وِچ دے ماری
پانی باہجھ زہر اُس کھادی دیکھے مجلس ساری
حضرت نے مُڑ گلاں لائیاں زہر اثر نہ کیتا
نہ حضرتؓ نے ہتھ مُڑ تھوئے ناہیں پانی پیتا
مجلس والے نال حیرانی دیکھن سب تماشہ
زہر ہضم ایوں کر کیتا چوگ چُگے جیوں باشا

دیکھ کرامت مرد سچے دی لوکاں کو حیرانی
زہر دوا برابر لگی واہ طاقت سبحانی
کافر دیکھ کے مومن ہوئے سبھاں ہدایت پائی
زہر بچاندے مرد ربانے جیونکر دودھ ملائی
ولی اللہ دے نازاں والے خیر پاندے درگاہوں
مرداں کو رب طاقت بخشے اپنے فضل الٰہوں
ولیاں دے دروازے اُتے درد نہ رہندا کائی
صدق یقین مکمل کر کے اُس دروازے جائی
جے توں منگیں سوئی ملسی ولیاں دے درباروں
کیہڑی شئے جیہڑی نہ ملدی دیکھیں اُس بازاروں

دربیان توبہ حضرت ابو علی شقیقؒ

کہندے ہین بلخ دے اندر قحط پیا اِک سالے
خلقت اُتے قیامت گزری کردے پھرن سمبھالے
اِنساناں اِنساناں تائیں کپ ٹک کے سا کھادا
اِتنا ظالم قحط کوئی ہویا بلخ اندر سی پیدا
ہر پاسے تہائی لگی چلدا نہ کجھ چارا
ظالم بُھکھ ستاندی جدوں روگ ہوندا ہے بھارا
ماواں سُن اُس قحطے اندر کھادا بچیاں تائیں
اِک دوجے دے پچھے لگے کردے کھائیں کھائیں
ہر اک پاسے نفسا نفسی کھولے مُنہ بلائیاں
اِک جوان بزارے اندر نچے وانگ سدائیاں
اس کولوں کسے سُن پچھیا دسیں اوہ مرد دلیرا
نچیں اِس طوفانے دے وچ مطلب کے ہے تیرا

خلقت موت شکنجے پھسی ہر بھیڑے حیرانی
توبزارے اندر بخشیں ایسی کے گل آئی
آکھن لگا بخش والا گل سن لو اک بھائی
جس مالک دامیں ہاں نوکر اس کو فکر نہ کائی
اس گراں دے کولوں زیادہ اس دے کول زراعتاں
کھلا رزق کھلاوے مکو کے پچھدے ہو باتاں
مکو فکر ذرا نہ کوئی رج رج رٹیاں کھاندا
دیکھ کے خلقت والا حالا دل بخش تے آندا
جدوں شقیق دے کن تائیں پہنچیا ایہہ آوازہ
گئے فکر اندیشے سارے روح ہویا فیر تازہ
کر کے منہ اسماناں دے ول چیہنک مار بلایا
اس کو نازاپنے مالک تے مڑیا بار خدایا
اوہ بھی اک مخلوق ہے تیری دنیا اس ہتھ آئی
تو مالک رزاق سبھاں دا اس وچ شک نہ کائی
جس دا مالک تو ہمیشہ اوہ محتاج نہ ہووے
روزی دی کے فکر ہووے اس، مٹھی نیندر سووے
توبہ مری معاف کریں توں مڑیاں پہل تقصیراں
اتنے روز لنگھائے اینویں کر کر میں تدبیراں

مالک آپ موجود سرے تے فکر ہووے کس گل دی
تو رزاق تو پالنہارا، لکھت روز ازل دی
صدق نال توبہ اُس کیتی دلوں منوں جانوں
مالک اگے سر جھکایا شان ملی درگاہوں
حضرت شقیقؒ دی توبہ کارن ہویا فضل الٰہی
گیا قحط بلخ دے وچوں مُڑ سہولت آئی
اک مرد دی توبہ کارن لوکاں سُن سُکھ پایا
شاد کیتا دل گیراں تائیں واہ امڑی دیا جایا
کامل مرد خدا دے اگے لاون جدوں پکاراں
اُس چمن خزاں نہ آوے رہون نت بہاراں
ولیاں دی گل موڑے ناہیں پاک خداوند سائیں
ولی جدوں وسیلہ بن دے بخشے لکھ خطائیں
ولی اللہ تک پہلی پوڑی دل دی صدق صفائی
خالق دے دربار اوہ پہنچے حُب جسدے دل آئی

قصہ اک درویش خدا مست دا

ذُوالنون مصریؒ فرماندے اِک واری میں تائیں
دریا دے سفر دے اندر کشتی وِچ اک جائیں
وِچ سارے لوک بیٹھے سن کشتی دے وِچ رُل کے
میں وی اک طرف آ بیٹھاں دوروں آیا چل کے
سارے رل مل بیٹھے دے سن کر کے خوب سیہالا
اِک درویش الگ جے بیٹھا سوہنی صورت والا
اُسدا رنگ جلال مُہنیں۔ تے نُور دوروں چھلکاوے
اکھیاں مست جیّاں مے پِہریاں کیہڑا نظر ملاوے
مست الست بیٹھا مستانہ دنیا تھئیں بیگانہ
اللہ جس تے راضی ہووے دِکھے چال زمانہ
مڑے دل خواہش ہوئی خدمت اندر جا کے
کراں سلام تعظیم مِیں اس کو ادب نال سُنا کے

رعب اُسدے تھیں بول نہ سکیاں رہیاں ڈر دا چھکدا
دل بچ لکھ ہزار تعظیماں موہنوں بول نہ سکدا
کشتی چلدی ذورچے ہوئی اس دریا دے اندر
ڈونگھے بہت دلاں دے سمجھو جیونکر کوئی سمندر
اِتنے بچوں اک شخص نے لائی آن تہائی
جواہراتاں دی تھیلی مڑی دہسو کس چھپائی
تہمت لائی درویشے اُتے کردا زور پکاراں
تُترے جیسے ڈاکو اساں ڈِٹھے کئی ہزاراں
واپس کردے تھیلی مڑی چُپ چپیتا ہو کے
شکل بنا درویشاں والی دیندا ایں توں تھوکھے
میں جواب دتا اُس تائیں گل سُنیں اک بھائی
کیاں تنگ کریں اس تائیں ایہہ گل جچدی ناہی
میں درویشے کولوں پُچھیا کر کے منت زاری
حضرت شک تُساں تے کرداہے ایہہ شخص انا ڑی
سُن کے گل درویشے مڑی اسمان داہر ڈِٹھا
موہنوں گل کوئی نہ کیتی نہ کوئی جواب ہی دِتا
فر سمندر دے پانی تے اُس تہیاں جمایا
آیا جدوں جلالے اندر صورت رنگ بٹایا
ڈِٹھا اساں سمندر بچوں مچھیاں اُتے آئیاں

موتی لعل مُنہیں وچ پکڑے دِلوں آن بدھائیاں

درویشے اک مچھی کولوں موتی حاصل کیتا
اُس شخصے دی جھولی تہریا رہیا چُپ چپیتا

جلدی نال کھلا اُٹھ ہویا تہمت اُس سمہالی
جل سمندر اُتے کھلت کر کے چال نرالی

پانی اُتے ٹُردا ٹُردا پہنچیا پار کنارے
دِکھدے دِکھدے خشکی اُتے کیتے جل اتارے

اوہ پانی دے اُتے ٹُردا ویکھن لوکی سارے
جیاں شیشے اُتے کوئی ٹُردا نال قرارے

نہ پانی پیراں نال لگدا نہ ہی ڈُبدا پھجدا
پانی ایسا تابع ڈِٹھا کہ پیر ناہیں وچ کھبدا

سارے دیکھ کرامت اُسدی توبہ توبہ کردے
سب حیران پریشان ہوئے اُچا ساہ نہ بھردے

ساعت پچھے اک ہور شخص سُن جیب اپنے ہتھ پایا
تھیلی کڈھ مالک کو دِتی خود ڈاہڈا گھبرایا

پکڑے پیرتے معافی منگے معاف کرو تقصیراں
تھیلی دِکھ مڑا دل پھلیا چلیاں نہ تدبیراں

مڑی نیت کھوئی ہوئی میں ہاں چور تُساندا

مارو بھاویں معاف کرو یا میں ملزم کہا ندا
مکو سخت حیرانی ہوئی دِل ڈاہڈا پچھتایا
ہتھوں باز گیا اُڈ مڑ ے ویلا نہ ہتھ آیا
میں کجھ حاصل کیتا ہووے اُس مستانے کولوں
کدوں اُس مڑ ے ہتھ لگنا کس اگے گل کھولوں

قصہ حضرت ابو عبداللہ احمد بن یحییٰؒ

حسبوں نصبوں حضرت عبداللہؒ ہر ہر صفتوں اعلیٰ
کامل مرد ولی خدا دا اوہ محبوب نرالا
جس کو آپے طاقت بخشے آپ خداوند سائیں
دنیا اُتے اُس بندے کو غیر دی حاجت ناہیں
دِتی قوت عبداللہ تائیں دا فہ بدھ شماراں
اُندے دروازے توں مِلدا کامل فیض ہزاراں
مرد خدا دا جِتھے بہندا کر کے خوب ٹھکانہ
اُسدے قدماں تے جُھکدا ہے ہر ویلے زمانہ
حضرت جُنیدؒ دے ہتھاں تے اُس سن بیعت کیتی
قطباں والا رتبہ پایا نال دِلے دی نیتی
زہد عبادت وِچ عبداللہؒ لاثانی کہلاندا
تقوے نال سخاوت دے وِچ بہتی لذت پاندا

اِک دن جاں عبداللہؒ اگے مجوسی آن کھلویا
حُسن دِکھ مجوسی والا، دِل فِکراں وِچ ہویا
سوہنی صورت نین رسیلے کیسا رنگ جمایا
چن نالوں مُنہ چمکے اُسدا ہر سُو چانن لایا
دِکھ کے رنگ جمال وڈیرا کردا دِل تدبیراں
اِس صورت ہے اگ وچ سڑنا لکھیاں رب تقدیراں
اتنی سوہنی صورت ربّا اِک دن دوزخ جاسی
ایہہ اکھیاں ایہہ ہوٹھ ایہہ متھا اگ اِہناں کو کھاسی
حضرت جنیدؒ اس رستے لنگھے پُچھیا کہ اشارہ
جواب دیندا عبداللہ مُڑ کے فکر پیا دل بھارا
اتنی سوہنی صورت اسدی اوڑک کے اس کھڑنا
اِک دن اس محبوب شکل نے اگ اندر ہے سڑنا
سُن کے گل تمامی اُسدی حضرتؒ مُڑ کے بولے
مڑی گل اِک سُن نادانا کیاں کھاندیں ہچکولے
جس گلے وچ تو ڈُب گیا ہیں کھیڈ نفس دا سارا
پڑھ لاحول تے توبہ کر توں پاسیں سخت خسارہ
عبرت دی نگاہ نال دیکھیں رہیں ہمیشہ ڈردا
اللہ نال دخل کے تڑا جو چاہوے اوہ کردا

مالک سُن جو پیدا کیتی ہر اک شئے پیاری
اِک تھیں اِک چنگیریاں شکلاں ایہہ ہن کم غفاری
قدرت نے ہر ذرّے تائیں بخشی صفت حضوروں
کِس کو اگ دے اندر ساڑے کِس کو بخشے نوروں
اپنے کم اوہ آپے جانے جیہڑا سب دا سائیں
کیہڑا حسن دوزخ وِچ جلسی ایہہ تیرا کم نائیں
ہر گل دے وِچ عبرت کہنا ہوندا کم فقیراں
جے اوہ چاہوے غالب کردا کُتیاں اُپر شیراں
توبہ کر تو اے نادانا اُس دے کم نیارے
نیکاں کو بھی اگ وِچ سٹے آوے جدوں تہارے
بے علماں تے راضی ہو کے دیندا سنگ بہارے
نافرماناں تائیں بخشے سُکھ آرام جے سارے
حضرت جنیدؒ ایہہ گلاں کر کے ہویا اُتھوں راہی
عبداللہؒ دے دلوں لتھی حفظ کلام الٰہی
حفظ قران کیتا سا اُس سُن ہر ویلے سی پڑھدا
سب کجھ بھُل گیا اُس تائیں حرف نہ مُنہ تے چڑھدا
عبداللہؒ سِر سجدے رکھ کے رووے کرے پکاراں
ہوئی بھُل ماڑے تھیں ربّا بیٹھا کوکاں ماراں

ترَن سال اِسی پج گزرے روندا تہ کرلاندا
اک لفظ قرانے والا یاد نہ اُس کو آندا
ہو کے عاجز کرے پُکاراں یارب مڑے تائیں
بہُل مڑی دی معافی دیویں اپنا فضل کمائیں
ہوئی بہُل مڑے تھیں مولیٰ تو غفار کہاویں
بخشش کر اپنے درباروں عملاں تے نہ جاویں
میں بدکارا او گنہارا رو رو عرض سُناواں
تاب نہ رکھاں در تُسڑے تے میں آندا شرماواں
ترے سال ہوئے جد پورے مولیٰ فضل کمایا
سارا علم قرانے والا مڑا اُس دے ہتھ آیا
رو رو رات تیہاڑی منگدا رب کولوں امداداں
توبہ ہوئی قبول فسر اُسدی سُنیاں رب فریاداں
نکی جیئی خطا دے پیروں کتنی سختی چائی
جیہڑے رات تیہاڑی فردے نافرمان سودائی
نیکی دا کم کردے ناہیں بہُل کے جیہڑے بندے
روز قیامت اللہ اگے اوڑک جاسن ٹنگے
مڑا کے ٹھکانا ہوسی میں بدکار کولاّ
رات دِنے مثقال برابر نہ کوئی کم سولاّ

ہر ہر ساہ خطائیاں ہوون سِدھا ساہ نہ آوے
دِل وِچ آس نبیؐ دے دردی جے رب فضل کماوے
ورنہ بدھے ٹنگے کلبن مُڑے جے مُنہ کالے
جیہڑے رد ہوئے درگاہوں اُنہاں کون سنبھالے
توں ہی اپنا فضل کماویں اے مڑ یارب سائیاں
پاک نبیؐ سرور دے صدقے بخشیں کُل خطائیاں

کُلُّ مَن عَلَیہَا فَان

لکھیا ظاہر وِچ قرآن
کُل من علیھا فان

جِس دن بندہ ہوسن گیاں اکھیاں سنگ ٹُرڑے نہ جلسن سکھیاں
مِٹی رہیٹھ دیاسن تکو جہناں نال پریتاں رکھیاں
باغی نہ تو بنیں انسان
کُل من علیھا فان

جیہڑا اِس دنیا تے آیا جِن ملک اِنساناں جایا
جنڈ بوٹا یا جنگل دریا پہانویں ہووے رنگ سنوایا
بہار ہووے یا رُت خزاں
کُل من علیھا فان

گئے کِدھر دہیں آدمؑ حواؑ نہ رہے اِتھے حضرت موسیٰؑ
یونسؑ، یوسفؑ نہ ایوبؑ ابراہیمؑ تہ نہ ہی عیسیٰؑ

ھُودؑ، یعقوبؑ نہ سلیمانؑ

کُل من علیھا فان

نبیؑ پاک عبداللہ دا جایا نبیاں دا سردار کہایا

سچ ہی اُچیاں صِفتاں والا جس تن رب دا عرش سجایا

تیری قدرت واہ سُبحان

کُل من علیھا فان

دنیا وچ کِتنے جابر اُٹھے کِتنے صالح صابر اُٹھے

نہ اوہ تخت نہ تختاں والے کِتنے سامری، آذر اُٹھے

مُڑ نہیں مِلیا پتہ نِشان

کُل من علیھا فان

نہ رہے قیصر، کسریٰ باقی نہ اکابر بصرا باقی

نہ رہسی ایہہ رونق میلے نہ کوئی صُغریٰ، کُبریٰ باقی

رہیا سکندر نہ لقمان

کُل من علیھا فان

نمرود نہ اُسدا دعویٰ رہیا نہ فرعون دا تابع رہیا

نہ شداد، نہ جنت اُسدی قارون کو بس پچھتاوا رہیا

مٹ گئے سارے شان گمان

کُل من علیھا فان

رُستم کھاڑے وِچ ہنگارے افلاطون جیہے بازی ہارے
اِس کھاڑے وِچ واری واری دہں گئے فن کِتنے ونجارے
آئے ہسدے گئے حیران۔
کُل من علیہا فان۔

کُھاں صبر پیالے پیتے نال تحمل سب کم جیتے
حلیمی دے وِچ اللہ راضی کِتنے رہے چُپ چوپیتے
آخر چھوڑنا پیا جہان۔
کُل من علیہا فان۔

رات ہمیشہ رہندی ناہیں تیہاڑ اک جائی بہندی ناہیں
تُہپ چھاں نالوں اے نادانا خوشی، غمی بھی رہندی ناہیں
اگے دا کُجھ کر تیہان۔
کُل من علیہا فان۔

کِتنے باغ پُھلاں کو سِکدے کئی تقدیراں ہتھوں لِکھدے
مُل مِٹی دا پیندا کدھرے کِسی شہر نہ ہیرے بِکدے
غافل کِیاں ہیں اے نادان
کُل من علیہا فان۔

نال طوفاناں لڑدے کِتنے اگ وِچ ڈِٹھے سڑدے کِتنے
کِتنے پُٹھی کھل لوا ندے ڈِٹھے سولی چڑھدے کِتنے

مٹی کھادے بڑے سلطان

کُل من علیھا فان

لِسا نہ زور آور رہسی نہ اکبر نہ بابر رہسی
نہ رہسن گے دیہنہ چن تارے نہ خلیل[ع] نہ آذر رہسی

نہ رہسن گے زمین آسمان

کُلُ من علیھا فان

کِتنے قافلے لنگدے دِٹھے رنگاں نِکھ ہتھ اَنگدے ڈِٹھے
تختاں والے وقتاں سرے در در پھردے منگدے ڈِٹھے

موت سُن کھادے کیہڑے جوان

کُل من علیھا فان

آئے پیر فقیر ہزاراں عشق دے ہوئے اسیر ہزاراں
کئی ہسدے خوشیاں اندر ڈِٹھے میں دِل گیر ہزاراں

کِتنے ماہر تیر کمان

کُل من علیھا فان

کِتنے عالم فاضل آئے کِتنے اَن پڑھ جاہل آئے
روُپ سروپ حُسن دے شائق لِکھاں ہو کے گھایل آئے

بڑے عاقل اُچے تیہان

کُل من علیھا فان

آئے لکھاں زور دکھاندے　　مظلوماں تے رحم نہ کھاندے
دنیا داری سر تھیں بھاری　　سائل دے ہتھ خیر نہ باندے
مغزاں والے کرن تہیان

کُل من علیہا فان

کِتنے پنچھی ہوا دے اُڈدے　　کِتنے کھاڑے دے وچ گُڈدے
ڈِٹھے پچھ ملاح سیانے　　وچ دریاواں کاں گاں رُڑدے
چڑھدے لیندے کئی طوفان

کُل من علیہا فان

صلاح الدینؒ سن زور جے لایا　　غازی اپنا ناں تہرایا
ہتھ باہیا جد شاہ زوراں سن　　خیبر دا در پٹ گھمایا
ڈہہ گئے اپنا زور جوان

کُل من علیہا فان

کِتنے بسدے موجاں اندر　　لکھاں لشکر فوجاں اندر
رات تیہاڑی فِکر دے کِتنے　　لویاں لویاں کھوجاں اندر
آخر ویلے سب حیران

کُل من علیہا فان

نہ موسیٰؑ نہ جلوہء طور　　رہیا تبریزؒ نہ شاہ منصورؒ
ماواں ناوں بچے بچھڑن　　توں کس گلوں ہیں مغرور

رہسی ابد خدا دی شان

کُل من علیہا فان

کتنے وقت گزارن اوکھا ہر اک نال کماون تھوکھا
فکر چھوڑھ فریاں دے نال گزرے نہ اک چھٹ بھی سوکھا

اوڑک دل وچ رہے ارمان

کُل من علیہا فان

لکھاں بن بن عاشق آئے زُلف سُن کتنے دل پھلائے
لکھ ہزار حُسن دے جلوے اس تہرتی دے وچ سمائے

کُدھر گئے اوہ شاہ زمان

کُل من علیہا فان

نہ یوسفؑ زُلیخا رہسی سوہنی ہیر نہ لیلیٰ رہسی
بن دی نال بگڑ دی رہسی اُچی شان نہ ادنیٰ رہسی

مٹ گئے آذر دے بُتان

کُل من علیہا فان

رانجھا فرہاد کن سلاکے مجنوں پکڑے جنگل ٹھاکے
عاشق اپنی بازی جتیا کربلا وچ سر کٹا کے

بنوں ملیا تھل میدان

کُل من علیہا فان

نہ کوئی گورا کالا رہسی — نہ کوئی دولت والا رہسی
نہ چنگیاں نہ مندیاں شکلاں — نہ ساقی نہ پیالہ رہسی
نہ ہی رہیا چنگیز خان
کُل من علیہا فان

نہ رہسن ایہہ محل منارے — نہ جوبن دے شوخ نظارے
رنگ خوشبو ایہہ رونق میلے — مِٹ جاسن گے اوڑک سارے
نہ خوشامد نہ احسان
کل من علیہا فان

صدا نہ رہسن ایہہ بُت خانے — ایہہ منارے ایہہ مے خانے
اس بستی کدھ رہنا غافل — مِٹ مجلس ایہہ شوخ یرانے
آخر ہوسن سب ویران
کل من علیہا فان

ایہہ دنیا ہے اوڑک فانی — رومی، شامی نہ ایرانی
عربی، عجمی نہ کوئی مِصری — روسی، چینی نہ جاپانی
سیّد، مغل نہ افغان
کل من علیہا فان

مال خزانے کِس کم آسن — یار بیگانے کِس کم آسن
ایہہ دولت ایہہ محل منارے — ایہہ یرانے کِس کم آسن

نہ ہوسن یاقوت مرجان
کل من علیہا فان

صدا نہیہ تو رسدے رہنا | اِنہاں کہراں وچ بسدے رہنا
روز نہ یاراں دی محفل وچ | کِھڑ کھڑ کرکے ہسدے رہنا
کے دہسنی فِر چھوٹھی شان
کل من علیہا فان

ہے ساری صفات اُسے دی | آخر رہسی ذات اُسے دی
اے غافل تو نہ ہو باغی | پوری ہوسی بات اُسے دی
مجروح جس دا ہے فرمان
کل من علیہا فان

نوٹ :-

تمام معتقد حضرات کو گزارش کیتی جُلدی ہے کہ سرکار حضرت نانگا باجی صاحب رحمۃ اللہ علیہ دی سوانح حیات اُتے مکمل کتاب اردو نثر پچ زیر طبع ہے۔ اِس واسطے جس صاحب کو بھی سرکار دی زندگی دے متعلق کوئی گل، واقعہ یا کرامت یاد ہووے۔ اوہ مندرجہ ذیل پتے اُتے بذریعہ ڈاک رابطہ کر کے مشکور فرماون۔ تاکہ مصنف سرکار دی زندگی دے ہر پہلو تھیں روشناس ہو کے اُندی پاک زندگی کو عوام دے اگے اک نہائت حسین تحفے دے طور کتاب دی صورت پچ پیش کر سکے۔ بات ایمانداری ہور سچائی دی ہے۔ مبالغہ کرنے والا سخت گنہگار ہوسی۔

باقی میں اُنہاں حضراتاں دا نہائت ہی مشکور ہوساں جیہڑے اس کارِ سعید پچ بندۂ ناچیز دا ہتھ بٹاسن۔

پتہ اسطراں ہے :-

(۱) سید مجروح ملنگامی
موضع و ڈاکخانہ ملنگام (سید آباد)
تحصیل بانڈی پورہ۔ بارہمولہ۔ کشمیر

(۲) سید اقبال ملنگامی
جموں اینڈ کشمیر کلچرل
اکاڈمی، لالمنڈی، سرینگر

۱۹۳۵-۲

نوٹ

[illegible]

TRIBAL RESEARCH AND CULTURAL FOUNDATION (Regd.)

درگاہ عالیہ دا شمالی منظر